

Ο ΜΕΝΤΩΡ

ΗΤΟΙ

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΡΨΗΝΑ
ΚΑΙ ΩΦΕΛΙΜΑ

ΧΑΡΙΝ ΤΗΣ

ΕΥΓΕΝΟΥΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ Α΄ ΠΕΡΙΕΧΩΝ 12 ΤΕΥΧΗ.

ΤΕΥΧΟΣ Α΄
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗΐ,
ΤΥΠΟΙΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΔΑΜΙΑΝΟΥ.

1869.

ΑΓΓΕΛΙΑ.

Ἐταιρία λογίων ἀποφασίζει νὰ τυπὸνῃ κατὰ πᾶν Σάββατον ἐπὶ ἑνὸς τυπογραφικοῦ φύλλου ἀναγνώσματα καὶ τερπνὰ καὶ ὠφέλιμα, εὐελπιστοῦσα ὅτι διὰ τῆς ἐργασίας τῆς ταύτης θὰ χορηγῆ μικρὸν ἀντικείμενον ἐπιωφελοῦς διασκεδάσεως πρὸς τε τοὺς φιλιαναγνώστας τῆς Σμύρνης νεανίας καὶ τὰς σεμνάς αὐτῆς δεσποινίδας.

Τὸ φύλλον τοῦτο θὰ κοσμηθῆται πάντοτε διὰ μιᾶς ὠραίας εἰκονογραφίας, πολλάκις δὲ καὶ διὰ δύο.

Οἱ λόγοι οὗτοι χαιρετίζουν ἤδη τὸ Δημόσιον διὰ τοῦ πρώτου αὐτῶν τυπογρ. φύλλου, ὅχι διότι ἀγνοοῦσι τὴν δυσχέρειαν τοῦ ἔργου, τὸ ἴποῖον ἀναλαμβάνουσιν, ἀλλὰ διότι ἔχουσι πλήρη πεποίθησιν εἰς τε τὴν εὐγένειαν καὶ τὸ φιλόμουσον τῶν ἀναγνωστῶν, πρὸς οὓς ἀποτείνονται.

Συνδρομὴ ἐβδομαδιαία ἐν γρόσιον, πληρωτέον εὐθὺς μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ φύλλου.

Ὅστις δὴποτε τῶν λογίων θέλῃ νὰ γράφῃ ἐπὶ τοῦ φύλλου τούτου, δύναται ν' ἀποστέλλῃ τὰς πραγματείας αὐτοῦ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν, ὁδὸς Ῥόδων, ἀρ. 58.

Ὁ προμηθεύων δέκα συνδρομητὰς λαμβάνει τὸ φύλλον δωρεάν.

Σμύρνη τῆ 25 Αὐγούστου 1869.

Ο ΜΕΝΤΩΡ

Φίλτατε ἀναγνώστα!

ΑΠΟ σήμερον ἀποφασίζω νὰ γίνω συνοδοιπόρος σου εἰς τὸ ἀκανθῶδες τοῦ βίου ταξίδιον, ὅπως ἄλλοτε εἶχα συνοδεύσει τὸν υἱὸν τοῦ Ὀδυσσεύς εἰς τὰς περιηγήσεις του. Ἐκεῖνος μὲ εἶχεν ἀγαπήσει ὡς πατέρα καὶ ἐγὼ δὲν τὸν διέκρινα ποσῶς ἀπὸ υἱόν μου. Τοιαύτη ἐχρειάζετο μεταξύ ἡμῶν σχέσις, τοιαύτη ἀγάπη, ἵνα ἐγὼ μὲν ὠφελῶς ἐκείνον, ἐκεῖνος δὲ ὠφελῆθῃ παρ' ἐμοῦ. Τοιαύτην ἐπιθυμῶ

εὐνοϊαν καὶ παρὰ σοῦ, ἀναγνώστᾳ μου· διότι ἡ τῶν λόγων πειθὴ τῆς τῶν ἀκουόντων εὐνοίας προσδεῖται. Οὐδεὶς, ἔστω καὶ ὀρητορικώτατος Δημοσθένης ἢ ὁ ἐφάμιλλός του Κικέρων, δύναται νὰ κείσῃ ἀκρατήν, ἐὰν ὁ ἀκρατὴς οὗτος δὲν ἀγαπᾷ τὸν ἀγορεύοντα. Τοῦτο εἶνε ἀλήθεια αὐταπόδεικτος, εἶνε ἀλήθεια εὐαγγελικὴ. Ἐγὼ εἶχα ζήσει πρὸ τριῶν χιλιᾶδων ἐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν ἐλυμαίνετο τὴν ἀνθρωπότητα ἡ αἰσχροὶ εἰδωλολατρεία· ἀλλὰ μὴ ἐκπλαγῆς, ἐὰν μ' εὖρης χριστιανόν, διότι ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ εἶνε σύγχρονος μὲ τὸν πρῶτιστον ἀνθρωπον.

Ἐπανελθὼν καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦδε τοῦ τρίτου πλανήτου τοῦ ἡλιακοῦ τούτου συστήματος, οὐδένα ἄλλον ἔχω σκοπὸν ἢ νὰ καταστήσω ὅσον δυνηθῶ εὐδαιμονεστέρους τοὺς φίλους μου· ἢ δ' εὐδαιμονία συνίσταται εἰς τὸν καλῶς ἐννοούμενον Χριστιανισμόν, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου πάντες οἱ ὑψηλοὶ νόες ἔκυψαν τὸν αὐχένα, καὶ εἰς τὸ γνῶθι σαυτόν, ἐφ' οὗ ἴδρυσε τὴν σοφίαν αὐτοῦ ὁ τῶν ἀνδρῶν ἀπάντων σοφώτατος Σωκράτης. Ταῦτα ἀμφοτέρω ἀποκτῶνται διὰ τῆς ΑΛΗΘΟΥΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ. Ναί· τῆς ἀληθοῦς παιδείας, ἡ ὁποία δυστυχῶς βλέπω ὅτι συγχέεται πολὺ μὲ τὸ ἐπάρτατον μορμολύκειον, τὴν ψευδοπαιδείαν. Ἡ σύγχυσις αὕτη τοῦ Θεοῦ μετὰ τοῦ Διαβόλου εἶνε ἥτις φέρει τὴν ἀνθρωπόληθρον κακοδαιμονίαν καὶ ἥτις τὸν ἀνθρωπον, τὸ εὐγενέστατον καὶ ἐπομένως τὸ εὐδαιμονέστατον τοῦ Παντοκράτορος δημιουργήμα, κατέστησε κακοδαιμονέστατον, ὡς μὴ ὤφελεν.

Σὺ, χάριν τοῦ ὁποίου ἀποφασίζω ἤδη νὰ ἐργασθῶ, εἶσαι ἡ ἐνεστῶτα νεολαία, ἥτις μετ' ὀλίγα ἔτη θ' ἀπαρτίζης τὴν μέλλουσαν γενεάν—εἶται τὸ σημερινὸν εὐώδες ἄνθος, τὸ ὁποῖον μετ' ὀλίγα ἔτη θὰ ἦσαι ὁ γλυκὺς καρπός, παρὰ τοῦ ὁποίου θὰ τρέφεται ἡ κοινωνία, ἐν ἣ εἶδες τὸ φῶς τοῦ ἡλίου—εἶται ἡ εὐπλαστὸς ζύμη, παρ' ἧς πρόκειται νὰ πλασθῶσιν οἱ ὅσοι μετ' ὀλίγα ἔτη θὰ διέπωσι τὰ κοινὰ πράγματα, οἱ μὲν ταύτας, οἱ δὲ ἐκείνας

τὰς θέσεις κατέχοντες—εἶσαι τὸ πλήρες ἐλπίδων μέλλον τῆς Σμύρνης.

Χάριν σοῦ λοιπὸν ἀποφασίζω νὰ συνεργασθῶ καὶ ἐγὼ μετὰ τῶν τοσούτων ἄλλων, οἵτινες ἐπίσης ὑπὲρ σοῦ μοχθοῦσι καὶ νυχθημερὸν ταλανίζονται, χορηγῶν σοι τροφὴν νοερὰν οὐχὶ ἐπιπόλαιον, ἀλλὰ θρεπτικὴν. Τῶν ἀναγνωστῶν μου οὐδεὶς θὰ πύχαιριστεῖτο, ἂν ἤκουε παρ' ἐμοῦ διηγήματα, οἷα κατὰ τὰς χειμερινὰς ἐσπέρας συνηθίζουσι πολλοὶ νὰ διηγῶνται, δράκοντας καὶ θηρία καὶ βασιλεῖς καὶ βασίλισσας καὶ βασιλόπουλα, τὰ ὁποῖα διηγήματα τῷ ὄντι μεγάλην προξενούσι τὴν εὐχαρίστησιν, ἀλλ' εἰς ὁποίους; εἰς ἀνθρώπους βέβαια πάντη ἀγραμμάτους. Ἐγὼ δὲν θέλω τοιοῦτους ἀκρατάς. Ἐνταῦθα πρόκειται νὰ στρωθῇ τράπεζα, τῆς ὁποίας τὰ πρῶτα ἐδέσματα ἴσως δὲν φανῶσι τοσοῦτον εὐάρεστα· ἀλλ' οἱ συνδαιτυμόνες αὐτῆς δὲν πρόπει ν' ἀπομακρυνθῶσιν εὐθύς μετὰ τὴν πρώτην ἐντύπωσιν. Ἄς λάβωσιν ὑπομονήν, καὶ, ἐν τῇ εὐγενείᾳ αὐτῶν, ὅς ἐξακολουθήσωσι διατελοῦντες τακτικοὶ αὐτῆς φοιτηταί, ἐπὶ ἓν ἔτος τοῦλάχιστον, μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὁποίου δικαιοτέρον θὰ ἦνε εἰς θέσιν ν' ἀποσυρθῶσιν, ἐὰν τὰ πράγματα δὲν φανῶσιν ἐπὶ τέλος σύμφωνα πρὸς τὰς ὑποσχέσεις.

Δὲν μὲ λανθάνει ποτῶς ὅτι παρὰ πολλῶν πολλὰς θὰ ἔχω τὰς ἐπικρίσεις πρὸς τὰ ὅσα κατὰ καιροὺς θὰ σοὶ λέγω· ἀλλὰ τοῦτο δὲν μὲ φοβίζει, οὔτε μ' ἀποτρέπει τῆς ἀποφάσεώς μου, διότι τοὺς ἐπικριτάς τούτους, πρὶν εἰσέτι φανῶσιν, ἐγὼ διαιρῶ εἰς δύο τάξεις· εἰς ἐπικριτάς, οἱ ὁποῖοι θὰ σκυθρωπάζουσιν, καὶ εἰς ἐπικριτάς, οἱ ὁποῖοι θὰ χλευάζουσιν. Τοὺς πρῶτους ἐκτιμῶ καὶ πρὸς παρηγορίαν των τοὺς προσκαλῶ νὰ συνεργασθῶσι μετ' ἐμοῦ, παραχωρῶν εἰς αὐτοὺς τὴν θέσιν μου ὅπου καὶ ὅποτε θελήσωσι, διότι καὶ ἐγὼ, ὡς ἀνθρωπος καὶ μάλιστα γέρον τοσούτων ἐτῶν, διόλου δὲν εἶνε ἀπίθανον πολλάκις νὰ ὑποπίπτω εἰς λάθη· τοὺς δευτέρους οἰκτείρω, διότι οἱ τοιοῦτοὶ εἰσιν ἀνωφελῆ ὄντα τῆς κοινωνίας, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ὡς ἔργον νὰ καταγελῶσι πάντα καὶ πάντας, χωρὶς αὐτοὶ νὰ κάμνωσι ποτὲ τί-

ποτε. Ἡμεῖς, νέε μου, θὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν πάντοτε τὸ « Κρεῖττόν ἐστὶ τὸ κατὰ δύναμιν εἰσενεγκεῖν ἢ τὸ πᾶν ἐλλείπειν. » Οἱ τοιοῦτοι Μῶμοι, εἰάν γνωρίζωσι καλλίτερα ἡμῶν, ἄς ἀφήσωσι τὴν χλεύην καὶ ἄς προστεθῶσι μαζί μας, ὅτε ἐπ' ἀληθείας θὰ ὦσι πολὺ ἀξιόπαινοι· εἰάν δὲ συναισθάνωνται ἑαυτοὺς ἀνικάνους, ἄς σιωπῶσι, μὴ παρηνοχλοῦντες τοὺς ἄλλους εἰς τὰς ἐπ' ἀγαθῇ προθέσει ἐπιχειρήσεις αὐτῶν.

Τὸ κέντρον, περὶ ὃ, φίλε μου, θὰ περιστρέφωμαι, εἶνε ἡ διανοητικὴ καὶ ἡ ἠθικὴ σου ἀνάπτυξις· διότι ταῦτα, ἐκ παραλλήλου βαίνοντα, ἀποτελοῦσι τὴν ἀληθῆ παιδείαν, ἧς εἶπερ ποτὲ ἔχεις ἀνάγκην σήμερον, ὅτε ἡ ψευδοπαιδεία, αὐθαδεστάτην ἐγείρασα κεφαλὴν, κατέκλυσε τὴν ὑψηλίον σχεδὸν ἅπασαν. Γλῶσσά μου θὰ ἦνε ἡ γλῶσσά σου· εἰάν ποτε ὅμως ἔχῃς συνακροατὰς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι δὲν ἐθυσίασαν ὑπὲρ τῆς γραμματικῆς τόσον ἔλαιον, ὅσον σύ, τότε θὰ ὀμιλῶ καὶ ἀπλούστερα. Πρὸς ψυχαγωγίαν σου θὰ σοὶ διηγῶμαι καὶ τὰ ἀστεῖα τῆς ἡμέρας, ὅσάκις τὸ θεωρῶ καλόν. Σύμβολόν μου, ὡς βλέπεις, εἶνε ἡ κυψέλη. Τοῦτο σημαίνει ὅτι καὶ ἐγὼ θὰ μιμῶμαι τὴν μέλισσαν.

Αἱ πλεῖσται τῶν διδασκαλιῶν μου θὰ γίνωνται διὰ Καθηγητῶν, τοὺς ὁποίους θὰ γνωρίσῃς κατόπιν καὶ τοὺς ὁποίους συνιστῶ εἰς τὴν εὐνοίαν σου.

Προσπάθησον ν' ἀποκτήσῃς πολλοὺς συντρόφους, διότι τότε θὰ ἦμαι εἰς θέσιν καὶ πλείοτερον νὰ σ' εὐχαριστῶ καὶ μὲ μικρὰν πάντοτε ζημίαν τοῦ βαλαντίου σου. Τῶν συντρόφων σου τούτων κατάλογον θὰ δημοσιεύω ἐν τέλει τοῦ ἔτους, πρὸς δίκαιον αὐτῶν ἔπαινον.*

* Σημ. Ἡ Εὐρώπη βρῖθει περιουτικῶν συγγραμμάτων παντὸς εἶδους, πληρεστάτων ἀπὸ ὥραιας εἰκονογραφίας καὶ εὐθνησοτάτων. Διατί; Διότι ἄλλο ἔχει 50 καὶ ἄλλο 100 χιλιάδας συνδρομητῶν. Ἡμεῖς δυστυχῶς μιμούμεθα αὐτοὺς εἰς ὅ,τι μεμπτόν, ὅχι ὅμως καὶ εἰς ὅ,τι ἐπαινετόν.

Προτρέπομεν ὅθεν τὴν εὐγενῆ τῆς ὥραιας Σμύρνης κοινωνίαν νὰ μὴ λυπηθῶσι τὸ γρόσιον καθ' ἑβδομάδα, καὶ διαβεβαοῦμεν αὐτοὺς, ὅτι ποσῶς δὲν θὰ μεταμεληθῶσιν.

Πρὶν παρουσιασθῶ ὡς μὲ βλέπεις, δηλαδὴ ἀποκεκαλυμμένος καὶ ἐν στολῇ, περιῆλθον μετημφιεσμένος (incognito, τεπτίλι) ἀρκετὰ μέρη τῆς πατρίδος σου, Σμυρναῖε νεανία, καὶ πρὸς πολλοὺς ἀπετάνθη, ζητήσας ἐπὶ ἐν λεπτόν μόνον τῆς ὥρας νὰ συνδιαλεχθῶ μαζί των. Πολλοὶ τῶν κυρίων τούτων ἐφάνησαν πρὸς ἐμὲ λίαν φιλόφρονες, τινὲς μάλιστα καὶ φιλοφρονέστατοι· ἀλλ' ἄλλοι ὅμως μοὶ ἔστρεψαν τὴν ράχιν οἰκτρότατα.

Ἐν τούτοις εὐγνωμονῶ μὲν τοὺς πρώτους, δὲν παραπονοῦμαι ὅμως κατὰ τῶν δευτέρων· διότι ἐκεῖνοι μὲν, φύσει ὄντες φιλιαναγνώσται, ἔδειξαν ἀπόλυτον ἐκτίμησιν, ἅμα εἶδαν ὅτι πρόκειται περὶ ἀναγνωσμάτων, οὗτοι δὲ, κορεσθέντες ἤδη ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἀγγελιῶν, ἔδειξαν περίσκεψιν, ἐπιφυλαττόμενοι νὰ ἴδωσι πρῶτον, καὶ μετὰ ταῦτα, εἰάν μείνωσιν εὐχαριστημένοι, νὰ εἰσέλθωσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν χορόν.

Εὐέλπις ὅτι ἐν γένει θὰ ἐκτιμηθῶ ἀναλόγως τῶν εἰλικρινῶν πόθων μου, κάμνω σήμερον τὸ πρῶτον μου βῆμα. Ἐάν ἡ ὑποδοχὴ ὑπάρξῃ εὐχάριστος, θὰ προσπαθῆσω παντὶ σθένει ἵνα μὴ φανῶσιν οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον ἐψευσμένοι αἱ ἐλπίδες τῶν φίλων μου· εἰάν δὲ πάλιν συμβῇ τὸναντίον, ὑπομονή· ἐγὼ θὰ χάσω κόπους καὶ οἱ ἄλλοι θὰ κερδίζουσι καθ' ἑβδομάδα ἐν !! γρόσιον, τὸ ὅποιον θὰ ἔχονον, ἀγοράζοντες δι' αὐτοῦ τί; μίαν τυπογραφικὴν κόλλαν. Ἐν τοιαύτῃ λοιπὸν περιπτώσει ἐκεῖνοι θὰ ἔχουν τὸ γρόσιον των καὶ ἐγὼ τὴν ἀνάπαυσίν μου. Ὡστε εἴμεθα ἀρκούντως ἐξωφλημενοί, φίλτατε! δὲν ἔχει οὕτως;

Ἐγίαινε. Ἐλπίζω νὰ σ' ἐπανίδω.

Παραίνεσις.

Ω ἄνθρωποι, κάτοικοι τῆς γῆς! κλίνατε τὴν κεφαλὴν, ρίψατε τὰ βλέμματα χαμαὶ καὶ δέχθητε μὲ σέβας καὶ σιωπὴν τὰς ἐντολάς τοῦ Ὑψίστου. Παντοῦ, ὅπου φωτίζει ὁ ἥλιος, παντοῦ, ὅπου πνέει ἄηρ, παντοῦ, ὅπου ὑπάρχουσιν ὧτα ν' ἀκούωσι καὶ πνεύματα νὰ ἐνοῶσιν, ἅς ἦνε γνωστὰ τοῦ βίου τὰ παραγγέλματα, τίμια καὶ σεβαστὰ τῆς σοφίας τὰ ἀξιώματα! Τὰ πάντα προέρχονται ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἡ δυνάμις του εἶνε ἄπειρος, ἡ σοφία του αἰδῖος καὶ ἡ ἀγαθότης του ἀνεξάντλητος. Καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου του, ὅστις εἶνε ἰδρυμένος ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ σύμπαντος, πνέει, καὶ ἐκ τῆς πνοῆς του ἐμψυχοῦται πᾶν ζῶον. Ἄπτεται τῶν ἀστέρων διὰ τοῦ δακτύλου, καὶ αὐτοὶ περιτρέχουσιν ἐν τάξει τὴν τροχιάν των. Περιοδεύει τὸ ἄπειρον, καθήμενος ἐπὶ τῶν πτερῶν τοῦ ἀπείρου χρόνου, καὶ τὸ θέλημα του ἐκτελεῖται πανταχοῦ ἀπεριορίστως. Αὐτὸς εἶνε ἡ πηγὴ τῆς ἀρμονίας, τῆς τάξεως, τῆς χάριτος καὶ τῆς καλλονῆς. Ἡ σοφία καθορᾶται εἰς ὅλα τὰ ἔργα του· ἀλλ' ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἀδυνατεῖ νὰ τὴν κατανόησῃ. Ἡ ἀπέλυτος γνῶσις, ὡς σκιά ἢ ὡς ὄνειρον, ἔπτειται ὑπὲρ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα· βλέπει μὲν αὐτὴν, ἀλλ' ἀμυδρῶς, καὶ συλλογιζόμενον πίπτει εἰς λάθη. Ἄλλ' ἡ τοῦ Θεοῦ σοφία ὁμοιάζει μὲ τὴν οὐράνιον λαμπρότητα· δὲν συλλογίζεται, διότι τὸ πνεῦμά του εἶνε ἡ πηγὴ πάσης ἀληθείας. Δικαιοσύνη καὶ ἀγαθότης ἔστανται περὶ τὸν θρόνον του, ἀγάπη καὶ εὐσπλαγχνία λάμπουσι διὰ παντὸς ἐπὶ τοῦ προσώπου του. Ποῖον εἶνε ὁμοίον μὲ τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου; Ποῖα ἐξουσία δύναται ν' ἀνισταθῇ πρὸς τὸν Παντοδύναμον; Ποῖος ἐξισοῦται μὲ αὐτὸν κατὰ τὴν σοφίαν; Ποῖα ἀγαθότης δύναται ν' ἀντιπαραβληθῇ πρὸς τὸν Ἀπειράγαθον; Οὗτος εἶνε, ὦ ἄνθρωπε, ὁ πλάστης σου, ἐκ τούτου ἐξήρτηται ἡ ἐπὶ γῆς δικμὸνῆ σου· τούτου δῶρον εἶνε αἱ λογικαὶ δυνάμεις σου· τούτου ἔργον ἡ θαυμαστὴ κατσκευὴ σου. Ἄκουε λοιπὸν τὴν γλυκεῖάν του φωνήν, διότι μόνος

ὁ πειθόμενος εἰς αὐτὴν θέλει ἀπολαύσει τὴν ψυχικὴν γαλήνην καὶ τὴν ἀληθεστάτην εὐδαιμονίαν, ἧς οὐδενὸς ἄλλου πηγάζει ἢ ἐκ τῆς γνώσεως τοῦ πῶς νὰ ζήσῃ τις εἰς τὸν ἐρχόμενον τοῦτον κόσμον ὠφελίμως μὲν καὶ πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, εὐσεβῶς δὲ καὶ ἀρεστῶς πρὸς τὸν Πλάστην του.

ΚΟΜΦΥΚΙΟΣ.

Λουκιανός.

Μιλτιάδης, Θεμιστοκλῆς, Ἑλένη καὶ Καλλιόπη.

Μ. Θεμιστόκλεις, χαῖρε· κυρίαί, σᾶς προσκυνῶ.

Θ. Ἀντίχειρε, Μιλτιάδη μου. Πῶς ἐπέρατες τὰς διακοπὰς;

Μ. Ἐξίστετα, φίλτατε. Ἐν τούτοις καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα δὲν ἔλειψα τοῦ νὰ σκέπτομαι πάντοτε περὶ τῶν ἀποτόμων σκοπέλων, οὓς ὁ ἄνθρωπος ἀπαντᾷ κατὰ τὴν ἡλικίαν, ἐν ᾗ εὐρισκόμεθα, καὶ πολλάκις ἀνεμνήσθημι τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῶν ὀημιγοριῶν, ἃς πρὸς αὐτὸν ἐδημιγόρησαν αἱ δύο ἐκεῖναι γυναῖκες.

Θ. Περιέργον! ἐγὼ πάντιν καὶ καθ' ὕπνον καὶ ἔυπνος, καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα μὲ τὸ ἐνύπνιον τοῦ Λουκιανοῦ εἶχα νὰ κάμνω. Καὶ εἰς ἐμὲ, φίλε, ἐνχυλοὶ μένουσιν αἱ ἀθάνατοι ἐκεῖνοι λόγοι τῆς παιδείας· « Ἐἴν πεισθῆς εἰς ἐμέ. θὰ καταστολίσω τὴν ΨΥΧΗΝ σου μὲ πολλὰ καὶ ὠραῖα στολίδια, ὅλγ. μὲ σωφροσύνην, δικαιοσύνην, ΕΓΣΕΒΕΙΑΝ, πραότητα, ἐπιείκειαν, σύνεσιν, καρτερίαν, τὸν πρὸς τὰ καλὰ ἔρωτα, τὴν πρὸς τὰ σεμνότατα ὀρμήν· ταῦτα εἶνε τῷ ὄντι ὁ καθ' αὐτὸ στολισμὸς τῆς ψυχῆς ». ὦ! φίλτατε Μιλτιάδη· εἰ θεῖοι οὗτοι λόγοι ποτὲ δὲν θὰ ἐξαλειφῶσιν ἀπὸ τῆς μνήμης μου. Σὲ βεβαιῶ, ἀναγινώσκων ταῦτα, ἐνόμιζα ὅτι ἀνεγίνωκα τὴν Κατήχησιν. Ἐνθυμεῖσαι τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐν-

θα τὸ μάθημα τοῦτο ὁμιλεῖ περὶ τῶν χαρισμάτων τοῦ ἁγίου πνεύματος;

Μ. Ναί, ἔχεις δίκαιον. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ὁ ἱεροδιδάσκαλος ἀναπτύσσων τὸ Η' ἄρθρον τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως, μᾶς εἶχεν ἀνεφέρει τὸ 22ον ἐδάφιον τοῦ 5ου κεφαλαίου τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς τοῦ Παύλου, ἐνθα ὁ Ἀπόστολος οὗτος τῶν ἐθνῶν λέγει « ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθοσύνη, ΠΙΣΤΙΣ, πραότης, ἐγκράτεια. » Τουτέστιν αὐτὰ εἶνε τὰ ἀληθῆ γνωρίσματα. δι' ὧν γνωρίζεται ὅστις τῷ ὄντι ἀνεγεννήθη ἐν τῇ ἱερᾷ κολυμβήθρα, ὅστις τῷ ὄντι ἀφῆκε τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καὶ ἐνεδύθη τὸν νέον, ὅστις τέλος εἶνε τῷ ὄντι χριστιανός.

Θ. Καὶ εἰς τὸν ὅποιον τῷ ὄντι κατοικεῖ τὸ ἅγ. Πνεῦμα, τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

Μ. Ὡστε, Θεμιστόκλεις, ἀληθῶς πεπαιδευμένος καὶ ἀληθῶς χριστιανός σημαίνει ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πράγμα. Διὰ νὰ γίνῃ τις ἀληθῆς χριστιανός, πρέπει ἀληθῶς νὰ ἐκπαιδευθῆ. Ἀλλὰ ὅποιον εὐρίσκες ὁμοιότητα μεταξὺ ἐκείνων τοῦ Λουκιανοῦ καὶ τούτων τῆς Κατηχήσεως;

Θ. Πρῶτον παρατηρῶ μίαν σύμπτωσιν· ἐννέα εἰσὶ τὰ κοσμήματα τῆς παιδείας, ἐννέα καὶ οἱ καρποὶ τοῦ ἁγ. Πνεύματος. Ἐπειτα, τὸ κυριώτερον, αἱ λέξεις μὲν εἰσὶ τῷ ὄντι διάφοροι· ἀλλ' ἂν ἐξετάσῃ τις τὰς σημασίας αὐτῶν, θὰ εὕρῃ τὰ αὐτὰ καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ἄλλως τε ἡ παιδεία ὁλόκληρος δὲν εἶνε δῶρον τοῦ ἁγ. Πνεύματος; Πρὶν τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων καθ' ἑκάστην πῶς προσηυχόμεθα; ἐλησμονήσεις;

Μ. Ὡ! οὔτε θὰ λησμονήσω ποτέ· ἀλλ' οὔτε θὰ παύσω ποτέ ἐπικαλούμενος τὸν οὐράνιον Βασιλέα, τὸν Παράκλητον, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, διότι ποσῶς πλέον δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι πᾶν δῶρον μα τέλειον ἄνωθεν ἐστὶ καταβαῖνον ἐκ τοῦ Πατρὸς τῶν Φώτων.

Ἐλ. Εἰς τὰ θρησκευτικὰ πάλιν ἐπέσατε. Ἄς τ' ἀφίσωμεν αὐτὰ· ὁ Λουκιανός, τὸν ὅποιον ἀνεφέρατε, Θεμιστόκλεις, τί ἄνθρωπος εἶνε;

Θ. Αὐτὸς, κυρία Ἐλένη, εἶνε εἷς ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἔγραψαν τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν μετὰ χάριτος λίαν σπανίας.

Ἐλ. Ζῆ ἀκόμη; ποῦ κατοικεῖ;

Κ. Ὡ! Ἐλένη μου, τί ἔκαμες; εἰς μέγα λάθος ὑπέπεσες. Ὁ συγγραφεὺς οὗτος εἶχε ζῆσει πρὸ 1700 ἐτῶν· καὶ σὺ ἐρωτᾷς ἂν ζῆ ἀκόμη καὶ ποῦ κατοικεῖ;

Μ. Βέβαια! ὁ συγγραφεὺς οὗτος εἶχε γεννηθῆ τὸν Β' αἰῶνα μ. Χ. ἦται περὶ τὸ 120.

Θ. Πατρίς αὐτοῦ ὑπῆρξαν τὰ Σαμόσατα, πόλις τῆς Συρίας.

Ἐλ. Ἄ! ἠξεύρω τὴν νῆσον Σύρον λέγετε, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχει καὶ Ἐρμούπολις, ἡ πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ τῶν Κυκλάδων.

Θ. Ἐλένη!!! θὰ καταντήσης γελοία μὲ αὐτὴν τὴν προπέτειάν σου. Ἄλλο Συρία καὶ ἄλλο Σύρος. Ἡ Συρία εἶνε μία ἀπὸ τὰς χώρας τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας. Εἶνε ἡ χώρα ἐκείνη, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται ἡ Ἱερουσαλήμ, ἡ Βηρυτὸς, ἡ Δαμασκός, τὸ Χαλέπι, τὸ ὅποιον τὸν παλαιὸν καιρὸν ἐλέγετο Βέροια, καὶ ἄλλαι πολλαὶ πόλεις σημαντικαί· ἄντικρυ αὐτῆς κεῖται ἡ μεγάλη νῆσος Κύπρος.

Κ. Δὲν μοὶ λέγετε, Θεμιστόκλεις, εἰς ποῖον μέρος τῆς Συρίας ὑπῆρχαν τὰ Σαμόσατα καὶ ἂν ἡ πόλις αὕτη κατοικεῖται εἰσέτι;

Θ. Τὰ Σαμόσατα κατοικοῦνται καὶ σήμερον, ἀλλὰ ὀνομάζονται Σιμασάτ· κεῖνται δὲ παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Εὐφράτου, ὀλίγον ὑπὸ τὴν 38ην μοῖραν βορείου πλάτους. Τὸ πάλαι ἦτο πρωτεύουσα μιᾶς ἐπαρχίας τῆς Συρίας, ἣτις ὀνομάζετο Κομμαγηνή.

Ἐλ. Ἡ Καλλιόπη καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς εἰμποροῦν νὰ μᾶς βραδυάσουν μὲ τὰς γεωγραφικὰς φλυαρίας των, Μιλτιάδη· ἀλλ' εἶπατέ μας σεῖς, παρακαλῶ, ὀλίγα περὶ αὐτοῦ τοῦ Λουκιανοῦ. Ἐπεθύμουν πολὺ ν' ἀκούσω τὸ ὄνειρόν του.

Μ. Μοὶ τὸ ἐπιτρέπετε, Θεμιστόκλεις;

Θ. Μάλιστα· ἀφοῦ ἡ κυρία Ἐλένη τὸ θέλει οὕτως.....

Μ. Ὁ Λουκιανὸς κατήγετο ἐκ πενιχρᾶς οἰκογενείας. Ὁ πατήρ του, καίτοι πτωχὸς τὸν εἶχε στείλει εἰς τὸ σχολεῖον· ἀλλ' αὐτὸς ἀντὶ νὰ ἀσχολῆται εἰς τὰ μαθήματά του, ἅμα ἐσχόλα, ἐπαίρνε

κηρόν και κατεγίνετο εἰς τὸ νὰ κατασκευάζῃ ἄλλοτε βοῦδάκια, ἄλλοτε ἀλογόκια και ἄλλοτε ἀνθρωπάκια. Εἰς τὰ παιγνίδια αὐτὰ τόσον πολὺ ἐπετύγγανεν, ὥστε ὁ πατήρ τὸ εἶχε κρυφὴν χαρὰν. Τέλος ἀφοῦ ἔμαθεν ὀλίγα γράμματα, ἐπειδὴ πλέον εἶχε φθάσει τὸ 12ον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ὁ πατήρ του τὸν ἀπέσυρεν ἀπὸ τὸ σχολεῖον και τὸν ἔδωκεν εἰς τὸν θεῖόν του διὰ νὰ τὸν μάθῃ λιθοξόον. Ἄλλὰ εὐθὺς τὴν πρώτην ἡμέραν, ἃν και αὐτὴ δὲν ἦτον ἀποφράς, ἐν τούτοις ἡ ράβδος ἐσύριξεν ἀπαισιώτατα ἐπὶ τῆς δυστυχοῦς ρίχως τοῦ πτωχοῦ μας Λουκιανοῦ· δηλ. ἔρχετο παρὰ μίαν τεσσαράκοντα, διότι ὡς ἐκ τῆς ἀπειρίας του ἔσπασε τὴν πλάκα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὁ θεῖος τὸν εἶχε προτάξει νὰ ἐργασθῇ.

Ἐλ. Ὁ τὸν δυστυχῆ! Ἄλλὰ τὰ αὐτὰ ἔπαθα και ἐγὼ μίαν ἡμέραν εἰς τὸ μάθημα τῆς γεωγραφίας.

Κ. Ἐλένη, εἶται ἀρεία· μὴ διακόπτῃς.

Μ. Εὐθὺς ὁ κύρ Λουκιανὸς ἐξέρχεται δῆθεν πρὸς γρεῖαν του και.....ποῦ τὸν πιάνεις! Τρέχει εἰς τὴν μητέρα, πίπτει εἰς τὰ γόνατά της και ἀρχίζει τὰ κλαύματα! Ἡ μήτηρ ἀγανακτεῖ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ της, τὸν ὑβρίζει, και παρηγορεῖ τὸν υἱὸν της διὰ θωπειῶν και φιλημάτων. Ὁ Λουκιανὸς ἀφοῦ ἔκλαυσε ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν, ἔπεκοιμήθη· ἐνῶ δὲ ἐκοιμάτο τὸν γλυκὺν ἐκεῖνον ὕπνον, εἶδε τὸ ὄνειρον, κυρία Ἐλένη.

Ἐλ. Ἐ! τὸ ὄνειρον ν' ἀκούσωμεν, τὸ ὄνειρον!

Μ. Τί θὰ τάξῃς;

Ἐλ. Ὅ,τι θέλετε· ἐν κοφρῖνι σῦκα μπαρτατζίκια.

Μ. Ὄ! καλά· εἶδε λοιπὸν εἰς τὸν ὕπνον του δύο γυναῖκες. Ἡ μία ἦτο κατασκονισμένη, μὲ χεῖρας ρυπαρὰς και πλήρεις ἀπὸ τύλους, ἡ δὲ ἄλλη καθαρὰ, εὐγενὴς και ὡραία. Αἱ δύο αὐταὶ γυναῖκες μαλλώνουσαι, τὸν ἐπλησίασαν και ἤρχιταν νὰ τὸν σύρῳσιν ἡ μία ἀπὸ τὴν μίαν χεῖρα και ἡ ἄλλη ἀπὸ τὴν ἄλλην.

Ἐλ. Ὁ τὸν καυμένον! Ἀπὸ δυστύχημα εἰς δυστύχημα. Φοβοῦμαι μὴ τὸν ἐξέσχισαν.

Μ. Ὀλίγον ἔλειψεν· ἀλλ' ἐπειδὴ οὔτε ἡ μία, οὔτε ἡ ἄλλη ἤδου-

νήθη νὰ ὑπεριχύσῃ, ἀναγκάζονται και καθίζουσι τὸν καλὸν μας Λουκιανὸν εἰς τὴν ἔδραν τοῦ δικαστοῦ! Ἀφίνουσιν εἰς αὐτὸν ν' ἀποφράσῃ και συμφωνοῦσι μεταξὺ των ἡ ἀπόφασίς του νὰ ἦνε ἀνέκκλητος.

Ἐλ. Ἐ! τώρα εἶνε τὸ νόστιμον· τί ἀπεφάσισε;

Κ. Περίεργον! Τί ἀπεφάσισε θέλεις νὰ μάθῃς, Ἐλένη· ἀλλὰ δὲν ἐρωτᾷς τίνας ἦταν αὐταὶ αἱ γυναῖκες;

Ἐλ. Ἡ μία ἦτον ἡ μήτηρ του και ἡ ἄλλη ὁ θεῖος του.

Μ. Κ. Θ. Χᾶχ! ᾶχ! ᾶ!!

Ἐλ. Τί γελᾶτε; δὲν εἶνε ἔτσι;

Κ. Δὲν εἶναι ἔτσι, κυρία μου· ἡ κατασκονισμένη ἦτον ἡ τέχνη, ἡ δὲ εὐγενὴς ἦτον ἡ παιδεία.

Ἐλ. Πῶς τὸ ξεύρετε!

Κ. Ἀνάγνωσον τὸ ἐνύπνιον τοῦ Λουκιανοῦ, διὰ νὰ ἴδῃς πῶς τὸ ξεύρομεν.

Ἐλ. Ποῦ ὑπάρχει αὐτὸ τὸ ἐνύπνιον; μέσα εἰς τὴν γεωγραφίαν;

Κ. Ὄ! κατήντητες ἀνυπόφορος.

Ἐλ. Βλέπω, ἐθύμωσες. Ἄς μὴ τὰ καταντήσωμεν χειρότερα. Λοιπὸν, Μιλτιάδῃ, τί ἀπεφάσισεν ὁ Λουκιανός;

Μ. Ὁ Λουκιανὸς ἀφοῦ ἤκουσε και τὰς δύο, αἵτινες ἀμφότεραι μὲ τὰ ζηρότερα χρώματα ἐξέθεσαν τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα εἶχον δι' αὐτὸν προητοιμασμένα ἕκαστη, — χωρὶς νὰ περιμεῖνῃ μάλιστα νὰ τελειώσῃ ἡ παιδεία, ἡ ὁποία δευτέρα εἶχε λάβει τὸν λόγον, ἀμέσως ἐξέδωκε τὴν ἀπόφασίν του ὑπὲρ αὐτῆς, ἀποχαιρετίσας διὰ παντὸς τὴν τέχνην τοῦ θεῖου του.

Ἐλ. Ἡ ὑχρηστίθη διὰ τοῦτο ἡ παιδεία;

Μ. Καὶ ἀμφιβάλλετε;

Ἐλ. Ἡ δ' ἄλλη τί ἀπέγινεν;

Μ. Ἐσκασεν ἀπὸ τὸ κακὸν της.

Ἐλ. Καὶ ποῖα εἶνε τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα προσέφερον ἡ παιδεία;

Μ. Ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶχεν εἰπεῖ ἐν ἀρχῇ ὁ Θεμιστοκλῆς και

τὰ ὁποῖα εἶπεν ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἐξαλειφθῶσιν ἀπὸ τῆς μνήμης του.

Θ. Μόνον ἐκεῖνα, Μιλτιάδη ;

Μ. Ἡ παιδεία κατέστησεν αὐτὸν ἄνδρα ἔνδοξον. Ὁ τότε αὐτοκράτωρ τῶν Ῥωμαίων Μάρκος Αὐρήλιος, ὁ καὶ Ἄντωνῖνος ὁ φιλόσοφος ἐπικαλούμενος, τοσοῦτον εἶχεν ἀγαπήσει καὶ ἐκτιμήσει αὐτὸν, ὥστε τὸν εἶχε διορίσει τοπάρχην, ἢ κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν Ῥωμαίων προκουράτορα, τῆς Αἰγύπτου. Ἐγραψε δὲ τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα συγγράμματα, ὥστε ἐδοξάσθη, δοξάζεται καὶ θὰ δοξάζεται εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Ἡ παιδεία ὅθεν κατέστησεν αὐτὸν ἀθάνατον, διότι ἂν καὶ ἀπελθὼν ἐκ τοῦ βίου, ἀλλ' οὐ ποτε παύσεται συνὼν τοῖς πεπαιδευμένοις καὶ προσομιλῶν τοῖς ἀρίστοις.

Ἐλ. Ἄνω κάτω τὰ κάματα. Ἐξάλισθηκα. Τὸ ὄνειρον ἐτελείωσεν ;

Κ. Ἐτελείωσε, κόρη μου. Τὸ ὄνειρον τοῦτο εἶνε πλαστόν. Τὸ συνέθεσεν ἴσια ἴσια ὁ Λουκιανὸς, ἵνα διδάξῃ δι' αὐτοῦ τίνα τὰ προτερήματα τῆς παιδείας καὶ πόσον μεγάλην ζημίαν ζημιοῦνται οἱ νέοι ἢ αἱ νέαι, ὅσαι προτιμῶσι νὰ ἐξοδεύωσι τὸν χρυσοῦν καιρὸν τῆς νεότητός των εἰς ἀνωφελῆ πράγματα, πολλὰ δὲ ἐξ αὐτῶν μάλιστα καὶ ἐπιθλαβῇ. Ἰδίως συμβουλεύει τοὺς πτωχοὺς νέους, τῶν ὁποίων πολλοὶ προφασίζόμενοι τὴν πτωχίαν διακόπτουσιν ἐν τῇ μέσῳ τὰ μαθήματά των, μένοντες διὰ παντὸς ἀμαθεῖς, φύσιν οὐκ ἀγενῆ διαφθείροντες.

Ἐλ. Ἔτσι ἔ ; λοιπὸν καὶ ἐγὼ ἀπὸ τόρα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ μελετῶ πλέον καλὰ τὰ μαθήματά μου.

Μ. Θεμιστόκλεις, λοιπὸν ὅλος ὁ κόσμος πρέπει νὰ γίνωνται πεπαιδευμένοι ; Τότε χαίρετε τέχνη ! χαῖρε γεωργία ! ! χαῖρε βιομηχανία ! ! Καὶ ἔπειτα αὐτοὶ οἱ πεπαιδευμένοι θὰ φορήσουν, μὰ τὸ ναί, ὅλοι τῆς πείνας· δὲν ἔχει οὕτως ;

Ἐλ. Καὶ θὰ γυμνωθοῦν ! καὶ θὰ μείνουν ἄστεγοι, εἰς τὸ ὑπαίθριον ! ! δὲν λέτε ;

Θ. Δὲν ἔχουσιν οὕτω τὰ πράγματα. Αἱ τέχνη τρέφουσι τὸ σῶ-

μα, ἢ δὲ παιδεία τρέφει τὴν ψυχὴν κατὰ τὸ λόγιον « τοῦ μὲν σώματος σῆτος τροφή, τῆς δὲ ψυχῆς λόγος ». Καθὼς λοιπὸν οὔτε τὸ σῶμα δύναται ν' ἀμελήσῃ ὁ ἄνθρωπος οὔτε τὴν ψυχὴν, οὕτω καὶ οὔτε τὰς τέχνας πρέπει νὰ παραβλέπη οὔτε τὴν παιδείαν. Ὁ ἄνθρωπος ἐν γένει χρεωστῆ νὰ τελειώσῃ τὴν ἐγκύκλιον παιδείαν του καὶ μετὰ ταῦτα κατὰ τὴν ὁποῖαν αἰσθάνεται κλίσει νὰ σπουδάξῃ ἢ ἐπιστήμην ἢ τέχνην.

Κ. Καὶ πόσον ἐξαιρετός θὰ ᾔηεν ὁ τοιοῦτος τεχνίτης ! !

Θ. Βεβίως. Τοιοῦτοὶ εἰσιν οἱ τεχνῖται τῶν πεπολιτισμένων ἔθνων· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰ ἔθνη ταῦτα αἱ τέχνη ἔκαμαν γιγαντιαίας προόδους. Οἱ τοιοῦτοι τεχνῖται ὄχι μόνον ἐξευγενίζουσι καὶ τὴν βαναυσότεραν τέχνην καὶ καθιστῶσιν αὐτὴν ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον ἐπίπονον, ἀλλὰ γνωρίζουσι καὶ πῶς νὰ διαθέτωσι τὰς ὥρας τῆς ἀργίας αὐτῶν.

Κ. Τὸ κυριώτερον, γνωρίζουσι πῶς νὰ εὐαρεστῶσι καὶ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

Θ. Βέβαια.

Μ. Ὑγίαινε, Θεμιστόκλεις μου· μίαν ἄλλην ἡμέραν πάλιν τὰ λέγομεν. Πρέπει ν' ἀναχωρήσω, διότι ἡ ὥρα παρῆλθε. Κυρίαί, σᾶς προσκυνῶ.

Ὅλοι. Ὡρα καλὴ, Μιλτιάδη. Μὴ μᾶς λησμονῆτε. Σᾶς μένομεν λίαν ὑπόχρεοι διὰ τὴν ὠραίαν σας συναναστροφὴν.

Μ. (Ἀπερχόμενος) εὐχαριστῶ πολὺ.

ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΝ.

(Ποίημα εἰς γλώσσαν δημώδη).

Τὸ βουρκιμένο σύννεφο τὸν οὐρανὸν μαυρίζει.
 Ψιλὴ ψιλὴ ἀρχίνησε βροχὴ νὰ ψηχάλιζῃ·
 Εἶνε ἡ φύσις τοῦ θορνει,
 Ἰὰ δάκρυά της εἶν' αὐτὰ ὅπου πυκνοσταλάζουν.
 Τὰ σύννεφα, ὅπου βογγοῦν καὶ βαρσιαναστενάζουν,
 Εἶν' ἡ θλιμμένη της φωνή.
 Εἶνε πουρνό. τί καταγνιά λευκὴ σὰν Ναϊάδα !
 Δὲν βλέπεις μῆτε τὸ βουνό, μῆτε τὴν πεδιάδα.
 . Τοῦ χρόνου τὰ γεράματα !
 Γιὰ δὲς τὸν ἥλιο· ἔκρυψε τὰ γούσιν'α μαλλιά του,
 Χλωμὸ φεγγάρι ἔγεινε, κ' εἶν' ὄλο ἡ θωριά του
 Παράπονο καὶ κλάματα !
 Νὰ βράχτικε καὶ τὸ ξερὸ τῆς ἐρημιᾶς ποτάμι.
 Ἄκουε τί κρότο τὸ νερὸ μέσ' στὰ χαλίκια κάμει ;
 Βλέπεις τὸν ἄσπρο τὸν ἄφρο ,
 Στατὲς λυγαριαῖς ἀνάμεσα ἦτον πουλιά κρυμμένα.
 Τὸν κρότο καθὼς ἀκούσαν, ἔφυγαν τρομαγμένα
 Μ' ἕνα τους πέταγμα' ελαφρό.
 Ψυχὴ δὲν βλέπεις· ἔρημος ὁ τόπος κ' ἀφιμένος.
 Ὁ γέρος μόνος χωρικοὺς πηγαίνει φορτωμένος
 Μὲ τὰ κομμένα ξύλα του.
 Κ' ἐγὼ μονάχος κάθ'μι στὴν ρίζα τοῦ πλατάνου,
 Κι' ἀκούγω τὴν πυκνὴ βροχὴ ὅπου χτυπᾷ ἐπάνου
 Στὰ μαραμμένα φύλλα του.
 Δεκαοχτὼ φθινόπωρα ὡς τώρα μόλις εἶδα·
 Ἄλλ' ἂν καὶ τόσο ἔνωρις γυρίσω παρ' ἐλπίδα
 Στὴν γῆν ὅπου μ' ἐγέννησε ,
 Ἄς θάψουν χέρι'α φιλικὰ τὸ ἄψυχο κορμί μου
 Κοντὰ στὴ ρίζα τῆς ἱτιάς, ποῦ τόσαις στὴ ζωὴ μου
 Φορατὲς μ' ἐριλοξένησε.
 Τοὺς κλώνους της τοὺς λιγυροὺς ὁ ζέφυρος νὰ κλίνει,
 Καὶ ἴσκιο μελαγχολικὸ στὸν τάφον μου νὰ χύνη
 Τὴν ὥραν τοῦ κλοκκιριστοῦ.
 Καὶ πάλιν, δταν ὁ καιρὸς ἀρχίξῃ νὰ κρυώνει,
 Νὰ πίπτῃ εἰς τὸ μάρμαρο ἡ χάλια, τὸ χιόνι
 Καὶ ἡ βροχὴ τοῦ Γενωαριού.

I. ΚΑΡΑΣΟΥΤΣΑΣ.

Ο ΜΕΧΡΙ 4ης ΟΔΕΥΟΝΤΟΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ.

— 8 —

Ἐγεννήθη ἐν Δαφίοις τῆς Λέσθου. Ἐξεπαιδεύθη ἐν Κυθωνίαις.
 Διηύθυνε τοὺς ἐκκλησιαστικὰς οἰακὰς τῶν Μητροπόλεων Σμύρνης,

Κρήτης, Φιλιππουπόλεως καὶ αὐθις Σμύρνης, ἐν ᾗ ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν ὁ ἀσίδιμος ὥραν 10 ½ π. μ. τῆς 4ης Σεπτεμβρ. ἔτους 1869ου ἐν ἡλικίᾳ ἐτῶν ὀγδοήκοντα καὶ τριῶν. Ἡ κηδεία τοῦ ἱεροῦ νεκροῦ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον μετὰ τῆς μεγαλειτέρας παρατάξεως καὶ τῆς ἐπισημοτέρας πομπῆς τὴν 10ην ὥραν π. μ. Αἱ Ἀρχαὶ πᾶσαι μηδεμιάς ἐξαιρουμένης, παρῆσαν καὶ ἐπιτάριος ἐξάριτος ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Α. Σεβασμιότητος καὶ ἱεροδιδασκάλου κ. Δωροθέου ἐξεφωνήθη.

Τὸ μᾶλλον τερπνὸν κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην κηδείαν ὑπῆρξεν ἡ συγκέντρωσις ἅπαντος τοῦ χριστιανικοῦ Κλήρου, Ὁρθοδόξων, Ἀρμενίων καὶ Διαμαρτυρομένων, οἵτινες ὡς ἀληθεῖς τοῦ Χριστοῦ ὁπαδοὶ καὶ ὡς ἀληθεῖς ἀδελφοί, συνέψαλλον τὴν ἐπικήδειον ἀκολουθίαν τοῦ Ἱεράρχου. Τὸ μᾶλλον ἄξιον θαυμασμοῦ ὅτι καὶ ὁ Ἰσραηλιτικὸς Κλῆρος παρεκολούθησε τὴν πομπὴν ἀπὸ τῆς Μητροπόλεως μέχρι τοῦ ἱεροῦ νάρθηκος· τὸ δὲ μᾶλλον λυπηρὸν ὅτι τοῦ Καθολικοῦ Κλήρου οὔτε πού, πουθενὰ ἐφάνη, ἂν καὶ ἐπὶ χριστιανισμῷ καυχωμένου.

Τὸν λόγον τοῦ Ἱεροκήρυκος παρεκολούθησεν ἕτερον λογίῳριον, τὸ ὁποῖον τις τῶν συμπολιτῶν τοῦ αἰμιμήστου ἀπήγγειλε, καὶ τοῦ ὁποίου, ἐν μετῷ χαρᾶς καὶ θλίψεως εὐρισκόμενος, προέταξε ταῦτα.

« Ἴδου ὀὐδὲ τί καλὸν ἢ τί τερπνόν, ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφούς ἐπὶ τὸ αὐτό; Πάντες οἱ ἄνθρωποι ἔσμεν ἀδελφοί, διότι πάντες ἔχομεν ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν γεννήτορα, τὸν Ἀδάμ. Πάντες ἔσμεν ἀδελφοί, διότι πάντες ἔχομεν ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν πατέρα, τὸν Κτίστην τοῦ σύμπαντος. Πάντες οἱ παρευρισκόμενοι ἔσμεν ἀδελφοί ἐν στενοτέρῳ ὁπωτοῦν σημασίᾳ τῆς λέξεως, διότι πάντες ἀνεγεννήθημεν ἐν τῇ αὐτῇ ἱερᾷ τοῦ χριστιανισμοῦ κολυμβήτρειᾳ ».

Μετὰ δ' ὀλίγην ἀνάπαυλιν ἤρξατο τοῦ μικροῦ ἐπιταφίου του ὡς ἀκολούθως·

« Σεβάσμιοι Ἱεράρχαι,* Ἱερεῖς τοῦ Ὑψίστου, Ἐκλαμπρότατοι Κύριοι, ἀπωρρατισμένον ἀκρατήριον !

* Παρῆσαν οἱ θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Ἅγιοι Ξανθουπόλεως, Ἡλιουπόλεως, Κρήνης καὶ Ἐρυθρῶν.

Ἡ πνήγυρις· ἀλλὰ πνήγυρις πένθιμος. Σιγὴ ριγαλέα βασιλεύει. Μελαγχολία θανάτου ἐτικρατεῖ. Σκυθρωπότης βαρυαλγῆς ἐπικέχεται ἐφ' ἀπάσας τὰς ὄψεις. Μυστήριον φοβερὸν ἐτελέσθη. Δεσμός στενότατος διερρήχθη. Ψυχὴ ἀπὸ σώματος ἀπεσπάσθη, καὶ ἀπεσπάσθη μετὰ νόσον ὀδυνηράν.

Ὁ ἀρχιερεὺς τῆς Σμύρνης, ἐγκαταλιπὼν τὸ γήινον αὐτοῦ σκεῦος ἐπὶ τῆς γῆς, ἀφίπταται ἐναέριος πρὸς τὸν μέγαν Ἀρχιερέα τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰ ἀγλαοφεγγῆ ἅγια τῶν ἁγίων, ἔσθα μετὰ τῶν Χερουβεὶμ καὶ τῶν Σεραφεὶμ αἰωνίως θά ἠνυμνῆ τὸ ὕψος τῆς θείας μεγαλειότητος. Τὸ ποιμνιον κηδεύει σήμερον τὸν ποιμένα του. Οἱ δὲ ἱερεῖς Σαβαώθ προπέμπουσιν εἰς τὴν αἰωνιότητα τὸν ἀρχιερέα των.

Ὁ ἄνθρωπε, μὴ λυπησῆσαι, ἀλλὰ σύνελθε εἰς σεαυτὸν καὶ δὸς προσοχὴν εἰς τὴν διδασκαλίαν, τὴν ὁποῖαν ἡ μήτηρ σου ἐκκλησία τὴν στιγμὴν ταύτην σοὶ δίδει. Ἐπωφελέστερον μάθημα ποτὲ ἄλλοτε δὲν θ' ἀκούσῃς· δράξαι τῆς εὐκαιρίας καὶ ὠφελήθητι. Ὁφελήθητι, διότι τὸ μάθημα εἶνε ὑψηλόν. Ὁφελήθητι, διότι ἡ διδασκαλία εἶνε ψυχωφελέης.

Ἄνθρωπε—ἀναθῶ ἀπὸ τῆς νεκρικῆς αὐτοῦ ἐδρας ὁ σεπτὸς ἡμῶν Ἱεράρχης— ἄνθρωπε, ἕως ποτε βαρυκάρδιος; ἕως τί ἀγαπᾷς ματαιότητα καὶ ζητῆς ψεῦδος; Ἀνυπολόγηται ὅτι εἶσαι τὸ κάλλιστον τῆς φύσεως προῖόν· ἐνθυμήθητι ὅτι εἶσαι τὸ ἄνθος τῆς δημιουργίας· ἔχε πάντοτε ὑπ' ὄψιν ὅτι σὺ μόνος ὄλων τῶν ἐπὶ γῆς δημιουργημάτων ἐπλάσθης ἀθάνατος. Ὁ μόνος ἐπροκίσθης μετὰ τὸν λόγον, ὅστις σὲ καθιτέτᾳ εἰκόνα τοῦ Πλάστου σου.

Λοιπὸν ἔχεις ψυχὴν, καὶ ἡ ψυχὴ σου αὕτη εἶνε ἀθάνατος. Ἐχεις καὶ σῶμα, τὸ ὁποῖον ἰδοὺ ὀφθαλμοφανέστατα βλέπεις ὅτι θ' ἀφίστης καὶ σὺ. ἕως ἀπέλθῃ εἰς τὴν γῆν, διότι γῆ εἶνε ἕνα γίνη χοῦς, διότι χοῦς εἶνε

Ἡ ψυχὴ λοιπὸν, ἡ ψυχὴ εἶνε ὁ ἄνθρωπος. Περὶ τῆς ψυχῆς φρόντιζε, διότι ἡ ψυχὴ σου εἶσαι σὺ· τὸ σῶμά σου εἶνε ξένον τι, τὸ ὁποῖον καὶ ἀκουσίως σου θ' ἀναγκασθῆς νὰ ἀποδώσῃς εἰς τὸν ἰδιοκτή-

την του. Ναί, θά παρουσιασθῆ, λέγει, θά παρουσιασθῆ και εἰς σέ μεθ' αὐτῶν ἡ κρίσιμος, ἡ μοναδική αὐτῆ στιγμὴ, καθ' ἣν θ' ἀναγκασθῆς ν' ἀποδώσῃς τὰ τοῦ καίσαρος τῷ καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ, τὴν γῆν δηλ. εἰς τὴν γῆν καὶ τὴν ψυχὴν εἰς τὸν Πλάστην της.

Τῷ ὄντι, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἂν ἦτο δυνατόν νὰ διαμένῃ ἐν ἡμῖν πάντοτε ζωὴ ἢ ἐντύπωσις, τὴν ὁποῖαν ἡ μυστηριώδης αὐτῆ λειτουργία της φύσεως προξενεῖ εἰς ἡμᾶς, οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ ἄνθρωπος θά ἦτον ἐκ διαμέτρου διάφορος ἀπὸ ὅτι εἶνε. Τὴν στιγμὴν ταύτην βλέπει, κατανοεῖ ὅτι ἡ ζωὴ εἶνε ὄνειρον ὅτι ὁ κόσμος εἶνε ἀπάτη. Ἀρχιερεὺς, καὶ ἀρχιερεὺς Σμύρνης. Ἀρχιερεὺς, ὁ ὁποῖος τὰ μὲν πρῶτα τῆς νεότητος αὐτοῦ ἐτι διήνυσεν ἐν τῇ ἀκμαζούσῃ τότε σχολῇ τῶν Κυδωνιῶν θερμότατος τῶν Μουσῶν λάτρης καὶ ἐπιστήθιος ὁμιλητὴς τοῦ ἀειμνήστου Γρηγορίου, τὰ δὲ μετὰ τὴν μαθητείαν του ὅλα πεντήκοντα κατηνάλωσε τοῦ Χριστοῦ στρατιώτης, στρατιώτης μεγάλου. Ἡ Φιλιππούπολις ὑπῆρξε πνευματικὸν τέκνον τοῦ προκειμένου νεκροῦ. Ἡ μεγάλη νῆσος Κρήτη συγκαταλέγεται μετὰ τῶν προβάτων, τὰ ὁποῖα ἦσαν προωρισμένα διὰ τὴν νομὴν τοῦ Χρυσάνθου. Ἡ Σμύρνη, ἡ κορωνὶς αὐτῆ τῶν ἐπτὰ Ἐκκλησιῶν τῆς ἀποκαλύψεως, δις ἀπήλαυσε τὸ προνόμιον τοῦτο.

Ὁ διάδοχος τοῦ Πολυκάρπου, ἀδελφοί, προεδρεύει τῆς συνεδριάσεως ἡμῶν ταύτης, ἀλλὰ προεδρεύει νεκρός. Συμπαράκληται ἡμῖν ἐν τῇ συναναστροφῇ ταύτῃ, ἀλλὰ συμπαράκληται ἄφωνος. Ἀγαπητοί, προπέμπεται εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ κατοικίαν ἀρχιερεὺς, οὐ οὐδεὶς τολμᾷ νὰ εἴπῃ ἐγκώμιον ὑπὸ φόβου μὴ ἀκούσῃ τὸ Καὶ τίς ψέγει αὐτόν ;

Τοιοῦτος, σεβάσμιοι τῶν μυστηρίων τοῦ Σωτῆρος ἱεροφάνται. τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ προκειμένος ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐν τούτοις ἄπατιν ἰδοὺ καὶ οὗτος νεκρός. Τίς λοιπόν, ἀδελφοί, ἀμφιβάλλει εἰτέτι ὅτι καὶ αὐτὸς τὴν αὐτὴν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἀναμένει μοῖραν ; Τίς ἀγνοεῖ ὅτι καὶ αὐτὸς ἂν ὄχι σήμερον αὐρίον—ἂν ὄχι αὐρίον μεθ' αὐτῶν θά παράκληται ἐπίσης νεκρός ; Ὁ νεκροπομπὸς οὗτος πότους ἄρά γε

μέχρι σήμερον δὲν εἶχε κηδεύσει ! ἀλλ' ἰδοὺ, καὶ αὐτὸς τὴν στιγμὴν ταύτην κηδεύεται. Πρὸς τί λοιπόν, δι' ἀγάπην Θεοῦ, πρὸς τί ὅλα τοῦ κόσμου τὰ πράγματα ; πρὸς τί ἀπαξάπας τῶν ματαιοτήτων ὁ ὄμιλος : ὦ ! πόσον μωρός, πόσον γελοῖος τῷ ὄντι αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ κατέστη ὁ δυστυχεὺς ἄνθρωπος ! Κακοδαίμονεϊ, μοχθεῖ, ἰδρόνει, τρέχει ἄνω καὶ κάτω, τέλος διέρχεται ὅλην τὴν μικρὰν ταύτην ἐπίγειον ζωὴν τοῦ ὡς αὐτόχρομα κόλασιν, διατί ; διότι ὁ εἰς παρὰ τοῦ ἄλλου ἀμοιβαίως παρασυρόμεθα—διότι δὲν θέλομεν νὰ νοήσωμεν ὅτι ἐσμὲν ξένοι καὶ πάροικοι ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ ὅτι ἀληθῆς ἡμῶν πατὴρ εἶνε ὁ οὐρανός !

Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν ταῖς οὐρανοῖς ! ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου. Ἐλθέτω, πάτερ, ἡ βασιλεία σου. Γενθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν, Κύριε, τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον καὶ ἄρες ἡμῖν τὰ ὀφειλόμενα ἡμῶν. Τέλος, ἐπουράνε ἱεράρχα, δεξοῦ ἐν τῇ γῶρᾳ τῶν ζώντων καὶ τοῦτον τὸν ἐπίγειον ἱεράρχην σου κατάταξον, Κύριε, καὶ αὐτὸν ἐν σκηνῶν δικαίων, ἔσθαι ἀπέδρα πᾶσα οὐδύνη, λύπη καὶ στεναγμός.

Σεβάσμιε πάτερ ! ἐπίτρεψον καὶ εἰς ἐμέ τὸ ἐλάχιστον τέκνον σου, ἐπίτρεψον καὶ εἰς ἐμέ τὸν μικρὸν συμπολίτην σου ἵνα κλαύτω ἐπὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ σκῆνους σου τοῦ κόσμου τὴν ματαιότητα, ἵνα θρηνησῶ τὴν ἐλεεινὴν μικροῦσαν τῆς δυστυχοῦς ἀνθρωπότητος. Ἐπίτρεψον καὶ εἰς ἐμέ νὰ ἀσπασθῶ διὰ τελευταίαν φορὰν τὴν παναγίαν Σου δεξιάν καὶ γορηγησῶ ἡμῖν τὰς πανίερους εὐχὰς Σου, καθικελεύων τὸν Ἰψίστον ὅπως ἀξιώτῃ ἡμᾶς ἵνα διαπλευσώμεν τὸ πολυκύμαντον τοῦτο πέλαγος ὅσον εἶστι θεαρέστως.

Ἀπωρατισμένοι ἀδελφοί, ἄς ὑψώσωμεν χεῖρας ἱκέτιδας καὶ ἄς δεηθῶμεν τοῦ Βασιλέως τῶν βασιλευόντων καὶ τοῦ Ἀρχιερέως τῶν ἀρχιερέων ἐκ βλάβους ψυχῆς καὶ καρδίας ὑπὲρ τῆς ἱερᾶς ψυχῆς τοῦ σεβαστοῦ καὶ λαοφιλοῦς ἡμῶν Ποιμενάρχου, ἵνα κατατάξῃ αὐτὴν ὅπου χροὶ τῶν ἁγίων καὶ οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς φωστῆρες. Γένοιτο. »

Μετὰ ταῦτα ἀπετάθη πρὸς τὸν ἱερόν Ἐπίσκοπον ἰδίως ὁ Ἐξαρχος

τῆς Σμύρνης κύριος Νικόδημος, ὁ ὁποῖος ἐν ὀλίγοις καὶ αὐτὸς ἐπα-
ναλαβὼν τὰς ἀρετὰς τοῦ Ἱεράρχου, συνεθρήνησε μετὰ τῶν συναδέλ-
φων του τὴν ἀπορφάνισίν των. Ὁ Νεκρὸς ἔμεινεν ἐν τῷ ναῷ, ἔθα
μέχρι τῆς 8ης ὥρας μ. μ. συνέρρεεν ὁ λαὸς κατασπαζόμενος τὴν
σεπτὴν Αὐτοῦ δεξιάν.

Αἱ περικνημιῖδες.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Καθ' ἐκάστην πρωΐαν περνῶμεν εἰς τοὺς πόδας τὰς περικνημιῖδας,
ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἐσυλλογίσθημεν τίς ἄρα ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος, ὅστις ἐ-
πενόησε τὴν κατασκευὴν τοῦ μικροῦ τούτου ἐνδύματος, τὸ ὁποῖον
σήμερον θεωρεῖται ὡς ἐν τῶν ἀναγκαιωτάτων, ἐνῶ οἱ πάπποι ἡμῶν
ἐπεριπάτουν γυμνόποδες.

Πολλοί, ἔχοντες μιτῆρας ἢ ἰδέλφας φιλέργους, εὐρίσκουσιν ἐτοι-
μους ὠραίας περικνημιῖδας, τὰς ὁποίας μὲ ἄρκετὴν εὐχαριστήσιν των
φοροῦσιν· ἀλλ' οἱ περιστότεροι μεταχειρίζονται ὑφαντάς, τῆς Εὐρώ-
πης καὶ ἰδίως τῆς Ἀγγλίας.

Τις ὁ ἐπινόησας τὸν ἱστὸν (τὴν ἐργαλειὸν), δι' οὗ ὑφαίνονται ;
Τοῦτο προτίθεμαι ἐνταῦθα νὰ ἐξιτορήσω· ἀλλὰ πρὶν τούτου θὰ εἴπω
ἐν ὀλίγοις τὴν καταγωγὴν τῆς περικνημιῖδος.

Πρὸ ὀκτακοσίων ἐτῶν, ἤτοι περὶ τὰ 1000 μ. Χ., οἱ μεγάλοι
καὶ οἱ πλούσιοι κατὰ πρῶτον ἤρχισαν νὰ καλύπτωσι τὰς κνήμας
διὰ ταινιῶν ἐξ ὑφάσματος, τὰς ὁποίας ἔδενον εἰς τὸ ἄνω μέρος μὲ
ἱμάντας (λουριά). Τὸ εἶδος τοῦτο τῶν περικνημιῖδων, αἵτινες ἐνέ-
δουον μόνην τὴν κνήμην, ἀπὸ τοῦ γόνατος μέχρι τῶν ἀστραγάλων,
ἔθεωροῦντο ὡς μεγάλη πολυτέλεια· οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ ἐπεριπά-
τουν μὲ γυμνάς τὰς κνήμας, μόνον τοὺς ἄκρους πόδας προφυλάττον-
τες διὰ τινος εἶδους σανδάλων.

Ὅλιγον κατ' ὀλίγον ἐν τούτοις ἐτελειοποίησαν τὴν πρώτην ἰδέ-
αν, καὶ περικνημιῖδες ἐντελέσταται, ἔγρυσαι τὴν μορφήν τῆς κνή-
μας, κατεσκευάσθησαν ἐξ ἐριούχου (τσόχας) καὶ ἐξ ὑφαντιῶν πο-
λὺ λεπτοτέρων, αἱ ὁποῖαι ἐκλείοντο ἀπὸ τὸ ὀπισθεν μέρος διὰ τινος
εἶδους ραφῆς.

Ἐν Γαλλίᾳ, περὶ τὰ 1540 μ. Χ., ἐπὶ Φραγκίσκου τοῦ Α' ἐ-
πενόηθη ἐν τινι χωρίῳ αὐτῆς, Tricot ὀνομαζόμενον καὶ ἀνήκον σή-
μερον εἰς τὸν νομὸν Αἴσνης (Aisne), ἡ τέχνη τοῦ πλέκειν περικνη-
μιῖδας ἐκ μιᾶς κλωστής διὰ πέντε βελονῶν, ὡς πλέκουσιν αἱ μητέ-
ρες μας.

Τέλος ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', βασιλεύσαντος ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ
τοῦ 1643—1715, παλαιὸς τις στρατιώτης, ὀνομαζόμενος Ἰω-
άννης Ἰνδρῆς (Jean Hindres), ἄνθρωπος ἀρκούντως εὐφυῆς καὶ
ἀρκούντως πεπαιδευμένος, πρᾶγμα σπάνιον εἰς τοὺς στρατιώτας
κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἤρχισε νὰ συλλογίζηται πῶς εἰς τὴν ἄ-
νωθι ἐργασίαν δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν χεῖρα δι' ἄλλου ὄρ-
γάνου.

Παρεκινήθη δὲ εἰς τοῦτο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ ν' ἀπαλλάξῃ τὴν
γυναικὰ του τῆς ἐπιπόνου ταύτης ἐργασίας, εἰς ἣν ἀνευδότης ἡσχο-
λεῖτο, ἀκόμη καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἐκράτει εἰς τὸν μαστὸν τὸ μικρὸν
τῆς, ἐπιθυμοῦσα ν' ἀνακουφίξῃ τὸν σύζυγον εἰς τὰ οἴκογε εἰκὰ αὐ-
τοῦ ἔξοδα.

Αἱ πρῶται αὐτοῦ ἀπόπειραι οὐδένα ἔφεραν καρπὸν. Ἀλλ' ὁ Ἰω-
άννης δὲν ἀπηλπίσθη· διὰ τῆς ἐπιμονῆς καὶ τῆς ὑπομονῆς κατώρ-
θωσε νὰ κατασκευάσῃ μηχανήν, πολὺ μὲν ἀπέχουσαν τοῦ νὰ ἦνε
τοσοῦτον τελειοποιημένη ὅσον αἱ σημεριναί, ἀλλ' ἐν τούτοις ἱκανὴν
διὰ τὸν σκοπὸν, τὸν ὁποῖον ἐπεδίωκεν.

Ὅτε κατεσκεύασε ζευγὸς περικνημιῖδων, αἵτινες τῷ ἐφάνησαν
καλαὶ καὶ ὠραῖαι, ἀπεφάσισε νὰ τὸ προσφέρῃ πρὸς τὸν βασιλέα,
ἐλπίζων ὅτι, ἂν ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ, ὥστε ὁ βασιλεὺς νὰ δεχθῆ
καὶ φορέσῃ αὐτάς, ἡ ἐφεύρεσίς του θὰ τῷ ἐγχορήγῃ πλείστας ὠφελείας.

Χάρις εἰς τινὰς σχέσεις, τὰς ὁποίας εἶχεν ἐν τῇ αἰλῇ, ἠδυνήθη

νά κάμη ὥστε νά φθάσῃ μέχρι τοῦ βασιλέως τὸ ὠραῖον ζεῦγος τῶν μεταξωτῶν περικνημίδων του.

Ὁ Ἰωάννης Ἰνδρῆς ἐθεώρει πλέον βεβαιοτάτην τὴν ἐπιτυχίαν του καὶ ὑπερέχειρε μετὰ τῆς γυναικὸς του, πολλὰ ὀνειροπολῶν, ὅτε ἡ ζηλοτυπία τοῦ σωματείου τῶν πλεκόντων καὶ πωλούντων σκούφους, κάλτσας καὶ ἄλλα τοιαῦτα (des bonnetiers) τὸν ἔκαμε νά ναυαγήσῃ πρὸ τοῦ λιμένος· οἷοτι, προῖδόντες ὅτι ἡ ἐφεύρεσις αὕτη θὰ ἔπλαπτε μεγάλως τὰ συμφέροντα αὐτῶν, ἔσπευσαν εὐθύς καὶ ἐδωροδόκησαν ἓνα τῶν θαλαμηπόλων τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ', ὅστις ἔκοψεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μερικὰ ἰμμάτια. Εἰς τὴν στιγμήν λοιπόν, καθ' ἣν ὁ βασιλεὺς τὰς ἐπέρνα εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, αἱ περικνημίδες ἐξεσχίσθησαν, ἐφάνησαν μιθραμινὰ καὶ ἀπεροίφθησαν· οὔτε λόγος δὲ πλέον ἔγινε περὶ ὑφαντῶν περικνημίδων. Οἱ ραδιοσυγγήσαντες ἐθριάμβευσαν.

Ὁ δυστυχῆς Ἰνδρῆς ἀπελπισθεὶς, ἐπέραθεν εἰς Ἀγγλίαν. Ἐκεῖ τῷ ἔγιναν μεγάλαι ὑποδοχαὶ καὶ τῷ ἐδόθησαν πλείτται ὑποσχέσεις· εὐθύς ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του ἀπειρα ἐργαστάσια ἰδρύθησαν καὶ αἱ ὑφανταὶ περικνημίδες ἐπλημμύριζαν ὅλον τὸν κόσμον ἐνεκ τῆς μεγάλῃς εὐθηνίας, μεθ' ἧς ἐπωλοῦντο.

Ἡ Γαλλία ἐπίσης παρεδέχθη αὐτὰς ὡς καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη.

Ἐν τούτοις ἡ Ἀγγλία ἔδειξε τοσαύτην ἐπιθυμίαν νά διατηρήσῃ διὰ μόνην ἑαυτὴν τὸ μονοπώλιον ταύτης τῆς βιομηχανίας, ὥστε ρητῶς ἀπηγορεύθη ἐπὶ ποινῇ θανάτου τὸ νά δοθῇ ἐξωτερικὸν διαβατήριον αὐτὴ εἰς ἓνα τεχνίτην τῶν ἐργαστασίων Ἰωάννου Ἰνδρῆ.

Ἄλλ' ὁ Ἰωάννης Ἰνδρῆς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλοῦτου, τὸν ὁποῖον νομίμως εἶχεν ἀποκτήσει διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς εὐφύας του, δὲν ἔλησμονοῖ ποτῶς ὅτι ἦτο Γάλλος.

Ἦλθε στιγμή, καθ' ἣν κυριευθεὶς ὑπὸ νοσταλγίας, ἠθέλησε νά ἐπανέλθῃ εἰς Γαλλίαν. Ταύτην τὴν φορὰν τὸν ὑπεδέχθησαν μετὰ τῆς μεγαλειτέρας φιλοφρονήσεως καὶ ἴδρυσεν τὸ 1656 τὸ πρῶτον γαλλικὸν ἐργαστάσιον περικνημιδοποιίας.

Ἡ ἱστορία τῶν τελευταίων χρόνων τοῦ Ἰωάννου Ἰνδρῆ εἶνε λί-

αν σκοτεινὴ· θέλουσι τινες ὅτι ἀπεβίωσεν ἐν νοσοκομείῳ πένης καὶ ἀθλιος.

Ἄλλ' ἔς πιστεύσωμεν μᾶλλον ὅτι τοῦτο εἶνε μῦθος καθ' ὅλα ὁμοίως μ' ἐκείνον, τὸν ὁποῖον ἐπὶ πολλὸν καιρὸν διηγούντο διὰ τὸν Σολομῶντα Δεκάου (Salomon de Caus), ἓνα τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ἀποῦ, καὶ τὸν ὁποῖον ἤθελαν ὅτι ἀπέθανεν ἐν τῷ φρενοκομείῳ τῆς Βικέτρης (à Bicêtre) μετὰ τῶν μωρῶν.

Τοῦτο, ἂν ἦτον ἀληθές, θὰ ἦτον ἀπελπισία διὰ τοὺς μεγαλοφυεῖς ἀνδρας καὶ τοὺς ἐφευρετάς.

Σ. Δ. Τὰ εἰρηγενῆ αἰσθήματα ὤθησαν πάντοτε τοὺς μεγαλοφυεῖς ἀνδρας εἰς τὰς ἐφευρέσεις καὶ τὰς ἀνικαλύψεις. Ὁ Ἰωάννης Ἰνδρῆς εἶνε τῷ ὄντι ἄξιος ἀγάπης διὰ τὴν λύπην, ἣν ἤσθάνετο ὑπὲρ τῆς συζύγου του.

Ἐπίκρισις.

Τὰ μᾶθητε; Ὁ γέρο Λουκιανὸς ἐν τῷ μέσῳ τῆς γενικῆς προόδου τοῦ 19ου αἰῶνος παρουσιάσθη καὶ αὐτὸς μετὰ τὰ ἐνύπνια του νά μᾶς διδάξῃ. Τὴν ἐπόθεν ἡμῶς καλὰ. Τὸν ἐβίλαμεν ἐμπρός, ὁποῦ δὲ ἤξευρε ποῦ νά κρυφθῇ. Ἐνῶ ἔχομεν σήμερον τόσα καὶ τόσα ὠροῖα καὶ ὠρέλιμα πράγματα νά μάθωμεν, ἀπήτηται ὁ ἄνθρωπος ν' ἀκούσωμεν τὰς ἰδικὰς του ψυχρολογίας. Αἱ! μὰ νὰ σὰς πῶ, μόνον τοῦτο δὲν γίνεται.

— Ὅπως καὶ ἂν ἦνε, φίλε μου, τὸ γῆρας εἶνε πάντοτε σεβαστόν. Ἐκεῖνος, ἐπειδὴ ἴσια ἴσια ἀνοίγουν τόρα τὰ σχολεῖα, ἠθέλησε κατὶ νά εἴπῃ πρὸς τοὺς νεανίας καὶ τὰς νεανίδας, φοβούμενος μή τινες ἐξ αὐτῶν ὑπὸ πείνας ἐθελοκακίσωσι καὶ πρὸς τὰ ἥττω ἀποκλίνωσι, φύσιν οὐκ ἀγενῆ διαφείροντες. εὐέλπις ὅτι διὰ τῶν ὀλίγων του λόγων τούτων ἐπιρρωτήσονται. Ἐπειτα εἶδατε πόσον ἐφορόντισε νά ποιήσῃ τὸν λόγον του διὰ βιογραφικῶν καὶ διὰ γεωγραφικῶν παρατηρήσεων, ἀκόμη (ἢ θέλετε) καὶ διὰ θερησκευτικῶν! Εἰς

τὸ τέλος μάλιστα πόσον συνιστᾷ τὴν ἐκμάθησιν τῶν τεχνῶν, πράγμα πρωτεύον ἀπὸ τῆς στήθας τοῦ. Ἄν καὶ πάντοτε ὄζει γέγρατος, ἐν τούτοις βλέπετε ὅτι προσπαθεῖ νὰ συμμορφωθῇ, καὶ μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος. Ἡ διδασκαλία τοῦ αὐτοῦ, φίλτατε, πιστευτὸν με, εἶνε ἀγία. Ἄμποτε νὰ τὴν ἐθετεν εἰς πράξιν ἢ κοινωνία μας. Βλέπετε σήμερον; ἅμα νέος τις τελειώσῃ ἢ τὸ ἐλληνικὸν σχολεῖον ἢ τὸ γυμνάσιον, εὐθὺς ὁ πατήρ του, ἢ μήτηρ του, οἱ θεῖοι του, ὅλοι οἱ συγγενεῖς τρέχουν ἄνω καὶ κάτω νὰ εὑροῦν θέσιν διὰ τὸν λογιώτατον, ἂν ἦνε υἱός, γαμβρὸν δέ, ἂν ἦνε κόρη. Ὅχι δὲν εὐδαιμονίζουσιν οὕτως οἱ λαοί. Οἱ λαοί, διὰ νὰ εὐδαιμονίσωσιν, εἶνε ἀνάγκη πρῶτον νὰ ἐκπαιδεύωνται τὴν ἐγκύκλιον παιδείαν καὶ μετὰ ταῦτα νὰ διδῶνται εἰς τὰς τέχνας καὶ εἰς τὰς ἐπιστήμας κατὰ τὸν προορισμὸν, τὸν ὁποῖον ἕκαστος εἰς ἑαυτὸν συναισθάνεται. Ἡμεῖς τώρα τί κάμνομεν; Τὴν μὲν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὰς τέχνας, ἀτινά εἰσιν ὁ ἀληθὴς πλουτισμὸς τῶν ἐθνῶν, περιφρονούμεν· τὰς δὲ θέσεις τὰς ἐμπορικὰς θηρεύομεν καὶ τὰς ὑπαλληλικὰς, συσσωρευόμενοι πάντες ἐντὸς ἐνὸς κύκλου, καὶ αὐτοῦ στενοτάτου, ἐν τῷ ὁποίῳ λακτιζόμεθα ἀμοιβαίως τίς τὸν ἄλλον νὰ παραγκωνίσῃ. Εἶνε αὕτη κατάστασις; Αἰωνίως θὰ βασιλεύῃ τοιοῦτοτρόπως ἡ δυστυχία καὶ ἡ ἀηλιότης. Ἐπειτα πύσσομεν καὶ ἀπὸ ἐν ἄλλο κακόν. Θέλομεν νὰ ἔχωμεν τὰ παιδιὰ μας πλῆσιόν μας, νὰ τὰ βλέπωμεν νὰ τὰ χαμαρόνωμεν. Στείλε, ἀδελφέ, στείλε τὸν υἱόν σου ἐκεῖ, ἐνθα ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι καλλίτεροι ἀπὸ ἡμᾶς, νὰ ἴδῃ, νὰ μάθῃ, νὰ διδαχθῇ πῶς ζῶσιν οἱ ἄνθρωποι, ἵνα, ἐπανελθὼν ἔπειτα εἰς τὴν πατρίδα, διδάξῃ καὶ ἄλλους τῶν συμπολιτῶν του. Δὲν εἶνε κατασχύνη ἀνωτέρα πάσης μορφῆς οἱ Ἕλληνας νὰ ἀγορρίζωμεν ἀπὸ τοῦς Ἑυρωπαϊοῦς ἄκριμα καὶ αὐτὰ τὰ πυρεῖα, τὰ σπύρτα δηλαδὴ, αὐτὰ τὰ ξυλάρια, μὲ τὰ ὁποῖα παράγομεν πῦρ; ὦ! οἱ ἀγάπην Θεοῦ, πῶς ὑποφέρομεν, πῶς δὲν μᾶς πνίγει ἢ στενοχωρεῖ!

— Ἔχετε δικαίον ὡς πρὸς ταῦτα· ἀλλὰ, ἀναγνώσκων τις τὸν διάλογον ἐκεῖνον, παρατηρεῖ τρία τινά, τὰ ὁποῖα εἰς ἐμὲ τοῦ ἀριστον δὲν ἀρέσκουσι. Πρῶτον, τὸ ἐνύπνιον αὐτὸ καθ' αὐτὸ εἶνε ἡ-

κρωτηριασμένον· δεύτερον, ὑπάρχουσι τροποποιήσεις καὶ προσθήκαι λίαν τολμηραί, ὡς λ. γ. ὅτι ὁ Λουκιανὸς ἄρως ὑπεκρῆθη ἀνάγκην νὰ ἐξέλθῃ καὶ οὕτως ἐθεραπεύετο — ὅτι ἢ τέλει, ἀποδοκιμασθεῖσα, ἔτακσεν ἀπὸ τὸ κακόν της, καὶ ἄλλα τρίτον ἐμπεριέχει τὴν πραγματεία ἐκείνη, τὸ ὁποῖον κατ' ἐμὲ κριτὴν δὲν εἶνε ὀρθόν, ὅτι δηλαδὴ ἀληθὴς πεπαιδευμένος καὶ ἀληθὴς χριστιανὸς σημαίνει ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. Ἄλλο παιδεία καὶ ἄλλο χριστιανισμὸς. Δύναται τις νὰ ἦνε εἰς ἄκρον πεπαιδευμένος, χωρὶς νὰ ἦνε χριστιανός· καθὼς καὶ τουναντίον, εἴμπορεῖ νὰ ἦνε χριστιανὸς εὐσεβέστατος, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ οὔτε τ' ὄνομά του νὰ γράψῃ.

— Φίλτατε, σκοπὸς τοῦ συρράψαντος τὸν διάλογον ἐκεῖνον ἦτο νὰ ἐκθέσῃ ἐν συντομίᾳ τὰ προτερήματα τῆς παιδείας καὶ τὸν βίον τοῦ Λουκιανοῦ, νὰ ὀρίσῃ ὅσον κάλλιον τὴν πατρίδα τοῦ συγγραφέως αὐτοῦ καὶ νὰ ὁῶσῃ ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Ἐλένης ἐν πολὺ μικρὸν μάθημα εἰς μικροῦς τινὰς προπετεῖς ἀφ' ἑσῆς, οἰκηματίας δ' ἐπ' ἑτέρου καὶ ἀμειβῆς. Ταῦτα δ' ἐκθέσας δὲν πιστεύω νὰ ἔχη τὴν ἀξίωσιν ὅτι μεθρομήνευσεν οὔτε πιστῶς οὔτε ὀρθόκληρον τὸ ἐνύπνιον τοῦ Λουκιανοῦ· διότι ὁ ἴδιος παραπέμπει τὸν ἀναγνώστην διὰ τῆς Καλλιόπης νὰ τὸ ἀναγνώσῃ, ἐν τῇ χριστομαθείᾳ. ἵνα μάθῃ τίς ἦτον ἢ μία τῶν δύο ἐριζουσῶν γυναικῶν καὶ τὴν ἄλλην. Ἄλλως τε τὸ ἐνύπνιον αὐτὸ εἶνε πού εἶνε μῦθος· ὥστε ὅτι τις ἐποικίλευ αὐτὸν ὀπωποῦν ἐπὶ τὸ τερπνότερον, νομιζῶ δὲν ἀξίζει νὰ ὀνομαστῇ τολμηρός. Ἐδῶ δὲν ἐνοθεύθη καμμία ἱστορία.... Ὅταν διὰ τὸ τελευταῖον συμφωνῶ μᾶλλον μ' ἐκεῖνον παρὰ μεσᾶς, διότι σεῖς λέγετε πεπαιδευμένον, ἐνῶ ἐκεῖνος λέγει ἀληθῶς πεπαιδευμένον· τὸ ἔ, διαφέρει τοῦ ἄλλου πολὺ. Ὁ περίφημος Ρενάν π. γ. εἶνε βέβαια πεπαιδευμένος (ἐνῶ δὲν εἶνε χριστιανός), ἀλλ' εἶνε ψευδῶς πεπαιδευμένος, οὐχὶ ἀληθῶς. Μὴ ἀληθὴς παιδεία ἐστὶ τὸ νὰ γνωρίζῃ τις ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου καὶ ὅλας τὰς ἐπιστήμας; Ἀληθὴς παιδεία, φίλτατε, εἶνε τὸ νὰ νοήσῃ τις ὅτι τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου εἶνε πεπερασμένον. Ὁ σοφώτατος Σωκράτης

οὕτως ὠριζε τὴν ἀληθῆ παιδείαν διὰ τῶν ἀθανάτων ἐκείνων Γνω-
θι σαυτὸν καὶ ἐν οἶδα ὅτι οὐδὲν οἶδα. Ἄμα ὁ σοφὸς
Ρενάν κατώρθωσε νὰ χωρέσῃ ἐν τῇ διανοίᾳ του τὸ μικρὸν τοῦτο μά-
θημα, δὲν θὰ ἐπροσπάθει πλέον νὰ κατανοήσῃ τὸ μυστήριον τοῦ
χριστιανισμοῦ καὶ ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ του νὰ ἀποπτύῃ τὸ θαῦμα τοῦτο
τῆς ἱστορίας, τοῦ ὁποίου τὴν ὑπαρξίν ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος μαρ-
τυρεῖ. Ὁ Ρενάν ἔχει πάρα πολλὰ μεγάλην δόσιν ψευδοπαιδείας,
ἀλλὰ δὲν ἐπρόφρασεν ὁ δυστυχὴς νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸν περίβουλον αὐ-
τῆς ἔπρεπε νὰ προχωρήσῃ ἀκόμη, ἵνα κατορθώσῃ ὅπως, διασκελί-
σας τὸ μεταίχμιον τῶν δύο περιβόλων, εἰσέλθῃ εἰς τὸν τῆς ἀληθοῦς
παιδείας. Τότε ἐστὲ βέβαιος ὅτι ποτῶς δὲν θὰ ἐφρόνει ὅπως ἐν τῇ οἴ-
ήσει του φρονεῖ σήμερον. . . . Ὅσον δὲ διὰ τὸ ὅπερ εἶπατε ὅτι ἀμα-
θέστατος τις δύναται νὰ ἦνε χριστιανὸς ἄριστος, ἐπίσης δὲν συμφωνῶ,
διότι ὁ τοιοῦτος χριστιανὸς δὲν εἶναι χριστιανὸς κατ' ἐπίγνωσιν, ἐ-
πομένως ἀδύνατον νὰ ἦνε χριστιανὸς οὔτε ἄριστος οὔτε εὐσεβέστατος·
οἱ τοιοῦτοὶ εἶπιν ἢ ὑποκριταὶ ἢ δεισιδαιμόνες, ἐκτὸς μόνον ἂν ὑ-
πάρχωσι τινες, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ θεία χάρις ἠθέλησε νὰ θαυμα-
τουργήσῃ. Ἄλλος ὁ λόγος· ἐνταῦθα περὶ θαυμάτων δὲν πρόκειται.

— Λοιπὸν ἀλλοίμωνεν εἰς τοσοῦτους ἀμαθεῖς χριστιανούς! Ὁ-
λοὺς τοὺς περιμένει ἡ κόλασις.

— Δὲν γνωρίζω τί τοὺς περιμένει, ἀλλ' οὔτε θέλω νὰ ἐπεμβαίνω
εἰς τὰ τοῦ Θεοῦ πράγματα. Ὁ λόγος ὅτι, ἵνα ἢ τις τῶ ὄντι χριστι-
ανός, χρεωστῆι ἀληθῶς νὰ ἐκπαιδευθῇ· καὶ ὅταν τις σήμερον
ἀληθῶς ἐκπαιδευθῇ, εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ γίνῃ ἀληθῆς χριστια-
νός. Πιθανὸν νὰ μοὶ ἐρωτήσητε: ὁ Κομφούκιος, ὁ Σωκράτης, ἦσαν
χριστιανοί; Ἄνευδοιάστως ἀπαντῶ: ναί, εἰμὶ βέβαιος ὅτι, ἂν ἐγεν-
νῶντο ἢ μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἢ μετὰ τὸν Χριστόν, θὰ ἦσαν οἱ διαπυρό-
τεροι θιασῶται καὶ οἱ διαπυρσιώτεροι κήρυκες τοῦ χριστιανισμοῦ,
ὡς ὑπῆρξεν ὁ Παῦλος, ὁ Αὐγουστίνος καὶ ἄλλοι.

— Εἴσθε περίεργος ἐν τοσοῦτω, λέγοντες ὅτι ὁ Ρενάν δὲν εἶνε
χριστιανός. Ὁ Ρενάν, φίλε μου, καὶ οἱ ἡμῶσι τοῦ Ρενάν, ὡς ὁ Στρά-
ους καὶ ἄλλοι, εἰσὶ χριστιανοὶ ἴσως πολὺ καλλίτεροι ἀπὸ σᾶς.

— Ὡ! ἐν τῶν δύο, νὰ σᾶς χαρῶ· ἢ ἐγὼ εἶμι· περίεργος ἢ σεῖς.
Ἄνθρωπος, ὅστις ἀποκαλεῖ τὸν Χριστὸν ψεύστην, πῶς ἔπειτα δύναται
νὰ ὀνομάσῃ ἑαυτὸν ὁπαδὸν τοῦ Χριστοῦ; Δι' ἀγάπην τῆς ἀληθείας!!
Ὁ Χριστὸς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ πιστοποιεῖ ὅτι ὑπάρχει μεταξὺ ἑαυτοῦ
καὶ τοῦ Θεοῦ σχέσις, ἐμφαίνουσα τὴν ταυτότητα τῆς οὐσίας καὶ
τὴν διαφορὰν τοῦ προσώπου. «Ἐγὼ, λέγει, καὶ ὁ πατήρ ἐν
ἐμμεν» (Ἰωαν. ι. 30), γνωρίζομεν δὲ ὅτι πατέρα ὀνομάζει τὸν
Θεόν· ἀλλαχοῦ δὲ «πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς
μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ,
οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν
βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι» (Ματθ. ια. 24). Ταῦτα τί ση-
μαίνουν εἰμὶ ὅτι ὁ ἴδιος ἀποκαλεῖ ἑαυτὸν ὁμοούσιον τῷ Θεῷ, ἴ-
τοι Θεόν, διότι εἶς ὁ Θεός; Λοιπὸν δὲν ὑπάρχει μέσος ὄρος· ὁ Χρι-
στος ὑπῆρξεν ἢ Θεάνθρωπος ἢ βλάσφημος καὶ ἀπονενοημένος ψεύ-
στης. Θεάνθρωπον δὲν τὸν θέλουσιν οἱ ψευδοπεπαιδευμένοι, τὰ ἰσχυ-
ρὰ πνεύματα· ἄρα καὶ αὐτοὺς ἐστὶ βλάσφημος τις ἀλαζῶν λαο-
πλάνος. Πῶς λοιπὸν θὰ τολμήσωσι νὰ ὀνομάτῳσιν ἑαυτοὺς χριστια-
νοὺς; δὲν ἐντρέπονται;

— Καὶ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ὅσα λέγουσιν οἱ εὐαγγελισταὶ εἰσι
λόγια τοῦ Χριστοῦ;

— Ἄν οἱ μαθηταὶ ὑπῆρξαν ψεῦσται, ἀνυμφιθόλως τοιοῦτος ὑ-
πῆρξε καὶ ὁ διδάσκαλος. Ἐπειτα μόνον αὐτὰ τὰ ὀλίγα, τὰ ὁποῖα
εἶπαμεν, δεικνύουσι τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ; Ὁλόκληροὶ ἀπ' ἀρ-
χῆς μέχρι τέλους οἱ εὐαγγελισταὶ περὶ τὴν θεότητα τοῦ Ἰησοῦ ὡς
περὶ ἄξονα περιστρέφονται. Πόση ἀποκοιτιά, πόση ἰκανότης, ἕνα
ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον ἐφάνευσαν μὲ τὸν αἰσχροτέρον θάνατον οἱ ὁ-
μογενεῖς καὶ οἱ συμπολίται του, νὰ συμφωνήσουν εὐθὺς δέκα ψεύ-
σται καὶ νὰ σοῦ καταστρώσουν, ἀδελφέ, ὁ καθένας τοὺς ἀπὸ μιᾶ
μυθολογία τόσο εὐμορφη, τόσο σύμφωνη, τόσο περιεκτικὴ εἰς ὅλα
χωρὶς νὰ τοὺς διαφύγῃ οὔτε τὸ ἐλάχιστον ἐξ ὧν ἀπητοῦντο, καὶ
νὰ σοῦ χειροτονήσουν εὐθὺς μόνον μιᾶς τὸ δάσκαλό τοὺς Θεοῦ! Τὸ
δ' ἔτι παραδοξότερον, ἀδελφέ, νὰ κατορθώσουν οἱ ψεῦσται οὔτοι

νά ἀπατήσουν ὄχι μόνον τοὺς συγχρόνους των, ἀλλὰ ἐν διαστήματι δέκα καὶ ὀκτώ αἰώνων ἑκατομμύρια ἀνθρώπων παντὸς ἔθνους καὶ πάσης γλώττης! ! ἀπλοῦς τε καὶ σοφοῦς, ἀδυνάτους καὶ ἰσχυροῦς!!! Σᾶς θεόκω, πρὸς τοῦ ψεύστου τούτου ἐγὼ αἰσθάνομαι τὸ μεγαλύτερον σέβας, τὸ ὁποῖον ποτὲ θὰ ἤθιχνόμην εἰς ἄνθρωπον. Εἰπέ μοι τόρα εἰλικρινῶς ἀν οἱ παραλογιζόμενοι τοιούτους παραλογισμοῦς ἔχουσι τὸν κοινὸν νοῦν πρῶτον καὶ δεύτερον ἂν ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει τὸν κοινὸν νοῦν, πρέπει νὰ θεωρῆται καὶ νὰ ὀνομάζεται πεπαιδευμένος καὶ μάλιστα ἀληθῶς πεπαιδευμένος.

— Ἐν τούτοις οἱ πεπαιδευμένοι καὶ πεπαιδευμένοι εἰσὶ καὶ νοῦν ἀνώτερον τοῦ κοινοῦ ἔχουσι. Τοῦτο εἶνε ἀλήθεια ἀναντίρρητος καὶ, ἀν ἐπιμείνητε περισσότερον, θὰ κατασταθῆτε γελοῖος· διότι ἄφες κατὰ μέρος τὴν θρησκείαν, ἐξέτασον τοὺς θαθεῖς πεπαιδευμένους, τὰς γνώσεις, τὰς ἀνακαλύψεις, τὰ συγγράμματα των καὶ δὲν θὰ δυνηθῆς νὰ μὴ τοὺς θαυμάσης καὶ νὰ μὴ τοὺς ὀνομάσης τῶ ὄντι πεπαιδευμένους.

— Δι' ὅλα ταῦτα εἰσὶν ἐπ' ἀληθείας ἄξιοι θαυμασμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἄξιοι οἴκτου ἀφ' ἑτέρου, ἀν δὲν ἐρῆσαν μέχρις ἐκείνου τοῦ σημείου, ὅθεν κηλοῦται τὸ πεπερασμένον τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος· διότι μόνον ὅταν ἐκεῖ φθάσῃ, τότε γινώσκονται ἐν-τοῦς καὶ ἐπικαλεσθήσονται τὴν θείαν ἀντίληψιν, ἢ αὐθιὰ ἀντίληψιν φωτίζει αὐτοὺς καὶ αὐτοὶ κράξουσιν μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας: ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου! Ἐν τῇ γνώσει ταύτῃ ὑπόσχει ἡ ἀληθῆς παιδεία· ὅλα τὰ πρὶν αὐτῆς εἰσὶ μικρὰ καὶ μεγάλα δόσεις ψευδοπαιδείας. ἦτις δὲν ἀρνούμεν ὅτι ἔχει ὅλα τὰ θέλητρα ἐνώπιον τῆς ματαιότητος καὶ τῆς κενοδοξίας καὶ ὅτι τὰ μάλιστα δύναται νὰ ἐπισύρῃ τὸν θαυμασμέν τῶν ὀπαδῶν αὐτῆς, κλλ' οὐχ ἦττον καὶ τὸν οἴκτον τῶν ὀπαδῶν τῆς ἀληθοῦς παιδείας. Ἀνάγνωθι μετ' ἐπιστάσις καὶ καλῆς θελήσεως τὸ ἐσχάτως ὑπὲρ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς ἐκδοθὲν ἀληθῶς σοφὸν σύγγραμμα. Ἀλλὰ ἐπαναλαμβάνω, μετὰ καλῆς θελήσεως. Ἀναγνούς δ' αὐτό, ἐπανάλαβέ το καὶ πάλιν καὶ πάλιν.

Πῶς δύναται τις νὰ γίνῃ πλούσιος.

Τὰ μεγάλα πλούτη πάντοτε σχεδὸν λαμβάνουσι τὴν ἀφορμὴν ἐκ μικρῶν.

Τὸ ἱστορικὸν τοῦ πλοῦτου τοῦ Ροσχίλδ εἶνε περίεργον.

Ὁ Ροσχίλδ, ὁ πρῶτος τοῦ ὀνόματος τῆς οἰκογενείας ταύτης, ἦτον ἀπλοῦς μεταπράτης ἐν Φραγκόρτη. Ἡμερῶν τινὰ ἔρριψε τρία φιορίνια εἰς τὸ θάλασσαν μίαν μαλλίνης περικνημίδος, εἰπὼν: αὕτη ἡ περικνημὶς πρέπει νὰ γεμίσῃ.

Ἐπῆρξε φίλεργος, οἰκονόμος, εὐφυής, πολυμήχανος. Ἡ περικνημὶς ἐγένετο καὶ, ἐπειδὴ ἦτο μικρὰ, ὁ Ροσχίλδ κτετακρύπτετο σακκούλιον. « Αὐτὸ τὸ σακκούλιον πρέπει νὰ γεμίσῃ » εἶπε πάλιν.

Δὲν ἤγλαξε βίου σύστημα. Ἐξήγειρετο εἰς τὰ ἄγρια τοῦ ἀλέκτορος καὶ ἦτον ἀπαύστως ἐπὶ ποδός. Ἡγόραζεν, ἐπώλει, εἰς ὅλα ἐκέρδαινε. Δὲν παρῆλθε πολὺς καιρὸς καὶ τὸ σακκούλιον ἦτο πλήρες. Ἐπῆρξε κιβώτιον. « Καὶ τοῦτο πρέπει νὰ γεμίσῃ » εἶπε. Καὶ τῶ ὄντι μετ' ὀλίγον καιρὸν τὸ κιβώτιον ἦτο πληρέστατον. Ὁ γουστὸς καὶ ὁ ἄργυρος ἠλλάγησαν εἰς χαρτονομίσματα καὶ ὁ Ροσχίλδ ἐγίνε τραπεζίτης τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Ἰστίας, ἢ δὲ οἰκογένειά του ἔχει τὴν σήμερον 150 χιλιάδας φράγκων ἡμερησίαν εἰσόδημα. Ἴδετε πόσον τὰ τρία φιορίνια τῆς μαλλίνης περικνημίδος ἐκαρποφόρησαν.

Ἡ φιλία.

(ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Τὴν ψυχὴν τὴν ἀνθρωπίνην ὁ Θεὸς δημιουργήσας
 Καὶ τὰ πάθη τὰ μεγάλα εἰς ἐκείνην ἐμφυσήσας
 (Εὐγενῆ τουτέστι φλόγα, πλὴν ἀλλὰ καὶ κινδυνώδη,
 Ἥτις εἶνε ὡς προζύμη διὰ ἔργα γιγαντώδη)
 Καὶ ἰδὼν ὅτι τὰ δῶρα μόλις ἦσαν τὰ ἡμίση,
 Εἶπε τότε παραχρῆμα: ἡ φιλία ἔς βλαστήση·
 Εἰς τὸ θάλασμον τὸ θεῖον τοῦτο τρέχετε ταχέως,
 Ὡ καρδίαι πληγωμέναι, καὶ θὰ ἰαθῆτε· εὐθέως.
 Ἡ φιλία μεταβάλλει τοῦ νοῦς μας τὴν πικρίαν
 Εἰς ἡδὴ καὶ εὐώδες μέλι, εἰς τερπνὴν παρηγορίαν.
 Ὡ φιλία! θεῖον δῶρον, σὺ τοῦ Πλάστου ἐκμαγεῖον,
 Θέρμαινέ μου τὴν καρδίαν μὲ τὸ πῦρ τὸ σὸν καὶ θεῖον.
 Ἄν ἡ τύχη κατατρέχη τὴν ζωὴν μου μὲ μανίαν,
 Θ' ἀπαυδήσωμεν ποτέ μας ἔχοντες πιστὴν φιλίαν;
 Καὶ ἡ δόξα καὶ ὁ πλοῦτος εἶσι πράγματα μωρίας·
 Εὐτυχὴς ἔς τὰ εὐρίσκει εἰς τοὺς κόλπους τῆς φιλίας.

Ο ΜΕΝΤΩΡ

Περὶ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς.

Τὸ περίβλεπτον τοῦτο τῆς Μικρασίας καθίδρυμα εἶνε τὸ ἐργαστήριον, ἐν ᾧ κατεργάζονται τὰ διάφορα μέρη, ἀφ' ὧν ἀπαρτίζεται ἀκολουθῶς τὸ κοινωνικὸν σῶμα, ὅπερ κοινωνίαν τῆς Σμύρνης ὁ κόσμος ὠνόμασε. Τὸ πενιχρὸν μὲν τὴν ὄψιν, λαμπρὸν ὅμως τὴν οὐσίαν, τῶν Πιερίδων τοῦτο ἀνάκτορον ἔχει καὶ αὐτὸ βεβαίως τὴν ἱστορίαν του, τὴν ὁποίαν εὐχαρίστως ἄλλοτε θὰ σοὶ διηγηθῶ. Σήμερον θέλω νὰ μάθης μόνον τινὰ, τὰ ὁποῖα τις ἐπ' ἀληθείας ὀρθοφρονῶν ἐδημοσίευσεν καὶ τὰ ὁποῖα ἔχουσι σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν σημερινὴν τῆς Σχολῆς ταύτης κατάστασιν. Ταῦτα ἔχουσιν ὡς ἀκολουθῶς:

« Ἀπεφασίσθη ἡ προικοδότησις τῆς Σχολῆς διὰ μετοχῶν. Ἐκαστος πολίτης κατὰ προαίρεσιν λαμβάνων μίαν ἢ πλείονας μετοχάς, ὧν ἐκάστη ἐκ 50 ἀργυρῶν μετζιτίων, ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλλῃ αὐτὰ εἰς δέκα ἔτη, ἀνὰ 5 μετζιτία, μετὰ τοῦ τόκου των πρὸς 40 0)0. Καὶ ὁ μὲν τόκος θὰ χρησιμεύῃ εἰς τὰς καθημερινὰς τῆς Σχολῆς ἀνάγκας, τὸ δὲ χρεωλύσιον ὡς προἰξ ἱερὰ καὶ ἀπαραβίβαστος αὐτῆς.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη δὲν χρῆζει σχολίων. Ἄλλ' ὅμως πρέπει νὰ στιγματισθῇ ἐν ἐλάττωμα μέγιστον· τὸ ἐλάττωμα τοῦτο εἶνε τὸ λίαν παρ' ἡμῖν ἀψίκορον, ὅπερ παραλύει πᾶσαν ἰδέαν, πᾶν ἔργον ἀγαθόν. Εἶνε ἀπελπιστικὸν τὸ τοιοῦτον! Προκειμένου ὅμως περὶ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, νὰ πιστεύσω ἄρά γε ὅτι οἱ δυνάμενοι νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν προικοδότησιν αὐτῆς, θὰ καταληφθῶσιν ὑπὸ τοιαύτης ἀναληφθείας, ὥστε νὰ παραμελήσωσι τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ ἔργου; Δὲν τὸ πιστεύω. »

Ταῦτα καὶ ἄλλας σκέψεις ὀρθὰς ὑποβάλλων τοῖς ἡμετέροις συμ-

πολίταις ὁ ἄνωθι ρηθεὶς ἀξιότιμος ἀρθρογράφος, συνιστᾷ αὐτοῖς θερμῶς νὰ προσέχῃσι πάντοτε περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν προσώπων, ἀτινα μέλλουσι νὰ διεξαγάγῃσιν ἔργον τι ἀγαθόν. Τότε, λέγει, ἀλλὰ τότε μόνον, θὰ ἴδωμεν ὅτι καὶ τὸ ἀψίκορον θὰ ἐκλίπη καὶ ἄλλα ἔργα ἐπίσης ἱερά θὰ παραγματοποιηθῶσιν, ὡς ἐπὶ παραδείγματος τὸ Ὀρφανοτροφεῖον.

Πρὶν αἱ ἄνωθι συστάσεις δημοσιευθῶσιν, αἱ εὐχαὶ τοῦ εὐγενοῦς συμπολίτου εἶχαν ἤδη ἐκπληρωθῆ. Τῇ 10ῃ Αὐγούστου παρελθόντος, ἡμέρα Κυριακῆ, ἐξήκοντα περίπου τῶν φιλομουσοτέρων καὶ φιλογενεστέρων τῆς πόλεως κατοίκων, οἱ μέχρι τότε ἀπαρτίζοντες τὴν ἀρτίως ὑπὲρ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς συστηθεῖσαν καὶ παρὰ πάντων εὐλογηθεῖσαν Εὐαγγελικὴν ἑταιρίαν, ἧς ἐκκλησιαστικὸς πρόεδρος εἶνε ὁ Θεοφίλ. Ἅγιος Ξανθοπούλεως Κ. Ἰγνάτιος, συνῆλθον καὶ ἐξέλεξαν δεκαμελῆ ἐπιτροπὴν, πρὸς προαγωγὴν τῆς ἑταιρίας, τοὺς ΚΚ. Φίλ. Περδικίδην, Ἀθ. Βουτσινᾶν, Σ. Καρακούσην, Δ. Λαμπίδην, Ν. Παλαιολόγον, Κ. Πρωτοπάτην, Ἀχ. Μιταράγκαν, Κ. Μπαχατῶρην, Γ. Εαρινόν, Κ. Ξανθόπουλον.

Μετὰ χροῶς ἀπλέτου μανθάνω ἐκ τῶν ἐφημερίδων ὅτι ἡ πρωτοβουλία τοῦ θεοφιλοῦς τούτου ἔργου ὀφείλεται εἰς σέ, φίλη νεολαία. Ἐντείνε λοιπὸν καὶ κατευοοῦ εἰς τοιαύτας πράξεις εὐγενεῖς, διότι οὗτος εἶνε ὁ προορισμὸς σου. Δὲν ἀμφιβάλλω ποσῶς ὅτι σύμπαντες, μικροὶ καὶ μεγάλοι, θὰ σπεύσωσι νὰ προικίσωσιν εἰς τὸ ἐπαρκέστατον τὴν φιλόστοργον ταύτην Μητέρα. Ἐγὼ, ἂν καὶ γέρων, ἐν τούτοις δὲν θὰ λείψω τοῦ νὰ χάμω τὸ χρέος μου. Ἐπιθυμῶ νὰ εὐπορῆ ἡ Εὐαγγελικὴ Σχολή, διότι μόνον εὐποροῦσα δύναται νὰ κινήται, ὡς λέγει καὶ ἡ ἐφημερίς, καὶ ν' ἀναπτύσσεται ἐλευθέρως· τότε οὔτε θὰ στενοχωρῆται, οὔτε θὰ ἐνοχλῆ ὡς μέχρι τοῦδε· οἱ ἔφοροι θὰ ἐνεργῶσι μετὰ μείζονος ἀνεξαρτησίας καὶ ἐξουσίας· οἱ διδάσκαλοι, γενναιότερον ἀμειβόμενοι καὶ ἀκριβῶς μισθοδοτούμενοι, θὰ ἐκτελῶσι πρωθυμότερον τὰ καθήκοντά των· τὰ πάντα θὰ διευθύνωνται σκοπίμως, ἀρμοδίως, ἀξιοπρεπῶς, καὶ θὰ ἐμπνέωσιν εἰς τὸ κοινὸν σέβας καὶ θάρρος.

Ἄς σπεύσωμεν ὅθιν ἀπαξάπαντες καὶ ἄς ἐπαυξήσωμεν τὴν εὐγενῆ ταύτην φάλαγγα τῆς Εὐαγγελικῆς ἑταιρίας, ἐγχειρίζοντες εἰς τὴν συστάσαν ἤδη ἀξιότιμον αὐτῆς ἐπιτροπὴν μίαν, δύο ἢ πλειοτέρας ὁμολογίας, δτας ἕκαστος ὀφείλεται, ὠρισμένου χρέους ἐν εἴδει μετοχῶν, διὰ τὰς ὁποίας κατ' ἔτος θὰ πληρόνωμεν τόκους καὶ χρεώλυτρα, μέχρι τῆς τελείας ἐξοφλήσεως, ἧτις γενήσεται μετὰ δέκα ἔτη· ὁ δὲ Ὑψιστος, ἡ πηγὴ τῆς σοφίας, μὴ ἀμφιβάλλετε ὅτι θὰ εὐλογῆ ἡμᾶς τε καὶ τὰ ἔργα ἡμῶν.

Ἄς σπεύσωμεν, ναί· τὸ γοργὸν καὶ χάριν ἔχει· Πρὸ εἴκοσιν ὀκτῶ ἐτῶν συνετάττετο καὶ ἐξεδίδετο ἐνταῦθα περιοδικὸν « Π Φιλολογία » ὀνομαζόμενον. Τὸ περιοδικὸν τοῦτο ἀναγινώσκων ἡμέραν τινα, εὔρον κατὰ τύχην πραγματείαν, ἧς ἡ ἐπιγραφή « Περὶ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς τῆς Σμύρνης. » Ἐν τῇ πραγματείᾳ ταύτῃ, ἧτις εἶνε σύντομος ἱστορία τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τούτου μέχρι τοῦ ἔτους ἐκείνου, ἀναγινώσκονται καὶ τὰ ἐφεξῆς· « Τὰ εἰσοδήματα τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς συνίστανται κυρίως εἰς ἐκουσίους προσφορὰς τῶν πολιτῶν, ἄλλοτε αὐξομένας καὶ ἄλλοτε ἐλαττουμένας ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. Λόγος δὲ γίνεται τὰ νῦν περὶ τῆς βελτιώσεως τῶν πόρων αὐτῆς, ἀλλὰ μέχρι τῆς ὥρας ἀγνοοῦμεν τὸ τέλος. »

Ἄν ὁ λόγος ἐγένετο καὶ πρᾶγμα τότε, ἂν ὀηλ. ἡ σήμερον συστηθεῖσα Εὐαγγελικὴ ἑταιρία ὑπῆρχε πρὸ εἴκοσι καὶ ὀκτῶ ἐτῶν συστημένη, σήμερον ἡ Σχολή, φίλτατε, θὰ εἶχεν εἰσέτι εἴκοσι καὶ ὀκτῶ χιλιάδας λιρῶν κεφάλαια!! θὰ εἶχε περιουσίαν ἥκιστα εὐκαταφρόνητον. Εἰς τὸ σφάλμα λοιπὸν, εἰς τὸ ὅποιον ὑπέπεσαν οἱ πατέρες ἡμῶν, ἡμεῖς ἄς μὴ ὑποπέσωμεν δι' ἀγάπην τῶν Μουσῶν! ἐσκέφθημεν; ἄς ἐπιτελέσωμεν ταχέως τὰ δόξαντα. Οὕτω συμβουλεύει ὁ γέρων Ἰσοκράτης.

Μετριοφροσύνη.

Τί, ὦ ἄνθρωπε, καυχᾶσαι εἰς τὴν σοφίαν σου; καὶ τί κομπάζεις εἰς τὰ πλοῦτά σου; Τὸ πρῶτον πρὸς τὴν σοφίαν βῆμα σου εἶνε ἡ

συναίσθησις τῆς ἐντελοῦς ἀμαθείας σου. Ἐάν λοιπὸν δὲν θέλῃς αἱ ἄλλοι νὰ σὲ θεωρῶσι μωρὸν, παῦσον τοῦ νὰ θεωρῆς σὺ τὸν ἑαυτὸν σου σοφόν. Καθὼς τὸ ἀπλούστατον ἔνδυμα στολίζει μᾶλλον τὴν ἐκ φύσεως εὐειδῆ γυναῖκα, οὕτως ἡ κοσμιότης τοῦ ἥθους καὶ ἡ εὐσχημοσύνη τοῦ τρόπου εἶνε ὁ κάλλιστος τῆς σοφίας στολισμός· ἡ γλῶσσα τοῦ μετριοφρονος προσθέτει λαμπρότητα εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ αἱ μετὰ συστολῆς ἐκφράσεις καλύπτουν τὰ λάθη του· οὐδέποτε ἔμπιστεύεται εἰς τὴν ἰδίαν του φρόνησιν, ἀλλ', ἀφοῦ ἀκούσῃ καὶ τοῦ φίλου τὴν γνώμην, ἀποφασίζει τὸ βέλτιον.

Ὅταν τὸν ἐπαινῶσι, στρέφει τὰ ὦτα ἀλλαγῶν· καθὼς τὸ κάλυμμα τῆς αἰδοῦς προσθέτει τι περισσότερον εἰς τὴν καλλονὴν, οὕτως αἱ ἀρεταὶ λάμπουσι μᾶλλον, ὅταν κρύπτονται ὑπὸ τὸν πέπλον τῆς μετριοφροσύνης.

Παρατήρησον ἐξ ἐναντίας τὸν κενόδοξον· θεώρησον τὸν μάταιον. Καλλωπίζεται μὲ πολυτελεῖς καλλωπισμούς· διέρχεται ἀγέρωχος καὶ σοβαρὸς τὰ διασημότερα μέρη· περιβλέπει ἑαυτὸν καὶ ἀπαιτεῖ νὰ τὸν δακτυλοδεικτῶσιν· ὑψώνει ὑπερηφάνως τὴν κεφαλὴν· θεωρεῖ ὑπεροπτικῶς τὸν πτωχόν· ἀυθαδιάζει πρὸς τοὺς ὑποδεεστέρους του· καταφρονεῖ τὰς γνώμας τῶν ἄλλων καὶ ἐπιμένων ἀλαζόνως εἰς τὴν στρεβλὴν δοξασίαν του, ἐξελέγχεται κατησχυμένος ἐπὶ τέλους. Πλήρης γελοίας κενοδοξίας καὶ μωρῶν φαντασιῶν, θεωρεῖ ὡς εὐδαιμονίαν του τὸ νὰ λέγῃ ἢ νὰ ἀκούῃ ἄλλους νὰ λέγωσιν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὅλην τὴν ἡμέραν.

Σκέπτου, θνητέ ἄνθρωπε, διὰ ποῖον τέλος ἐπλάσθης· θεώρησον ἀκριβῶς τὰς δυνάμεις σου· ἐξέτασον τὰς χρεῖας καὶ σχέσεις σου, καὶ τότε θ' ἀνακαλύψῃς τὰ χρέη σου καὶ θὰ μάθῃς νὰ διευθύνῃσαι ἀσφαλῶς πρὸς τὸν σκοπὸν σου. Στάθμιζε πρῶτον τὰς λέξεις σου, καὶ μετὰ ταῦτα λέγε· ἀναλογίζου πρῶτον τὰς δυνάμεις σου, καὶ μετὰ ταῦτα πράττε. Τότε ἡ ἀτιμία θὰ σὲ φεύγῃ· ἡ καταισχύνῃ θὰ ἦνε διὰ σὲ ἀλλοτρία, ἢ μεταμέλεια ἄγνωστος, καὶ λύπη ποτὲ δὲν θ' ἀλλοιώσῃ τὸ πρόσωπόν σου.

Ἐσο λοιπὸν σκεπτικός· ἄκουε τὸ λογικόν σου· οἱ λόγοι του εἰσὶ

φρονήσεως λόγοι καὶ αἱ ὁδοὶ του φέρουσιν ἀσφαλῶς εἰς τὴν εὐτυχίαν.

Τοῦναντίον ὁ ἀπερίσκεπτος, ὅστις δὲν ἔχει χαλινὸν εἰς τὴν γλῶσσαν του, λαλεῖ ὅτι τύχῃ καὶ πίπτει εἰς τὴν παγίδα τῆς ἀπερισκεψίας του. Καθὼς δὲ ὁ τρέχων βιαίως καὶ ὑπερπηδῶν τολμηρῶς τοὺς φραγμοὺς κινδυνεύει νὰ πέσῃ εἰς ἀφανῆ τινα τάφρον, οὕτω καὶ ὁ ἐπισπεύδων ἀπροβουλεύτως τινὰ ἐπιχείρησιν δύναται νὰ πάθῃ, χωρὶς νὰ προβλέψῃ τὰ ἀποτελέσματά της.

ΚΟΜΦΥΓΚΙΟΣ.

Ἡ βελονοθραύστρια.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Κοράσιον, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα δὲν θέλω νὰ ἀναφέρω, ἤρχιζεν ἤδη νὰ προκόπτῃ εἰς τὰ χειροτεχνήματα καὶ ἰδίως τὴν ραπτικήν. Ἐν τούτοις εἶχε τὸ ἐλάττωμα νὰ θραύῃ συχνὰ βελόνας. Τοῦτο ἦτο κακόν· ἀλλὰ τὸ χειρότερον ἦτον ὅτι ἔρριπτε τὰ κομμάτια ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, χωρὶς ποσῶς νὰ σκέπτηται ὅτι ἡ ἀκαταστασία της αὕτη ἠδύνατο νὰ προξενήσῃ δυσάρεστα ἐπακόλουθα.

— Πρόσεξε, κόρη μου, τῇ εἶπε πολλάκις ἡ μήτηρ της, μὴ αὕτη ἡ κακὴ ἔξις, τὴν ὁποίαν δὲν θέλεις νὰ διορθώσῃς, μᾶς φέρῃ βιάσανα εἰς τὸ κεφάλι μας. Τότε θὰ κλαίῃς καὶ θὰ λυπῆσαι κατάκαρδα, ἀλλὰ χωρὶς καμμίαν ὠφέλειαν. Ἐχομεν μικρὰ παιδιά, τὰ ὁποῖα πολλάκις συμβαίνει νὰ περιπατῶσι καὶ ἀνυπόδητα. Ἐάν μία μύτη ἀπὸ αὐτὰς ἔμβῃ εἰς κανὲν ποδαράκι, ἐσυλλογίσθης ποτὲ εἰς ποῖαν θέσιν θὰ εὐρεθῶμεν; ἢ ἴσως τοῦτο εἶνε εἰς σὲ ἀδιάφορον;

— «ὦ! ὄχι, μαμμά! αὕτη εἶνε ἡ τελευταία φορὰ, ὅπου ἔρριψα» ἀνέκραξεν ἔντρομος καὶ ἤρχισε νὰ συνάξῃ τὰς σπασμένας βελόνας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἦτο πλήρες τὸ μέρος, ἔνθα ἐκάθητο.

Ἐν τούτοις αὕτη δὲν ὑπῆρξεν ἡ τελευταία φορὰ.

Ἐξηκολούθει νὰ ἐργάζεται, χωρὶς παντάπασι νὰ διορθωθῇ. Τὸ ἔδαφος ἦτο πάντοτε πλήρες ἀπὸ σπασμένης βελόνας. Ἡ κόρη προσέθεσεν εἰς τὰ ἐλαττώματά της καὶ τρίτον, τὴν ἀπειθειαν. Τοῦτο δὲν εἶνε λυπηρόν; Τὸ κατ' ἐμὲ, πολὺ· καὶ μάλιστα, καθ' ὅσον ἐκ τῶν ἐπομένων θὰ ἴδωμεν, ἀφροῦ ἢ ἀνόητος αὕτη μικρὰ δὲν ἦτον κακῆ.

Πρωίαν τινὰ τὸ μικρότερον ἀδελφάκι της, τὸ ὁποῖον μόλις ἤρχιζε νὰ περιπατῇ, ἀφέθη διὰ μίαν στιγμὴν πλησίον τοῦ λίκνου (τῆς κούνιας) του, πρὶν τῷ βάλωσι τὰ σανδάλιά του. Τὸ παιδάριον, κατὰμονον καὶ ὑπερχαρές, ἔτρεξε γυμνόπουν, διὰ νὰ ἐναγκαλισθῇ τὴν ἀδελφὴν του, ἢ ὁποία ἠσχολεῖτο ἐπὶ ἐνὸς προσκεφαλαίου καὶ ἢ ὁποία δι' αὐτὸ εἶχε σπάσει πλείστας βελόνας.

Φωνὴ σπαραξικάρδιος τοῦ ἀθώου πλάσματος ἔκαμε νὰ χάσῃ τὴν χροιάν της ἢ μικρὰ ράπτρια. Μὲ παλμὸν καρδίας, τὸν ὁποῖον ἕκαστος μαντεύει, ἔτρεξε πρὸς βοήθειαν τοῦ παιδίου, τὸ ὁποῖον εὐθὺς ἔπεσε κάτω ἀπὸ τοὺς πόνοους καὶ ἐσθήκωσεν εἰς τὸν ἀέρα τὸν μικρὸν πόδα του· ἐφώναζε δὲ τοσοῦτον δυνατὰ, ὥστε ἢ καλὴ ἀδελφὴ δὲν ἐδύνατο νὰ πνίξῃ τὴν φωνὴν του, ἂν καὶ τὸ ἐφίλει ἐπὶ τοῦ στόματος καὶ μετεχειρίζετο ὅσας κολακείας ἐγνώριζε καὶ ὅσα θωπεύματα.

Ἦτο λυπηρότατον νὰ βλέπῃ τις τὸν μικρὸν ἐκεῖνον τρυφερὸν πόδα πρισμένον, ἀσθενῆ καὶ πυρέσσοντα. Ἐγένετο ἀνάγκη νὰ θράζωσι μολόχας καὶ νὰ τῷ κάμνωσιν ἐπανειλημμένως λουτρόν· νὰ βρέχωσι πανία εἰς τὸ γάλα καὶ νὰ τὰ ἐπιθέτωσιν ἐπὶ τῆς πληγῆς· νὰ περιδένωσιν ὅλον τὸ μέλος μὲ ἐπιδέστους καὶ ν' ἀγρυπνήσῃ πολλά ἡμερόνυχτα πλησίον του ἢ ἀτυχῆς μήτηρ, διὰ νὰ κατορθώσωσιν ὥστε νὰ μὴ κοπῇ τὸ ὠραῖον ἐκεῖνο ποδαράκι· πράγμα, τὸ ὁποῖον νὰ συλλογισθῇ τις μόνον, προξενεῖ φρίκην. Ἀλλὰ δὲν ἦτον ὀλιγώτερον λυπηρόν νὰ βλέπῃ τις καὶ τὴν πτωχὴν βελονοθραύστριαν νὰ καθῆται πλήρης μεταμελείας, γλωμῆ καὶ κατησχυμένη μεταξὺ τῆς μητρὸς, ἣτις εἶχεν ἦθος σοβαρώτατον, καὶ τοῦ μικροῦ χωλοῦ ἀδελφοῦ της, ὁ ὁποῖος τὴν ἐχάδευεν ἀντὶ νὰ τὴν ἐπιπλήτῃ.

Ὅφειλω νὰ φωνῶ δίκαιος καὶ νὰ εἶπω ὅτι μετὰ τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο διωρθώθη διὰ παντὸς τὸ ἀκατάστατον ἐκεῖνο κοράσιον. Ἀλλὰ

ἔπρεπε νὰ συμβῇ τοιοῦτόν τι, διὰ νὰ διορθωθῇ; δὲν ἦτο καλλίτερον νὰ ὑπακούσῃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν μητέρα, ἢ ὁποία ὡς ἄλλη προφῆτις εἶχε προειπεῖ ὅλα αὐτὰ τὰ δυσάρεστα, τὰ ὁποῖα συνέβησαν; Τί λέγετε, μικρὰ ἀναγνώστρια; δὲν ἔχει οὕτως; ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω ὅτι μυριάκις τοῦτο θὰ ἦτο καλλίτερον. Παρακαλῶ σεῖς μὲν νὰ ὠφεληθῆτε ἐκ τοῦ παθήματός της, αὐτὴν δὲ νὰ συγχωρήσητε, ὡς καὶ ὁ Θεὸς βεβαίως τὴν ἐσυγχώρησεν.

Σ. Πολλὰί ράπτριαι συνηθίζουσι νὰ καρφόνωσι τὰς βελόνας των ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἄλλας εἰς τὰ προσκέφαλα, ἄλλας εἰς τὰ παραπετάσματα τῶν παραθύρων καὶ ἄλλας νὰ τὰς ἀφίνωσιν ἐπάνω εἰς τὰ φορέματα. Κατὰ συνέπειαν πόσοι, πόσοι καὶ πόσα δὲν συνέβη πολλάκις ἐλεεινῶς νὰ κατακεντηθῶσι! Πόσοι πτωχαὶ πλύστραι πολλάκις δὲν ὑπέφεραν τῶν παθῶν των τὸν τάραχον!

Σπουδαιοτάτη ἐφεύρεσις.

Εἰς τὸν Ἅγιον Φραγκίσκον ἐν Ἀμερικῇ ἐδοκιμάσθη ἐσχάτως μετὰ πλήρους ἐπιτυχίας εἶδος ἀεροπόρου πλοίου, φέροντος μηχανήν, δι' ἧς καὶ ὑψοῦται εἰς τὸν ἀέρα καὶ διευθύνεται κατὰ βούλησιν. Τὸ σύνολον τοῦτο, ὅπως νέου μηχανισμοῦ, δυνάμενον νὰ περιλάβῃ δέκα ἄτομα, κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ ἐφευρέτου ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ ἐκτελῇ εἰς 24 ὥρας τὸ μεταξὺ Νέας Ὑόρκης καὶ Ἀγίου Φραγκίσκου διάστημα, ὀλόκληρον δηλονότι τὸ κολοσσαῖον ἑπταήμερον ταξίδιον, τὸ ὁποῖον γίνεται διὰ τοῦ νέου σιδηροδρόμου, τοῦ διερχομένου κατὰ πλάτος τὴν βορείαν Ἀμερικὴν καὶ ἐνοῦντος τοὺς δύο ὠκεανούς. Ἄν ἡ τελειωτικὴ δοκιμὴ ἐπιτύχῃ, ὅπως ἐπέτυχαν αἱ προκαταρκτικαί, ἰδοὺ λελυμένον ἐν τῶν δυσκολωτέρων ζητημάτων, ἢ πηδαιουχία δηλονότι ἐν τῇ ἀεροναυτικῇ, καὶ ὁ ἀμφωκέανιος σιδηρόδρομος ἠναγκασμένος νὰ συναγωνίζηται πρὸς τοὺς ἄνω αὐτοῦ διαπλέοντας ἀεροναύτας.

Ὁ σοφὸς Ἀδαμάντιος Κοραΐης.

« Ἄνδρῶν ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος. »
(Θουκυδίδης).

Ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐξ ἀργύρου ἀνδριάντας στήσατέ του,
καὶ πρὸς μνήμην τοῦ μεγάλου τῆς Ἑλλάδος εὐεργέτου
Πανελλήνιος κατ' ἔτος ἑορτὴ ἄς συστηθῆ,
καὶ ὡς ἔφορος τῶν φώτων 'ς τὴν Ἑλλάδ' ἄς τιμηθῆ.
καὶ χωρὸς Ἑλληνοπαίδων ἀμετρήτων μυριάδων,

Εἰς τὸν τάφον τοῦ τριγύρω τὸν λαμπρὸν τοῦ ὕμνον ἄδων,
Ἄς δεικνύῃ πόσῃ δόξαν, πόσον μέγεθος τιμῶν
Ἀποδίδ' εἰς τὴν Παιδείαν ἢ σεπτῇ Πατρὶς ἡμῶν.

Τ' ὄνομά σου, Μουσηγέτα, εἰς τοῦ Ἑλλήνος τὰ χεῖλη
Δὲν προφέρεται μὲ δίχως σεβασμὸν περικλεῆ,
καὶ μὲ δίχως ἐκπληξίν των οἱ πιστοὶ τῶν φώτων φίλοι
Δὲν ἐξύμνησαν τὴν δόξαν τοῦ μεγάλου Κοραῆ.

Τὸν μέγαν νοῦν θαυμάσας τῶν προγόνων κ' ὑφιπέτην
Εἰς τῶν θείων των ἐδόθη συγγραμμάτων τὴν μελέτην,
καὶ ἀπέκτησε ταχέως ὁ φιλόσοφος μας τόσῃ
τῶν μεγάλων ἰδεῶν των καθαρότητα καὶ γνῶσιν,
καὶ μ' ἐντέλειαν τσαύτην ἀπὸ ταύτας ὠφελήθη,
καὶ τοσοῦτον τοῦ Σωκράτους τὴν σοφίαν ἐμιμήθη,
Ὅστε κάτοχος ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΑΛΗΘΟΥΣ κ' ἐντελεστάτης,
Ἐν τῷ μέσῳ τῆς Εὐρώπης τῶν Ἑλλήνων παραστάτης,

Ὅλων εἴλκυε τὸ βλέμμα
τῆς πατρίδος του τὸ κλέος τῆς σπουδῆς του βάλλων θέμα.

Ὁ αἶὼν τῶν φώτων τότε ἐπλησίαζ' ἤδη πλέον.
τῆς ἐλευθερίας φέρων τὴν πυρίφλεκτον ρομφαίαν
Ὁ γιγαντικὸς ἥρωας τῆς Γαλλίας Ναπολέων
πρὸς τὰ νέφη ἀνεπέτα τὴν τριχρῶματον σημαίαν.

Εἰς τὸ νάμα τῆς παιδείας ἢ Ἑλλάς βαπτίζομένη,
πρὸς τὰ ἔμπροσθεν ἀρχίζει κατ' ὀλίγον νὰ προβαίη·
καὶ ὁ Κοραῆς μαχρόθεν μ' ἐνθουσιασμὸν μέγαν
θεωρῶν τῆς Οἰκουμένης τὸν σωτηριώδη σάλον,
καὶ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος εὐφροσύνως ὑποβλέπων,

Νὰ τὸ ἐξυψώσῃ σπεύδει πρὸς τὸν ἔρωτα προτρέπων
 ΤΗΣ ΑΛΗΘΙΝΗΣ παιδείας τῆς Πατρίδος του τοὺς νέους,
 Τὴν ἀνάμνησιν προβάλλων τοῦ προγονικοῦ των κλέους,
 Μὲ ἐκφράσεις πολυτίμους
 Καὶ μὲ συμβουλάς ἐπίσης σοφωτάτας καὶ φρονίμους.

Εἰς τῶν Ἡλυσίων τόρα καὶ πολυτερπνῶν πεδίων
 Τὰς ἐνδόξους τῶν μακάρων καὶ τὰς θείας ἐξοχὰς
 Ἀμβροσίαν ἀναπνέων, τὸν οὐράνιον ζῆ βίον,
 Ἄθανάτους φίλους ἔχων τῶν προγόνων τὰς ψυχάς.
 Ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐξ ἀργύρου ἀνδριάντας στήσατέ του
 Καὶ πρὸς μνήμην τοῦ μεγάλου τῆς Ἑλλάδος εὐεργέτου
 Πανελλήνιος κατ' ἔτος ἑορτὴ ας συστηθῆ,
 Καὶ ὡς ἔφορος τῶν φώτων στὴν Ἑλλάδ' ἄς τιμηθῆ.
 Καὶ χορὸς Ἑλληνοπαιδῶν ἀμετρήτων μυριάδων,
 Εἰς τὸν τάφον του τριγύρω τὸν λαμπρὸν του ὕμνον ᾄδων,
 Ἄς δεικνύῃ πόσῃ δόξαν, πόσον μέγεθος τιμῶν
 Ἀποδίδ' εἰς τὴν Παιδείαν ἡ σεπτὴ Πατρίς ἡμῶν.

I. Δ. ΚΑΡΑΣΟΥΤΣΑΣ.

Φυσική.

Φυσική ὀνομάζεται ἡ διδασκαλία, τῆς ὁποίας ἀντικείμενον εἶνε ἡ φύσις, δηλαδή ὅλα ὅσα ὑποπίπτουσιν εἰς τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν. Ἡ φυσική, εἶπε σοφὸς τις Γάλλος, εἶνε ἡ λογικὴ τῶν πραγματικότητων (la Physique est la logique des réalités). ὁ δὲ Πλάτων ποτὲ ἐρωτηθεὶς τί ἐκ τῆς φιλοσοφίας αὐτῷ περιέγετο; τὸ μηδὲν θαυμάζειν ἀπεκρίνατο· ἀπάντησις ἐφαρμοζομένη κυρίως εἰς τοῦτο τὸ εἶδος τῆς φιλοσοφίας. Ὅχι μόνον δὲν χάσκει τις εἰς τὴν θέαν τοῦ ἀπλουστεροῦ φαινομένου μετὰ τὴν σπουδὴν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἀλλ' ἀποκτᾷ καὶ τὴν ἰκανότητα τοῦ κατασκευάζεσθαι καὶ διευθύνειν διαφόρους μηχανὰς χρησίμους εἰς βιομηχανικὰς ἐργασίας, τὴν ναυτιλίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. Ἡ ἔλλειψις βιομηχανικῶν καταστημάτων παρ' ἡμῶν εἰς τί ἄλλο δύναται ν' ἀποδοθῆ, εἰμὴ εἰς τὸν περιορισμὸν τῶν τοιούτων γνώσεων; ἐπειδὴ, ὅταν ᾔνε ἀνάγκη νὰ μεταφέρωνται μηχαναὶ ἐκ τῆς Εὐρώπης μὲ τόσῃν ἀξίαν καὶ νὰ διευθύνωνται ἀκόμη ἀπὸ ξένας χεῖρας ἐπίσης δαπανηράς, δὲν βλέπει τις οὐδὲν ὄφελος εἰς τὸν Ἕλληνα κεφαλαιοῦχον καὶ κτηματίαν, εἰμὴ μόνον τὸν κίνδυνον τῶν ἰδίων ἑαυτοῦ καὶ τῶν ξένων κεφαλαίων. Ἐνεκα τοῦτου ἀναγκαζόμεθα ν' ἀγοράζωμεν ἀπὸ τοὺς δεινοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα τὰ πλεῖστα τῶν ὄσων ἐν τῷ βίῳ ἔχομεν, καὶ μάλιστα εἰς τὸν παρόντα πολυποικίλον τοῦ συρμοῦ βίον, συγχωροῦντες οὕτω νὰ κανονίζηται κατὰ μέγα μέρος τὸ ἐμπόριον ἡμῶν ἀπὸ τὸν ἐργοστασιάρχην τῆς Μαγχεστρίας καὶ τοῦ Λίβερπουλ. Ἀνάγκη λοιπὸν τὸ ἔθνος νὰ συνοικειωθῆ καλῶς μὲ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, νὰ καταστήσῃ ὅη μὴ ὀθῆς ἡ λογικὴ αὕτη τῶν πραγματικότητων, ὅπως καὶ ἡ ὕλικὴ ἡμῶν ὑπαρξίς κατασταθῆ αὐτοτελεστέρα· διότι δυστυχῶς τὰ εὐαρεστότερα καὶ ὄνησιμώτερα ταῦτα μαθήματα ἢ παντάπασι παραμελοῦνται, ἢ ἀτελῶς σπουδάζοντα. ἀπὸ τὴν νεότητα τοῦ ἔθνους.

E. M. ΚΑΜΠΕΡ.

Ἡ χημεία θεραπεύουσα τὴν ἀλαζονείαν.

Γνωστὸν ὅτι ἡ θρησκεία διὰ τῆς οὐρανίου αὐτῆς διδασκαλίας θεραπεύει πολλάκις τὴν ἀλαζονείαν· δὲν ἐγνωρίζαμεν ὅμως ὅτι καὶ ἡ χημεία, ἐπιστήμη ὅλως φυσική, μεταξύ τῶν ἄλλων τῆς ἀποτελεσμάτων ἔχει καὶ τοῦτο. Τὸ ἐφεξῆς ἀληθέστατον ἀνέκδοτον τὸ ἀποδεικνύει.

Βαρόνος τις ἐν Γερμανίᾳ, ἀνήκων εἰς ἀρχαιοτάτην οἰκογένειαν, ἤκουεν ἐν Βερολίνῳ τὸ μάθημα τῆς χημείας, τὸ ὁποῖον παρέδιδεν ὁ Κλαπρόθ, σοφώτατος καθηγητής. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐνῶ μετέβαινον εἰς τὸ χημικὸν ἐργαστήριον τοῦ καθηγητοῦ τούτου, ἀνετράπη τὸ ὄχημά του, αὐτὸς δὲ καὶ ὁ ἠνίοχος ἔπαθαν ἀρκετά, ὥστε ὁ ἰατρὸς παρήγγειλε νὰ φλεβοτομηθῶσι καὶ οἱ δύο. Ὁ βαρόνος εἰθεώρησε τότε τὴν ὥραν ἀρμοδίαν, διὰ νὰ λύσῃ ζήτημα, πρὸ πολλοῦ ἀνησυχοῦν αὐτόν· ἠθέλησε διὰ χημικῆς ἀναλύσεως νὰ πληροφορηθῇ ἂν μεταξύ τοῦ αἵματος βαρόνου Γερμανοῦ καὶ τοῦ αἵματος ἀνθρώπου τοῦ ὄχλου ὑπάρχει τῶ ὄντι φυσικὴ διαφορά, ὡς ἀξιούσιν οἱ εὐγενεῖς. Ὄθεν διέταξε νὰ βάλωσι τὸ αἷμα αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἠνιόχου εἰς ἰδιαίτερα ἀγγεῖα καὶ νὰ τὸ στείλωσιν εἰς τὸν σοφὸν καθηγητήν, διὰ νὰ τὸ ἀναλύσῃ μετὰ μεγίστης ἀκριθείας.

Γενομένης δὲ τῆς ἀναλύσεως, εὐρέθη ὅτι ἕκαστον περιεῖχε τὴν αὐτὴν ποσότητα τοῦ σιδήρου, τῆς τιτάνου, τῆς μαγνησίας, τῆς φωσφορικῆς τιτάνου, τοῦ λευκώματος, τοῦ ἀλικοῦ καλίου καὶ νάτρου, τοῦ ὑπανθρακικοῦ νάτρου, τοῦ θεικοῦ καλίου καὶ τῆς βλενωδούς καὶ ἐκχυλισματικῆς ὕλης καὶ ὕδατος. Μία μόνη διαφορά ὑπῆρχεν, ὅτι τὸ αἷμα τοῦ βαρόνου περιεῖχε περισσότερα μέρη ὕδατος, τὸ ὁποῖον ἀπεδείκνυεν ὅτι τὸ τοῦ ἠνιόχου ἦτο καλλίτερον τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου του.

Ὁ βαρόνος πεισθεὶς ἐκ τῆς συγκριτικῆς ταύτης ἀναλύσεως ὅτι τὸ αἷμα καὶ τῶν εὐγενῶν καὶ τῶν ἀγενῶν εἶνε φυσικῶς καὶ χημικῶς τὸ αὐτό, παρήγγειλε τὸν διδάσκαλον τοῦ υἱοῦ του νὰ βάλῃ πάντοτε ὑπὸ τὰς ὄψεις τοῦ μαθητοῦ του ἀντίγραφον τῆς περὶ τῆς ἀνα-

λύσεως ἐκθέσεως, ὡσάκις τὸν ἔβλεπε θεωροῦντα τὸ ἑαυτοῦ αἷμα ἀνώτερον τοῦ αἵματος τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

Ὁ γῦρος τοῦ κόσμου.

Διὰ τῶν νῦν σιδηροδρόμων καὶ ἀτμοπλοίων δύναται τις νὰ περιέλθῃ τὸν κόσμον ἐντὸς 80 ἡμερῶν, διότι ἀπαιτοῦνται ἡμέραι ἀπὸ Παρισίων εἰς Νέαν Ὑόρκην 11

ἐκεῖθεν εἰς Ἅγιον Φραγκίσκον (σιδηρόδρομος)	7
» Ἴσχοχάμαν τῆς Ἰαπωνίας (ἀτμόπλου)	21
» Χογκόγκον τῆς Κίνας (ἀτμόπλου)	6
» Καλκούταν (ἀτμόπλου)	12
» Βομβάην (σιδηρόδρομος)	3
» Κάϊρον (ἀτμοπλ. καὶ σιδηροδρ.)	14
» Παρισίους (ὡσαύτως)	6

Τὸ ὅλον ἡμέραι 80

Μόνον τὸ μεταξύ Ἀλλαχαβάδης καὶ Βομβάης διάστημα ὁ ὁδοιπόρος ἀναγκάζεται νὰ διανύσῃ ἄνευ ἀτμοῦ· ἀλλὰ καὶ αὐτόθι ἐργάζονται σήμερον πρὸς κατασκευὴν σιδηροδρόμου.

Οἱ ἀστέρες.

Πάντες οἱ ἐν τῷ στερεώματι ὄρατοὶ ἀστέρες δι' ἀόπτου ὀφθαλμοῦ, δηλαδὴ ἄνευ τηλεσκοπίου, εἶνε 6000! Καὶ ἐν τούτοις νομίζομεν ὅτι βλέπομεν ἑκατομμύρια! Μάλιστα δὲ πρέπει νὰ ἔχῃ τις ὑγιᾶ τὴν ὄρασιν, ἵνα διακρίνῃ τὸν ἀριθμὸν αὐτόν· συνήθως 4—5 χιλ. βλέπομεν.

Ἄλλὰ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου παρατηροῦμεν ἀληθῶς ἑκατοντάδας χιλιάδων. Διὰ τῶν σημερινῶν δὲ τελειοτάτων ὀπτικῶν ὀργάνων βλέπομεν εἰς τὰ μέρη τοῦ ἀπείρου πληθύν ἀστέρων ὡς λεπτὴν κόνιν λάμπουσιν, ἐνῶ ὁ γυμνὸς ὀφθαλμὸς δὲν δύναται νὰ διακρίνῃ ἐκεῖ εἰμὴ σκότος πυκνόν.

Τὸ βόρειον σέλας.

Ἐν Στοκόλμῃ ὦν, εἶδον ἐν τῶν περιεργότερων θεαμάτων! τὸ βόρειον σέλας. Ἦμην μετὰ τινος φίλου μου καὶ ἐθαυμάζομεν τὸ καθαρὸν τῆς σελήνης φέγγος κατὰ τὰ μέσα τῆς νυκτός, ὅτε αἰφνης παρετηρήσαμεν ἀμύθητον τινὰ καὶ ὑπόλευκον λάμψιν ἐξαπλουμένην ἐπὶ τοῦ στερεώματος. Κατ' ἀρχὰς ἐνομίσαμεν ὅτι ἦτο νέφος φωτιζόμενον ὑπὸ τῆς σελήνης, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον γραμμὴ τις φωτεινὴ ἐσχηματίσθη καὶ αἰφνηδίως διεκρίναμεν μεγίστους πυροπήδακας μακρὰς ξιφοειδεῖς ἀκτῖνας ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ μετὰ μικρὸν πάντα ταῦτα τὰ σχήματα συνεχωνεύθησαν, καὶ εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν ἐπεφάνη φωταυγὲς τόξον, ἐκ τοῦ ὁποίου κατέπιπτε βροχὴ φωτεινὴ. Τὸ συμβαῖνον τότε ἐνώπιον ἡμῶν οὔτε περιγραφὴν ἐπιδέχεται, ἀλλ' οὔτε οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν ἠδύναντο νὰ προφθάσωσι τὰς τόσον ταχέως διαδεχόμενας ἀλλήλας καὶ ποικιλωτάτας φάσεις τοῦ οὐρανοῦ τούτου φαινομένου. Ὅ,τι ἐνομίζαμεν ὅτι παρατηροῦμεν εἶχεν ἤδη ἀφανισθῆ, ἐνῶ ἀκόμη τὸ ἐξήτοῦμεν, ἵνα λάβωμεν εὐκρινῆ ἰδέαν αὐτοῦ. Τὸ θαυμάσιον θέαμα ἐφαίνετο ἀφανιζόμενον ἅμα καὶ ἀναφανόμενον εἰς τὸ αὐτὸ μέρος τοῦ οὐρανοῦ. Ἐν ὀλίγοις, οὐδεμίαν περιγραφὴν δύναται νὰ δώσῃ πιστὴν εἰκόνα τῆς εὐκινήσιας καὶ τοῦ ἀκαταλήπτου τῶν λαμπρῶν παιγνιδίων τοῦ νυκτερινοῦ φωτός, τὸ ὁποῖον ἐξημιούτο κατὰ τι παρὰ τοῦ φέγγους τῆς πανσελήνου, διότι ἔνεκα αὐτῆς ἦτο ὠχρὸν καὶ ὑπόλευκον. Διήρκεσε δὲ πολλὰς ὥρας ἀνανεούμενον, μεταβάλλον θέσιν, μετασχηματιζόμενον ἀδιακόπως καὶ ἠκούσαμεν ὅτι πρὸ τριακόντα ἐτῶν δὲν ἐπεφάνη ὠραιότερον εἰς τὴν Στοκόλμην.

Ἄστειον.

Δύο νεόνυμφοι ἀνεχώρησαν ἐκ Βιέννης, ἅμα στεφθέντες, ὅπως διέλθωσι τὸν μῆνα τοῦ μέλιτος εἰς τὰ μεταξὺ τῆς Πράγας καὶ Δρέσδης εὐφρόσυνα μέρη. Φθάσαντες σιδηροδρομικῶς εἰς Σάδαν, τὸν τόπον τῆς μελλούσης τρυφῆς των, ἔμαθαν ὅτι συνοδεία τις εὐωχουμένων κατέλαβε πάντα τὰ ἐκεῖ καταλύματα. Ἐπρόκειτο λοιπὸν νὰ περά-

σωσι τὴν νύκτα των ὑπὸ τοὺς ἀστέρας, ἂν ξενοδόχος τις δὲν ἐτυλλογίζετο νὰ μετασκευάσῃ τὸν λουτρῶνα τοῦ ξενοδοχείου του εἰς δωμάτιον ὕπνου.

Οὕτως ὠκονομήθη καὶ διὰ τοὺς νεονύμφους φωλεά, καὶ ἤδη ὁ Μορφεὺς εἶχε κλείσει ὄλων τῶν ἐν τῷ ξενοδοχείῳ τὰ βλέφαρα, ὅτε περὶ μέσας νύκτας ἡ νύμφη ἀγρυπνοῦσα ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσεν ἀπαισίας καταπνιγομένης κραυγᾶς καὶ θέλουσα νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν ἀγωνίαν, ἔστυρεν (ὅπως καλέσῃ ὑπηρέτριάν τινὰ) σχοινίον, ὅπερ ἐνόμιζεν ἀνταποκρινόμενον πρὸς κώδινα. Πλὴν μόλις εἴλκυσε καὶ ἀμέσως βροχὴ ψυχροῦ ὕδατος ἐξηκοντίσθη κατὰ τῆς κεφαλῆς της. Ἡ νύμφη λοιπὸν, κατατρομάξασα, ἤρχισε νὰ κραυγάζῃ! Τὸ σχοινίον ἀνταπεκρίνετο εἰς douche. *

Ὁ γαμβρὸς αἰφνηδίως ἀφυπνισθεὶς ἀπὸ τῆς συζύγου του τὰς κραυγὰς καὶ τρομάξας σημαίνει ἐπίσης, ἀλλὰ ἀντὶ τοῦ ἤχου κώδωνος καταρράκτης θερμοῦ ὕδατος καταπίπτει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του. Τὸ σχοινίον του ἀνταπεκρίνετο ἐπίσης εἰς douche θερμόν. Τότε ἐξερράγη καὶ οὗτος εἰς φωνάς, ἀλλὰ πολὺ ἡχηροτέρας τῶν τῆς γυναικός του. Τὸ ξενοδοχεῖον ἦλθεν ἄνω κάτω, καί, ὅταν ἔτρεξαν εἰς τὸ λουτρόν, εὔρον τοὺς νεονύμφους ἄρκετὰ καλὰ διασκεδάσαντας εἰς τὸν πρωτότυπον τοῦτον νυμφικὸν θάλαμον.

Ἐν καλλιτέχνημα.

Εἰς τὴν παγκόσμιον ἔκθεσιν τῶν Παρισίων τοῦ 1855 εἶχαν βραβευθῆ καὶ τινὰ ἐξ Ἀθηνῶν σταλέντα καλλιτεχνικὰ ἔργα, ἐν οἷς δύο ἀγαλμάτια, τὰ ὁποῖα οἱ γνωστοὶ καὶ εἰς τὸν παρ' ἡμῖν φιλόκαλον κόσμον ἀδελφοὶ Λάζαρος καὶ Γεώργιος Φυτάλαι ἐκ Τήνου εἶχαν κατασκευάσει. Τὸ ἐν τῶν δύο τούτων ἀγαλματίων παριστᾶ ἡ ὄπισθεν εἰκὼν, τὴν ὁποίαν ὁ ἡμέτερος ξυλογλύπτῃς κ. Μ. Νικολαΐδης ξυλογραφήσας προσήνεγκε δωρεὰν τῷ Μέντορι.

Ἐκφράζοντες δημοσίᾳ τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν πρὸς τὸν ἀκάμα-

* Douche, κατάντλησις, ἐπίσταξις, εἶδος λουτροῦ, διὰ τοῦ ὁποίου καταχέεται ἐπὶ τοῦ πάσχοντος μέλους ὕδωρ θερμόν ἢ ψυχρόν, τεχνητὸν ἢ φυσικόν.

τον ταῦτον
καλλιτέ-
χνην, πα-
ρακαλοῦ-
μεν τοὺς φι-
λοκάλους
ὁμογενεῖς
ἵνα ἐνθαρ-
ρύνωσιν ὅ-
σον ἐνεστι
πλεῖον τὰς
ὥραιας τέ-
χνας, αἵτι-
νες τοσοῦ-
τον εἶχαν
συντελέσει
εἰς τὸ μεγα-
λεῖον τῆς
ἀρχαίας
Ἑλλάδος,
τῆς μητρὸς
τῶν ἡρώων.

Ὁ ρη-
θεὶς Ξυλα-
γλύπτῃς

τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γεραροῦ ἡμῶν Ἱεράρχου, δι' ἧς ἐκοσμήθη
τὸ προηγούμενον φύλλον.

Ἡ εἰκὼν εἶνε ἐπίνοια τοῦ ἀγαλαματοποιοῦ Λαζάρου Φυτάλη καὶ
παριστᾶ ποιμένα ὄρθιον καὶ αὐλοῦντα· παρὰ τοὺς πόδας δὲ αὐτοῦ
κάθηται κύων, ἔχων ἐστραμμένην τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν ἐκ τοῦ αὐ-
λοῦ ἔξερχόμενον ἦχον.

Θαρτεῖν χρὴ· τάχ' αὖριον, ἔσσετ' ἄμεινον.

εἶνε πολ-
λῶν ἐπαί-
νων καὶ πά-
σης ὑπο-
στρέξεως
ἄξιος, διότι
ἀπὸ τοῦ
«Τῇ ἐπιμε-
λεῖα τὰ
πάντα ἀ-
λωτὰ γί-
γνεται» ὁρ-
μηθεὶς, κα-
τέγειν ἐν ἰ-
διαίτατα εἰς
τὴν τέχνην
ταύτην, εἰς
ἣν καὶ το-
σοῦτον εὐ-
δοκίμως ἐ-
πέδωκεν.

Ἀπόδειξις
τοῦ τοῦ ἡ
πανομοιό-
τυπος εἰκῶν

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τομ. Α'. Τεύχ. α.)

Ὁ φιλόσοφος οὗτος ἐγεννήθη τὸ 414 π. Χ. καὶ ἀπέθανε τὸ 324. Περὶ τοῦ προτέρου βίου του τοῦτο μόνον γνωρίζομεν, ὅτι μετὰ τοῦ πατρὸς του μετέρχετο ἐν Σινώπῃ, πόλει παραλίῳ τῆς Μαύρης θαλάσσης, τὴν κολουβιστικὴν. Κατηγορηθεὶς δὲ ἐπὶ κιβδηλοποιίᾳ, ἔφυγεν ἐκ τῆς πατρίδος του καὶ ἦλθεν εἰς Ἀθήνας, ἔνθα ἀπεφάσισε νὰ ζήσῃ εἰς τὸ ἐξῆς φιλοσοφικῶς. Ἐκ πάντων τῶν φιλοσοφικῶν συζημάτων τῶ ἤρесе τὸ τοῦ Ἀντισθένης· ὅθεν ἔλθων πρὸς αὐτόν, ἐζήτηται νὰ γίνῃ μαθητὴς του. Ἀλλ' ὁ Ἀντισθένης, περιφρονηθεὶς παρὰ τῆς νεολαίας καὶ ἔχων ἀπόφασιν νὰ μὴ δεχθῆ ποτὲ μαθητὴν, ἀπεποιεῖτο τὴν αἴτησιν ταύτην τοῦ Διογένης. Ἐπειδὴ ὁμως οὗτος ἀσυστόλως ἐπέμενε, ὁ Ἀντισθένης ἠναγκάσθη νὰ προστρέξῃ εἰς τὴν βίαν καὶ νὰ τὸν φοβερίσῃ διὰ τῆς ράβδου· τότε ὁ ἀκαμπτος Διογένης οὐδαμῶς διαταραχθεὶς ἐκ τούτου, κύψας τὴν ράβδον ὑπὸ τὴν ράβδον, εἶπε μετ' ἀποφάσεως «Κτύπα, κτύπα ὅσον θέλεις, Ἀντίσθεναί· ἀλλὰ δὲν θὰ εὕρῃς ραβδίον τόσον σκληρόν, ὥστε νὰ μὲ ἀπομακρύνῃς ἀπὸ σοῦ!» Ἐκ τῆς ἐπιμονῆς λοιπὸν ταύτης συγκινηθεὶς ὁ φιλόσοφος, τὸν ἐδέχθη μαθητὴν του.

Ὁ Διογένης εἰς τὰς περὶ φιλοσοφικὰς ἰδέας του ὑπερέβη πᾶν ὄριον μετριότητος· πᾶσα ἡ φιλοσοφία κατ' αὐτὸν ἔπρεπε νὰ περιστρέφεται εἰς τὸν πρακτικὸν βίον καὶ κατεφρόνει τὰς θεωρητικὰς σπουδὰς. Κατ' αὐτὸν ὁ ἀληθὴς καὶ μόνος φιλόσοφος περιορίζει ὅσον τὸ δυνατόν τὰς ἀνάγκας τῆς φύσεως καὶ αὐτὰς τὰς κυριωτέρας· ἡ δὲ ἐκπλήρωσις τῶν ἀληθῶν ἀναγκῶν τῆς φύσεως οὐδὲν ἔχει τὸ αἰσχρὸν. Ὅθεν κατ' αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι ἦσαν γελοῖοι, αἰσχυνόμενοι νὰ φάγωσιν εἰς τὸν ὄρομον ἢ νὰ ἐκπληρώσωσιν ἄλλην τινὰ χρεῖαν. Τὴν θεωρίαν ταύτην ἐφαρμόσας εἰς τὴν διαγωγὴν του, ἔζη εἰς τοὺς δρόμους ὡς ἀληθὴς κύων, ὡς καὶ ὠνόμαζεν αὐτὸν ὁ ὄχλος. Ἐκ τῆς ὑπερμέτρου δὲ ταύτης ὑπερβολῆς τῆς σωκρατικῆς ἀπλότητος δικαίως ἐπωνομάσθη ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος Σωκράτης μαινόμενος.

Τὰ λοιπὰ τοῦ βίου του ὡς καὶ τὰ διάφορα ἀποφθέγματα του, διασωθέντα παρὰ Διογένη τοῦ Λαερτίου, εἰσὶ λίαν ἄξια ἀναγνώσεως.

Ἠθικὴ.

Διογένης λύχνον μεθ' ἡμέραν ἄψας, ἄνθρωπον,
ἔφη, ζητῶ.

Ἦ τῆς μεμφιμοιρίας σου, παράξενε καὶ σιγχαμερὲ σκυλοφιλόσοφε!! Ἐχάθη πλέον ὁ κόσμος ἀπὸ ἀνθρώπους καὶ πρέπει νὰ περιφέρῃσαι μὲ τὸν λύχνον εἰς τὴν χεῖρα ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ νὰ ζητῆς ἄνθρωπον; Δὲν βλέπεις τὸν πίθον σου; Τί σὲ μέλει!!!

—Ναί, βέλπιστε, ἄνθρωπον ζητῶ, ἀλλὰ ἄνθρωπον ἠθικόν· ἔχεις πολλοὺς τοιοῦτους νὰ μοὶ δείξῃς;

— Καὶ τί σημαίνει ἄνθρωπος ἠθικός;

— Ἄνθρωπος ἠθικός λέγεται ὁ καὶ θεωρία καὶ πράξις· σπουδάσας τὴν Ἠθικὴν ἐπιστήμην.

— Καὶ ὁποῖα τις αὕτη ἡ ἐπιστήμη;

— Ἐκεῖνη, ἣτις διδάσκει τὸν ἄνθρωπον πῶς δύναται νὰ κατασταθῆ τέλειος.

— Καὶ πότε δύναται νὰ ὀνομασθῆ τέλειος ὁ ἄνθρωπος;

— Ὅταν—γνωρίζων τί ἐστὶ Θεός, τί ἐστὶν ἄνθρωπος, τί ἐστὶ κοινωνία πρῶτον, καὶ δευτέρον ὁποῖα καθήκοντα ἔχει πρὸς τὸν Θεόν, ὁποῖα πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἦτοι ἑαυτόν, καὶ ὁποῖα πρὸς τὴν κοινωνίαν ἦτοι τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους—ἐκτελῆ μεθ' ὅσον δύναται μεγαλειτέρας ἀκριθείας αὐτὰ τὰ καθήκοντα.

—Λοιπὸν ἡ Ἠθικὴ διδάσκει τὰ τριπλᾶ ταῦτα καθήκοντα;

— Ναί.

— Τί σημαίνει ἡ λέξις καθήκον;

— Ἡ λέξις καθήκον, κύριε, εἶνε μετοχὴ· γνωρίζεις γραμματικὴν; εἶνε μετοχὴ τοῦ ρήματος καθήκει.

— Ἔ!

— Λοιπὸν ὡς μετοχὴ ἔχει καὶ ὑπονοούμενον οὐσιαστικόν. Τὸ οὐσιαστικόν τοῦτο εἶνε ἡ λέξις ἔργον. Ὅστε καθήκον ἔργον

ἔστι τὸ ἔργον, ὅπερ καθήκει, ἤτοι ἔρχεται ἐπὶ τινος ἢ ἐπιβάλλεται εἰς τινά.

— Καθαρὰ ἐξηγήσου, παρακαλῶ !! τὸ καθήκον ἔργον ἔστιν ἔργον, τὸ ὁποῖον ἔρχεται ἐπὶ τινος, ἢ τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλεται εἰς τινά; διότι τὸ ἐν διαφέρει τοῦ ἄλλου. Ἐὰν εἴπωμεν ἔρχεται, ἔρχεται ἀφ' ἑαυτοῦ· ἀλλ' ἐὰν εἴπωμεν ἐπιβάλλεται, ἐπιβάλλεται παρ' ἄλλου.

— Ἔχεις δίκαιον· λοιπὸν σοὶ λέγω ὅτι πρῶτον ἐπιβάλλεται καὶ δεύτερον ἔρχεται. Ὁ ὀρθὸς λόγος—ἵστις εἶνε ὁ κυβερνήτης τοῦ μικροκόσμου ἐκείνου, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται ἄνθρωπος—αὐτὸς ἐπιβάλλει τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ἔργον τοῦτο· τὸ δ' ἔργον, ἐπιβληθέν ἤδη ἀπὸ τοῦ ἡγεμονικοῦ θρόνου τοῦ κυβερνήτου, κατέρχεται καὶ ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἐκτέλεσίν του. Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν ὀφείλει πρῶτον νὰ νοήσῃ καλῶς ὅποια εἰσὶ τὰ παρὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ἐπιβαλλόμενα καὶ μετὰ ταῦτα νὰ ΣΥΝΗΘΙΣῃ ἑαυτὸν εἰς τὴν ἄμεσον τούτων ἐκτέλεσιν. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ νὰ μάθῃ τις ὅποια εἰσὶ ταῦτα τὰ ἔργα, τοῦτο δὲν εἶνε πολὺ δύσκολον· καθ' ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τὸ δεύτερον, ἤτοι τὸ νὰ συνηθίσῃ ἑαυτὸν εἰς τὴν τούτων ἐκτέλεσιν, τοῦτο εἶνε παρὰ πολὺ δύσκολον, δυσκολώτατον. Τοῦτο εἶνε τὸ ὁποῖον μὲ κάμνει νὰ σηκόνω τὸν λύχνον μου καὶ μέρα μεσημέρι νὰ περιφέρωμαι.

— Φιλοσοφίας μὲ ἤρχισες καὶ δὲν ἠξέυρω πῶς θὰ τὰ ξεμπερδεύωμεν. Ὁ ἄνθρωπος εἶνε τέλειος, ὅταν γνωρίζων ὅποια καθήκοντα ἔχει, ἐκτελῇ αὐτά· ἀλλὰ τοῦτο εἶνε ἔργον, λέγεις, μιᾶς ἐπιστήμης, ἢ ὅποια ὀνομάζεται ἠθική. Διατί ἡ ἐπιστήμη αὕτη δὲν ὀνομάσθη μᾶλλον καθήκοντολόγιον, ἀφοῦ διδάσκει τὰ καθήκοντα, διὰ τῆς γνώσεως καὶ ἐκτελέσεως τῶν ὁποίων ὁ ἄνθρωπος γίνεται τέλειος;

— Διότι εἴπαμεν ὅτι τὴν τελειότητα προξενεῖ οὐχὶ ἡ ἐπιβολὴ τοῦ καθήκοντος ἀλλὰ ἡ ἐκτέλεσις αὐτοῦ· διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὅμως ἀπαιτεῖται συνήθεια, ταυτέστι συγχνὴ ἐπανάληψις· ἄνευ ταύτης οὐδὲν κατορθοῦται. Αὐτὸ δέ, τὸ ὁποῖον σεῖς ὀνομάζετε συνήθειαν, ἐγὼ

καὶ οἱ σύγχρονοι μου ὀνομάζαμεν συντομώτερα ἔθος καὶ ἦθος. Πιστεύω ὅτι ἀνέγνωτες τὸ σύγγραμμα ἐκεῖνο τοῦ Ἀριστοτέλους, τὸ πρῶτον ὀνομάζεται ἠθικὰ μεγάλα. Εἰς τὸ 7. κεφάλαιον τοῦ α'. βιβλίου του ἐνθυμεῖται τί λέγει;

— Ναί, ἐνθυμοῦμαι.

— Τί;

— Τὸ γὰρ ἦθος ἀπὸ τοῦ ἔθους ἔχει τὴν ἐπωνυμίαν. ἠθική γὰρ καλεῖται διὰ τὸ ἐθίζεσθαι.

— Ἄλλ' εἰς τὰ ἠθικὰ Νικομάχεια του ἐνθυμεῖται τί λέγει ἐν βιβλ. 6. κεφάλ. α'.

— Ναί, λέγει « ἡ ἠθική ἀρετὴ ἐξ ἔθους περιγίγνεται, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα ἔτχηκε, μικρὸν παρεκκλίνον ἀπὸ τοῦ ἔθους.... οὐ μικρὸν οὖν διαφέρει τὸ οὕτως ἢ οὕτως ἐκ νέων ἐθίζεσθαι, ἀλλὰ πάμπολυ, μᾶλλον δὲ τὸ πᾶν!

— Ὡστε βλέπετε ὅτι ἡ βᾶσις τῆς τελειότητος τοῦ ἀνθρώπου εἶνε τὸ ἦθος, τὸ ὁποῖον σεῖς συνήθειαν ὀνομάζετε καὶ τὸ ὁποῖον ἐκ νεαρῶτάτης ἡλικίας πρέπει νὰ λάβῃ χώραν! Διὰ τοῦτο ὄχι μόνον ἡ ἐπιστήμη, ἢ ἀντικείμενον ἔχουσα τὴν τελειοποίησιν τοῦ ἀνθρώπου, ὀνομάσθη ἠθική, ἀλλὰ καὶ αἱ πράξεις ἀκόμη αὐτοῦ, ὅσαι φέρουσιν εἴτε τὴν εὐδαιμονίαν εἴτε τὴν κακοδαιμονίαν, ὀνομάσθησαν ἐπίσης ἠθικαί, ὡς τῆς συνηθείας ἔχουσαι ἀνάγκην ἵνα προξενήσωσιν ἢ τὴν πρώτην ἢ τὴν δευτέραν· ὅθεν χρηστοτήτης μὲν ὁ πρῶτων πράξεις χρησταί, ἤτοι πρὸς τὴν τελειοποίησιν συντελούσας—κακοήθης δὲ ὁ τὰς ἐναντίας, ἤτοι ἐκείνας, αἵτινες οὐδὲν ἄλλο ἐπιφέρουσιν ἢ τὴν καταστροφὴν, τὴν ἐκμηδένισιν, τὸν ἐξευτελισμὸν καὶ τὴν ἐξαχρείωσιν.

— Ὡ! μὲ κατεζάλισες, κύριε Διόγενες.

— Α! σὲ κατεζάλισα. Εἰπέ μοι λοιπὸν: ἔχεις πολλοὺς ἀνθρώπους τοιούτους νὰ μοὶ δείξῃς, ὁποῖον ἐγὼ ζητῶ;

— Δηλαδὴ τελείους;

— Ναί.

— Δηλαδὴ γνωρίζοντας τὰ πρὸς ἑαυτούς, τὰ πρὸς τὸν πλησίον

καὶ τὰ πρὸς τὸν Θεὸν τριπλά, περὶ τῶν ὁποίων εἶπες, καθήκοντα καὶ ἐκτελοῦντας αὐτά ;

— Ναί.

— Νὰ συλλογισθῶ καὶ ἀκολούθως σοὶ δίδω ἀπάντησιν.

— Λοιπὸν ! ! μὴ τοσοῦτον αὐθαιρέτως καὶ αὐθαδῶς μὲ ὀνομάζης παράξενον καὶ σιγχαμερόν. Ἐγὼ δὲ εἶμαι παράξενος, ἀλλὰ μάλιστα ἔχω καὶ πολὺ δίκαιον.

— Εἶσαι ὅμως σιγχαμερὸς κύων καὶ ἀνυπόφορος.

— Ὅχι, βέλτιστε, οὔτε ταῦτα δὲν εἶμαι· σὺ ὁ ἴδιος ἀνεγίνωσκεις προχθὲς *Saepe est etiam sub palliolo sordido sapientia.* Ἐγὼ, ξέρεις, λατινικὰ δὲν γνωρίζω. Τί σημαίνουν ταῦτα ;

— Πολλάκις καὶ ὑπὸ παλαιὸν ράκος ὑπάρχει σοφία.

— Λοιπὸν ἄς μὴ σὲ συγχίζη, παρακαλῶ, τόσον ὁ πολύθυρος καὶ ρυπαρὸς τρίθων μου.

— Ἔργον δὲν ἔχεις περιφέρει. Ἀλλὰ, φοβοῦμαι, θὰ σοῦ τελειώσῃ τὸ λάδι, καὶ ἀκόμη θὰ περιφέρῃσαι· θὰ ἔκαμνες ἴσως καλὰ, ἂν ἐφορτόνεσο καὶ ἐν λαδικόν. Ὡρα καλή ! ! μὲ τὸν πίθον σου.

Ἐλεγείον

Εἰς τὸν αἰόδιμον Μητροπολίτην Σμύρνης Χρῦσανθον.

Ἔπνος ἡδὺς ἱερὸς τοῦ δικαίου ὁ θάνατον εἶνε·

Καὶ ὁ τῆς Σμύρνης Ποιμὴν ὁ καλὸς τελευτήσας καθεύδει·

Ὅσπερ ἑτῶν βιωσάμενος ἦδη ἐννέα δεκάδας,

Μάλα δικαίως, καὶ ὡς εἰς κλητὸν ἱεράρχην ἀρμόζει,

Τοῦ Κορυφαίου τὴν ῥῆσιν ἐθάρει λαλεῖν « Τὸν ἀγῶνα

Τῆς εὐσεβείας τὸν μέγαν ἠγώνισμ' ἐθραῖος τῆ Πίστει,

Δικαιοσύνης λοιπὸν μοὶ ἀπόκειται ἦδη τὸ στέμμα »

Τοῦτο ἡ θεία ψυχὴ του κληθεῖς ἐκ Κυρίου λαμβάνει.

Τὸ γηραιὸν του δὲ σκῆνος κηδεύουσ' ἡ φίλη του Ποίμνη,

Ἀριπρεπῶς εἰς εὐγόνους τῆς γῆς τῆς παρέδωκε κόλπους.

Πρὸς τὸν αἰόδιμον Χρῦσανθον κῆρος τοιοῦτον, ὦ Σμύρνη,

Τὰς ἀρετὰς του κηρύττει καὶ σοῦ τὸ φιλόθησκον ἦθος.

Ἐν Σμύρνη τῆ 5ῃ 7μβρίου 1869.

Ἰπὸ Σ. Λεοντιάδος.

Ἀπειθία καὶ ματαιοφροσύνη.

(Ἐλευθερὰ παραφρ. ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Ἡ Ἀγλαΐα Δημοσθενίδου ἦτο κόρη ὠραιότατη, ἡλικίας ὀκτώ εἰς δέκα ἑτῶν. Τὴν ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη. Ἐνθυμοῦμαι τὴν ὠραίαν ἐκείνην ξανθὴν κόμην τῆς, ἡ ὁποία ἐκυμάτιζε περὶ τὴν ἀκίνητον κεφαλὴν τῆς — τοὺς μεγάλους ἐκείνους μέλανας ὀφθαλμούς, οὔτινες τοσοῦτον ἦσαν ζωηροί, τοσοῦτον γοργοὶ καὶ τοσοῦτον ἐκφραστικοί, ὥστε δι' αὐτῶν ὠμίλει ταχύτερα ἢ διὰ τῶν χειλέων. Ἦτον ἐνὶ λόγῳ κοράσιον εὐειδέε, τὸ ὁποῖον ὅτε τις πρώτην φορὰν ἔβλεπεν, ἤσθάνετο ἐκυτὸν ἀρκούντως διατεθειμένον νὰ τὸ ἀγαπήσῃ.

Ἀλλ' ἄρά γε τὰ ἰδιώματά τῆς ἀνταπεκρίνοντο πρὸς τὸ χαρίεν τοῦτο ἐξωτερικόν ; Φεῦ ! ἐὰν πρέπη νὰ φανῶ ἀμερόληπτος, ὀφείλω μετὰ μεγάλης μου λύπης νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἡ μικρὰ ἡρώϊς μου εἶχε πολλὰ ἐλαττώματα καὶ ὅτι τὸ ὠραῖον τῆς πρόσωπον ἦτον ἡ αἰτία τῶν περισσοτέρων παρεκτροπῶν τῆς.

Ἴδού ὅτι ἀληθῶς « ἕκαστον νομισματόσημον ἔχει τὸ ὀπισθόσημόν του » ἴδού, ὅτι συχνότατα συμβαίνει νὰ ἐπισκιάζηται πλεονέκτημά τι ὑπὸ ἐλαττώματος, ὅταν τις δὲν φροντίζῃ νὰ διορθώσῃ αὐτό!

Ἡ Ἀγλαΐα δυστυχῶς δὲν εἶχε λάβει ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων τὴν δεοῦσαν ἀνατροφὴν, διότι ὁ μὲν πατήρ ἦτο σχεδὸν πάντοτε ἀπὼν τῆς οἰκίας ἕνεκα τῶν ἀσχολιῶν του, ἡ δὲ μήτηρ, φιλάσθενος οὔσα, δὲν ἠδύνατο νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς θυγατρὸς τῆς. Οἱ ἄλλοι δὲν ἐσκέπτοντο εἰμὴ τίς νὰ θωπεύσῃ αὐτὴν περισσότερο· ὁ μὲν διὰ τὴν ὠ-

ραιότητά της, ὁ δὲ διὰ τὸ πνεῦμα της, ἄλλος διὰ τὰς ἀστειότητάς της καὶ καθεξῆς. Ἐπρόκειτο περὶ τινος ἀπαιτήσεως τῆς μικρᾶς Ἀγλαίας; ὅλοι ἔσπευδον τίς πρῶτος νὰ τὴν ὑπερετήση, καὶ τοῦτο πάντοτε μὲ πολλὰς κολακείας καὶ μὲ θωπεύματα ἄφθονα. Οὕτως ὁθεν ἐμόρφωσαν μίαν μικρὰν τὴν μᾶλλον ἀνυπόφορον, ἥτις ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ.

Ἡ Ἀγλαία ἔργον ἄλλο δὲν εἶχεν εἰμὴ νὰ θαυμάζῃ τὸν ἑαυτὸν της. Ποῦ τὴν ἔχανες; ποῦ τὴν εὕρισκας; πρὸ τοῦ καθρέπτου. Ἦτον ἀδύνατον, περιπατῶσα, ν' ἀπαντήσῃ ρυάκιον καὶ νὰ μὴ σταθῇ νὰ ἴδῃ τὸ πρόσωπόν της, διὰ νὰ θαυμάσῃ τὴν καλλονὴν της. Ὅσον διὰ τὴν κρίσιν της, εἶχε τὴν μεγαλειτέραν πεποίθησιν ὅτι οὐτεὶς ἄλλος ἔχρινε περὶ τῶν πραγμάτων ὄλων ἐν γένει τόσον ὀρθῶς, ὅσον αὐτὴ. Πάντες ἔπρεπε νὰ τὴν ἀκούωσι καὶ νὰ προτιμῶσι τὴν γνώμην αὐτῆς πάντοτε.

Τοσοῦτον τετυφλωμένη ἦτον ὑπὸ τῆς ματαιοφροσύνης, ὥστε οὔτε ἐνόει ὅτι καθίστατο γελοία διὰ τῶν τοιούτων τρόπων της· ἂν δ' ἐνόητε συνέπιπτε τινες νὰ τὴν εἰρωνεύωνται καὶ νὰ γελῶσι μαζὶ της, αὐτὴ ποσῶς δὲν ἤθελε νὰ πιστεύσῃ ὅτι ταῦτα ἦσαν εἰρωνεῖαι καὶ σκώμματα, ἀλλὰ τὰ ἐξελάμβανεν ὡς ἀληθῆ θαυμασμὸν τῆς εὐφυΐας της καὶ ἤρριζε νὰ προσποιῆται τὴν μετριόφρονα, νὰ κινή τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ λέγῃ τοιαῦτα, δι' ὧν κατέστρεφε πᾶσαν καλὴν ἰδέαν, τὴν ὁποῖαν ἐν ἐρχῇ ἐσχημάτιζέ τις περὶ αὐτῆς, βλέπων τὴν καλλονὴν καὶ τὸ πνεῦμα της.

Ἐσπέραν τινὰ, ἥτις, ἂν ἐνθυμοῦμαι καλῶς, ἦτον ἡ ἑσπέρα τῆς 14ης ἐνὸς Σεπτεμβρίου, ὁ κ. Δημοσθεοῦδος εἶχε προσκεκλημένους εἰς δεῖπνον πολλοὺς ἐκ τῶν φίλων του. Ἀπὸ ὀμιλίας εἰς ὀμιλίαν ὁ λόγος κατήντησεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν.

Ἡ Ἀγλαία ἤθελε νὰ ἐπαινῆται ὡς κόρη πεπαιδευμένη. Ἄλλ' ὅμως ἐπειδὴ εἶχε τόσῃν ὀκνηρίαν ὅσῃν καὶ ματαιοφροσύνην καὶ ἐπειδὴ ποτὲ δὲν ἐκοπίαζε νὰ μελετήσῃ, διὰ τοῦτο προώδευε πολὺ βραδέως εἰς τὰ μαθήματά της.

Ἐν τῶν μαθημάτων της ἦτο καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ἱστορία, εἰς ἣν

μόλις εἶχε φθάσει μέχρι τοῦ Ἡρακλέους. Ἄλλ' ἐπειδὴ ποτὲ δὲν ἐπρόσεχεν εἰς τὴν διδασκαλίαν (καὶ εἶχεν ἀνάγκην ἐκείνη νὰ προσέξῃ; ἡ ματαιοφροσύνη της τῇ ἔλεγεν ὅτι τὰ ἠξεύρει ὅλα), δὲν ἐγνώριζεν εἰμὴ λίαν ἀτελῶς καὶ λίαν ἐπιπολαίως τὸ ὀλίγον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μὲ κόπον πολλὸν τὴν εἶχαν κάμει νὰ μάθῃ.

Ἐν τούτοις ἀδιάφορον δι' αὐτὴν, ἡ γλῶσσα της τὴν ἔτρωγεν. Ἐπρεπε χωρὶς ἄλλο νὰ εὕρῃ μέσον διὰ ν' ἀναμιχθῇ καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ὀμιλίαν, τὴν ὁποῖαν οἱ μεγάλοι ἔκαμναν, καὶ νὰ τοὺς κάμῃ νὰ θαυμάσουν τὴν πολυμάθειάν της· ἔδλεπεν ὅτι ἦτον ἀνάγκη μεγάλη νὰ ὀμιλήσῃ καὶ ὀμιλήσεν! ὡς θὰ ἴδωμεν.

Εἰς τῶν συνδαιτυμόνων, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὀμιλίας, ἀνέκραξε.

— Μάλιστα, κύριοι, ὁ Ἡράκλειος, ἂν καὶ οἱ ἐχθροὶ ἴσταντο πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἂν καὶ τὸ κράτος αὐτοῦ ἐπιέζετο ὑπὸ λοιμοῦ καὶ λιμοῦ, ἐν τούτοις δὲν ἠθύμησεν. Αὐτός, κύριοι, ὄχι μόνον τὸ στέμμα του ἔτωσεν, ἀλλὰ καὶ τὸν τίμιον Σταυρὸν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Περσῶν ἠλευθέρωσε, τὸ ὁποῖον γεγονός ἴσια ἴσια σήμερον ἐορτάζει ἡ ἐκκλησία μας, ὀνομάζουσα αὐτὸ ὑψωσιν τοῦ Σταυροῦ, ὡς ἀναφέρει ὁ ἱστορικὸς ἡμῶν Κ. Παπαρρηγόπουλος.

— Ἐχετε δίκαιον, εἶπε τις ἄλλος. Τῷ ὄντι ὁ Ἡράκλειος δὲν ἤθελε νὰ ἦνε τόσον πολὺ χριστιανὸς καὶ δὲν ἀνεμιγνύετο εἰς τὰς μεταξὺ τοῦ κλήρου τῆς Συρίας καὶ τῆς Παλαιστίνης ἐκραγείσας ἔριδας, οἱ Ἄραβες ποτὲ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του δὲν θὰ κατώρθοναν νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς Ἀσιατικὰς τοῦ κράτους ἐπαρχίας.

— « Εἶμαι καθ' ὀλοκλήριαν σύμφωνος μὲ σᾶς, κύριε » ἀνέκραξεν ἡ Ἀγλαία, ἡ ὁποία πρὸ ἡμισείας ὥρας ἐναγωνίως ἐκαρὰδόκει τὴν στιγμὴν διὰ νὰ εἶπῃ καὶ αὐτὴ τὸν λόγον της. « Τῷ ὄντι ὁ Ἡρακλῆς ἦτο χριστιανὸς μέχρι φανατισμοῦ καὶ αὐτὴ μάλιστα ἡ μεγάλη ἀπλότης του τὸν ἔκαμε νὰ καταστραφῇ· διότι ἂν δὲν ἦτο τόσον ἀπλοῦς, δὲν θὰ ἐφόρει τὴν διλητηριώδη ἐκεῖνον χιτῶνα τῆς Δηϊανείρας οὔτε θὰ ὑπέφερε τὰ δεινὰ ἐκεῖνα βασιανιστήρια ».

Σεῖς, ἀναγνώσται, οἵτινες γνωρίζετε τὴν ἱστορίαν τοῦ ἔθνους σας

καὶ οἵτινες ἤξεύρετε πόσον μέγα χάσμα ὑπάρχει μεταξύ Ἡρακλέους καὶ Ἡρακλείου—ὅτι δηλ. ὁ μὲν Ἡρακλῆς ὑπῆρξεν ἡμίθεος καὶ εἷς τῶν Ἀργοναυτῶν, τουτέστι περί τὸ ἔτος 1263 π. Χ, ὁ δὲ Ἡράκλειος αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου, βασιλεύσας ἀπὸ τοῦ 614 μέχρι τοῦ 641 μ. Χ.—σεῖς, λέγω, οἵτινες γνωρίζετε ὅτι μεταξύ τῶν δύο τούτων προσώπων ὑπῆρξε χρονικὸν διάστημα ἐξ ὧν 1877 ἐτῶν, σεῖς δύνασθε νὰ συμπεράνητε τὸν γέλωτα, ὅστις ἐκινδύνευσε νὰ ἐκραγῆ ἐν τῷ μέσῳ τῶν συνδαιτυμόνων μετὰ τὴν παρατήρησιν ταύτην τῆς μακταόφρονος Ἀγλαίας, ἣτις ἐδείκνυε τὸσαύτην ἀμάθειαν ὅσῃν καὶ οἴησιν.

Ἄλλ' ἐπειδὴ χάριν τοῦ πατρὸς τῆς ἐκρατήθησαν, ὁ μικρὸς οὗτος οἰηματίας οὐδὲν ἄλλο διέβλεπεν ἐν τῇ χαρᾷ καὶ τῇ φαιδρότητι—ἣτις ἐφάνετο ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτῶν ἕνεκα τῆς τάσεως, ἣν εἶχαν νὰ ἐκραγῶσιν εἰς γέλωτας—εἰμὴ τὴν εὐχαρίστησιν καὶ τὸν θαυμασμόν, ὃν ἤσθάνοντο βλέποντες αὐτὴν τοσοῦτον μικρὰν καὶ ἐν τούτοις τοσοῦτον πεπαιδευμένην.

Εἷς τῶν συνδαιτυμόνων, φίλος στενὸς τοῦ πατρὸς τῆς καὶ πρὸς ὃν οὗτος εἶχε κάμει νεῦμα, στραφεὶς πρὸς αὐτήν, εἶπε :

— Λοιπὸν, μικρὰ μου, εἶνε ἀληθὲς ὅτι, ἂν καὶ πολὺ νέα εἰσέτι, ἐν τούτοις γνωρίζετε τόσον καλῶς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἔθνους σας, ὥστε νὰ δύνασθε νὰ φέρητε κρίσεις ἐπὶ τῶν ἡγεμόνων, οἵτινες ἐβασίλευσαν ἐπ' αὐτοῦ, καθ' ἃ δεικνύουσιν αἱ ἀξιόλογοι παρατηρήσεις, ἃς πρὸ ὀλίγου ἐκάματε ;

— ὦ ! Θεέ μου—ἀπήντησεν ἡ Ἀγλαία ὑπερχαρῆς καὶ θριαμβούουσα ἐν τῷ βίθῃ τῆς ψυχῆς τῆς, ἀλλὰ καὶ προσποιουμένη μετριοφροσύνην, ἐπὶ τὴν ὁποίαν ὁμως πολὺ ἀπεῖχε καὶ νὰ ἔχη τῷ ὄντι—τοῦτο δὲν εἶνε ποτῶς ἄξιον θαυμασμοῦ, κύριε· διότι ἡ ἑλληνικὴ ἱστορία εἶνε τόσον εὐκόλος, ὥστε ἔπρεπε τις νὰ στερεῖται παντάπασιν πνεύματος, ἵνα μὴ γνωρίζῃ αὐτὴν ἐντελέστατα.

— Καὶ ἐπειδὴ πολὺ ἀπέχετε τοῦ νὰ στερεῖσθε πνεύματος, ἀπήντησεν ὁ γέρον μετὸν ὀλίγον πανοῦργον, θεωρῶ λοιπὸν ὡς βεβαιοτάτον ὅτι εἰσθε κάτοχος τῆς ἐπιστήμης ταύτης, καὶ ἐπειδὴ

ἐκτιμῶ πολὺ τὴν κρίσιν σας, ἐπιτρέψατέ μοι, Ἀγλαίτσα μου, ν' ἀπευθύνω πρὸς ὑμᾶς ἐρώτησιν περὶ τινος πράγματος, τὸ ὁποῖον πρὸ πολλοῦ με ἀπασχολεῖ. Τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπηύθυνα πρὸς πολλοὺς σοφοὺς, ἀλλ' οὐδεὶς αὐτῶν ἐδυνήθη νὰ μ' ἀπαντήσῃ. Ἐν τούτοις πρόκειται περὶ πράγματος τὰ μάλιστα ἐνδιαφέροντος καὶ πᾶσα ἡμέρα, ἣτις παρέργεται, δεικνύει καθαρώτατα ὅτι ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ δώσῃ μίαν ἀπάντησιν, ἢ ὁποῖα νὰ ἱκανοποιῇ, οὗτος δικαίως θὰ ἤξιζε νὰ λάβῃ τὸν ὠραῖον τίτλον « εὐεργέτης τῆς ἀνθρωπότητος. » Καὶ σεῖς ἀκόμη ἴσως δὲν ἔτυχε ποτὲ νὰ σκεφθῆτε ἐπ' αὐτῆς· τότε θὰ σᾶς δώσω μίαν προθεσμίαν. Προτιμῶ, ἂν καὶ ἀνυπόμονος, νὰ λάβω ταύτην τὴν ἀπάντησιν ὀλίγον βραδύτερα καὶ νὰ τὴν λάβω μᾶλλον σαφῆ καὶ μᾶλλον ἐμπεριστατωμένην, διότι.

Διακούσης ὅλης ταύτης τῆς ὁμιλίας, ἣτις ἀπηγγέλλετο μετὰ τὴν μεγαλειτέραν σοφρότητα, ἡ Ἀγλαία ἐστενοχωρεῖτο πολὺ. Διέκοψε λοιπὸν τὸν ἀγορεύοντα καί, χωρὶς ποτῶς νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ὅλα τὰ βλέμματα ἦσαν ἐστραμμένα ἐπ' αὐτῆς μετὰ περιεργείας ἐμπαικτικῆς, ἀνέκραξεν.

— Ἐξ ἐναντίας, κύριε, σᾶς παρακαλῶ νὰ μ' ἀπευθύνητε ὡς τάχιστα τὴν ἐρώτησιν ταύτην, ἐπειδὴ λέγετε ὅτι εἰσθε ἀνυπόμονος νὰ λάβῃτε ἀπάντησιν, θέλω ἀμέσως νὰ σᾶς ἀπαντήσω· τοῦλάχιστον ἐλπίζω νὰ εἰμφορέσω, ἐπρόσθεσεν ἔπειτα, διότι ὑπόκωφοί τινες γέλωτες προσέβησαν τὸ ὡτίον τῆς καὶ ἐφοβήθη μὴ δὲν ἔδειξεν ὅσῃν ἔπρεπε μετριοφροσύνην. Τὰ πράγματα κατῆντησαν πλέον σοβαρά· ἤρχισεν ὁπωσοῦν νὰ τὰ ὑποπτεύηται.

Ἐνθυμεῖσθε βέβαια τί εἶπαμεν ἀνωτέρω, ὅτι δηλ. ἡ μικρὰ ἡμῶν Ἀγλαία τὰ πάντα ἐγίνωσκε καὶ ὅτι περὶ ἑαυτῆς εἶχε τὴν καλλιτέραν ἰδέαν.

— Λοιπὸν, ἀφοῦ ἔχει οὕτω καὶ ἀφοῦ ἔχετε ὅλην αὐτὴν τὴν καλὴν διάθεσιν—εἶπεν ὁ γέρον μετὰ τὴν μεγαλειτέραν ἀταραξίαν—ἀνευ λοιπὸν πλέον μακροῦ προοιμίου θὰ σᾶς ἀπευθύνω μίαν ἐρώτησιν·

Ἐχετε τὴν καλοσύνην νὰ μοι εἴπητε, κύριε, αὐτὸς ὁ ὑπὲρ τὸ θεῖον χριστιανὸς Ἡρακλῆς, ὁ ὁποῖος ἐφόρεσε τὸν γιγῶνα τῆς Δι-

ανείρας και κατεστράφη και του οποίου την ιστορίαν τόσο καλῶς γνωρίζετε—αὐτός, λέγω, ὁ μέγας φανατισμοῦ χριστιανός Ἡρακλῆς, ἔχετε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ μοι εἴπητε, ποῖον μέσον θὰ εὑρίσκει κατάλληλον, ἵνα διορθώσῃ ἐν κοράσιον τοσοῦτον ὠραῖον ὡς σεῖς, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν οἴησιν, ἣτις ἐκμηδενίζει ὅλα τὰ πλεονεκτήματα, δι' ὧν ἐπροκίσθη ὑπὸ τῆς ἀγαθότητος τοῦ Δημιουργοῦ :

Ἡ μικρὰ Ἀγλαΐα, ἣτις δὲν ἐστερεῖτο πνεύματος, ἐνόησε τὸ κτύπημα καὶ ἀμέσως ἠθάνθη τὴν φιλαυτίαν της καιρίως πληγωθεῖσα. Ἠρυθρίασεν ὡς κεράσιον, ἐξερράγη εἰς ὀλολυγμοῦς καὶ ἔφυγεν ἀπὸ τῆς τραπέζης κλαίονσα, ἐνῶ ὁ πατήρ αὐτῆς ἐχειροκρότει καὶ ἐξεκαρδίζετο ἀπὸ τὸν γέλωτα, μὴ γνωρίζων πῶς νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν φίλον του διὰ τὸ ὠραῖον μάθημα, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν εἰς τὴν θυγατέρα του.

Δυστυχῶς ἡ μικρὰ κόρη, τετυφλωμένη ὑπὸ τῆς ἀνιάτου αὐτῆς ματαιοφροσύνης, ἦν εἴχην ριζώσει ἐπὶ τῆς ἀπαλῆς ψυχῆς της ἡ κολακεία καὶ τὰ θωπεύματα τῶν θεραπειῶν, ἐλητημόνησεν εὐθὺς τὸ μάθημα τοῦτο, καίτοι ἐπότισεν αὐτὴν τὸ σπύριον πικρῶν, καίτοι τοσοῦτον τὴν ἐξητέλισεν. Οὐδεὶς βέβαια θ' ἄρνηθῆ ὅτι τὸ παιγνίδιον τοῦτο τοῦ γέροντος, ὁ λεπτός οὗτος τρόπος, δι' οὗ κατώρθωτε νὰ τὴν γελάσῃ καὶ μετὰ ταῦτα νὰ τὴν ἐμπαιξῆ, οὐδεμίαν εὐχαρίστησιν ἐπροξένησεν εἰς τὸ κοράσιον.

Ἐν τούτοις, πρὶν ἢ ἐντελῶς διορθωθῆ, ὤρειλεν ἡ μικρὰ ἡμῶν ἡρώϊς νὰ ὑποστῆ ἕνεκα τῶν ἐλαττωμάτων της δυστυχίματα πολὺ σοβαρώτερα.

Τὸ πτωχὸν παιδίον δὲν ἐδράδυνε νὰ λάβῃ νέον μάθημα καὶ μάλιστα τοσοῦτον ἀντισηρὸν, ὥστε οὐδ' ὁ χειρότερος ἐχθρός του ποτὲ θὰ τῷ ἠῦχετο.

Ἴδού τὸ γεγονός :

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον).

Ἀμφιδρόμια.

Ἰδιωτικὴ τῶν Ἀθηναίων ἑορτὴ, καθ' ἣν τὸ νεογνὸν θρέφος εἰσῆγετο εἰς τὴν οἰκογένειαν καὶ ἐτίθετο αὐτῷ τὸ ὄνομα. Κατ' ἄλλους ἐλέγετο ὄνομα σῆρια καὶ ἐτελεῖτο, ὡς μὲν λέγει ὁ Ἀριστοτέλης, τὴν ἑβδόμην ἀπὸ τῆς γεννήσεως ἡμέραν, ὡς δὲ ὁ Ἀριστοφάνης, τὴν δεκάτην.

Κατὰ τὸν Σουῖδαν τὰ Ἀμφιδρόμια ἐωρτάζοντο τὴν πέμπτην ἡμέραν, ὅτε ἐκαθάριζαν τὰς χεῖρας αἱ κατὰ τὸν τοκετὸν παρασταθεῖσαι γυναῖκες· ὁ καθαρισμὸς οὗτος προσηγεῖτο τῆς καθ' αὐτὸ ἑορτῆς. Οἱ φίλοι καὶ συγγενεῖς τῶν γονέων ἐκαλοῦντο εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ἣτις ἐτελεῖτο ἐσπέρας· ἔφεραν δὲ οὗτοι συνήθως δῶρα, ἐν οἷς ἀναφέρονται καὶ σηπῖαι καὶ πολύποδες. Ἄν μὲν τὸ τεχθὲν ἦτον ἄρρεν, ἡ οἰκία ἐπεκοσμεῖτο ἔξωθεν μὲ κλάδους ἐλαίας· ἂν δὲ θῆλυ, μὲ σφράγην ἐξ ἐρίου. Παρετίθετο δὲ καὶ δεῖπνον, ἐν ᾧ οἱ δαιτυμόνες διετέλουν εὐθυμοί. Τὸ θρέφος τότε ἐφέρετο ὑπὸ τῆς τροφῆς πέριξ τῆς ἐστίας καὶ οὕτως ἀφιερῶτο τὸν τρόπον τινὰ εἰς τοὺς ἐφεστίους θεοὺς καὶ τὴν οἰκογένειαν, καὶ συγχρόνως ἐτίθετο αὐτῷ τὸ ὄνομα, τῶν δαιτυμόνων μαρτύρων γενομένων.

Ἡ περὶ τὴν ἐστίαν περιφορὰ τοῦ θρέφους ἦτο τὸ οὐσιωδέστερον τῆς ἑορτῆς μέρος, ἣτις ἐκ τῆς τελετῆς ταύτης ὠνομάσθη Ἀμφιδρόμια. Ἐτελεῖτο δὲ συνήθως τὴν ἑβδόμην ἡμέραν, εἴτε διότι εἶχαν τὴν ἰδέαν ὅτι πλεῖστα τῶν νεογνῶν ἀποθνήσκουσι πρὸ τῆς ἑβδόμης καὶ δὲν ἤθελαν νὰ τελέσωσιν εἰς μάτην τὴν ἑορτὴν, εἴτε διότι ὁ ἀριθμὸς ἐπτὰ ἦτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις μυστηριώδης καὶ ἱερός.

Ἄν ἐν δικαστηρίῳ προστήγοντο μαρτυρίαι, ὅτι πατήρ τις ἐώρτασε τὰ Ἀμφιδρόμια, τοῦτο ἦτον ἀπογρῶσα ἀπόδειξις ὅτι ἀνεγνώρισε τὸ τέκνον ὡς γνήσιον ἑαυτοῦ.

Ἐκ τῆς συνηθείας τοῦ νὰ ἔχωσιν οἱ Ἕλληνες ἐν μόνον ὄνομα κατέστη ἀναγκαία ἡ ὑπαρξὶς ἀναριθμήτου ποικιλίας ὀνομάτων. Οὐδὲν δὲ ἔθνος ἀπέδειξε τόσην φιλοκαλίαν καὶ εὐφίαν περὶ τὴν εὐρεσιν καὶ σύνθεσιν αὐτῶν, ὡς οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. Ἄλλ' ὅσον πολλὰ

καὶ ἂν ἦσαν τὰ ὀνόματα, ἢ ὁμωνυμία καὶ ἢ σύγχυσις ἦτον ἀναπό-
φευκτος. Αναγινώσκοντες δὲ τοὺς Ἑλληνας συγγραφεῖς δὲν εἴμεθα
πάντοτε βέβαιοι ἂν τὸ αὐτὸ ὄνομα, εἰς διάφορα χωρία τοῦ αὐτοῦ
συγγραφέως ἀπαντῶμενον ἢ καὶ εἰς διαφόρους συγγραφεῖς εὐρισκό-
μενον, εἶνε τοῦ αὐτοῦ ἢ διαφόρων ἀνθρώπων. Καὶ αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες,
γινώσκοντες τοῦτο, ἐπροσπάθουν, ὡς ἂν ἦτον ἀνάγκη ἀκριθείας, δια-
φοροτρόπως νὰ σαφηνίζωσι τὴν ἐντεῦθεν προερχομένην ἀμφιβολίαν.
Καὶ ὅτε μὲν προσέθετον ἐν γενικῇ πτώσει τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, ὡς
Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, ὅτε δὲ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἢ τῆς χώρας,
ἐνθα ὁ μνημονευόμενος ἐγεννήθη, ὡς Θουκυδίδης Ἀθηναῖος· ἐνίοτε
ἐσυνδίαζαν τὸ ὄνομα μὲ ἐπίθετον, δηλωτικὸν τοῦ ἐπαγγέλματος ἢ
τοῦ ἔργου, ὃ μετήρχετο ὁ ὀνομαζόμενος, ἢ τῆς σχολῆς, εἰς τὴν ἀ-
νήκεν.

Δύο ἀνόητα στοιχήματα.

Τὰ στοιχήματα εἶνε πολλάκις ἐπιβλαβῆ οὐ μόνον εἰς τὸ θυλά-
κιον τῶν στοιχηματιζόντων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν υἰεὶν των.

Εἰς στοιχηματιστῆς ἐστοιχημάτισεν ὅτι ἀλληλοδιαδόγως ἐντὸς
τεσσάρων ὥρων ἠδύνατο νὰ κηπνίσῃ ὀδώδεκα σιγάρα ἀξίας 25 ἑκα-
τοστῶν τοῦ φράγκου ἑκάστου, ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦ νὰ πῆ ἐν τῷ διαστή-
ματι τούτῳ ἐν ποτήριον ζύθου. Μέχρι τοῦ ὀγδοῦ σιγάρου τὰ πάντα
ἔβαινον κατ' εὐχὴν, ὁπόταν αἴφνης ἠτθάνθη ναυσίασίν τινα· ἀλλ'
ὁμως ἠθέλησε νὰ ἐξακολουθήσῃ καπνίζων καὶ τὸ ἕννατον. Ἦδη εἴ-
χε καταναλώσει τὸ ἡμισυ αὐτοῦ, ὅτε τῷ ἐπῆλθον βίαιοι ἔμετοί· Κα-
τεσπευσμένως προσεκλήθη ὁ ἰατρός, καὶ δι' ἐνεργητικοῦ φαρμάκου
κατώρθωσε νὰ καταπαύσῃ τοὺς ἔμετους, διακηρύξας ὅτι προῆλθον ἐκ
τοῦ δηλητηρίου τῆς νικοτιανῆς· Ὁ πάσχων ἐσώθη, ἀλλ' ἀπώλεσε
τὸ στοιχίμα· ὠρκίσθη δὲ οὐδέποτε πλέον νὰ μὴ δοκιμάσῃ τοιοῦτόν
τι. — Ἐτερος δὲ στοιχηματιστῆς ἐρρόφησεν ὀγδοήκοντα κύπελλα
καφὲ ἐν τῇ κωμοπόλει Ἰλλιέρς, καὶ παρ' ὀλίγον ν' ἀποθάνῃ, ἂν
δὲν κατέφθινεν ὁ ἰατρός, ὅστις δι' ἀλατισμένου ὕδατος ἠδυνήθη νὰ
σώσῃ τὸν κινδυνεύοντα.

Διάφοροι γινῶμαι.

Αἱ κακίαι, τὰς ὁποίας πράττομεν, δὲν μᾶς προξενῶσι τοσοῦτον
μῖσος καὶ καταδρομὴν, ὅσον τὰ προτερήματά μας. — Ἄν δὲν εἴχα-
μεν ἡμεῖς αὐτοὶ ἐλαττώματα, δὲν θὰ ἠσθανόμεθα τοσαύτην ἡδονὴν
παρατηροῦντες τὰ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων. — Ἡ δύναμις εἶνε ἀνω-
τέρα τῆς θελήσεως, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀθωώσωμεν τὸν ἑαυτὸν μας, φαν-
ταζόμεθα πολλάκις τὰ πράγματα ἀδύνατα. — Συνήθως παραπονού-
μεθα διὰ τὸ μνημονικὸν μας, ὄχι ὁμως καὶ διὰ τὴν κρίσιν μας.

Στατιστικά.

Γεννῶνται κατ' ἔτος ἐν Λονδίῳ νόμιμοι	75,097,	νόθοι	3,203.
Παρίσιος	» »	19,921,	» » 9,707.
Βιέννη	» »	8,821,	» » 10,360.
Βρυξέλλαις	» »	3,448,	» » 1,833.
Ρώμη	» »	1,215,	» » 3,163.

Ὡστε κατὰ ἀκριβῆ ἀναλογίαν τὸ Λονδίνον ἀριθμεῖ εἰς τὰ 100
νόμιμα τέκνα 4 νόθα — οἱ Παρίσιοι 48 — ἢ Βιέννη 148 — αἱ Βρυ-
ξέλλαι 91 — ἢ Ρώμη 243.

Ἐν Ρώμῃ, ἧτις ἀριθμεῖ 215,000 κατοίκων, διαμένουσι 2469
— περιληπτικῶς λαμβανόμενοι — Καρδινάλιοι, Ἀρχιεπίσκοποι, Ἐ-
πίσκοποι καὶ Ἱερεῖς· 2736 καλόγηροι καὶ 2117 καλογραῖται. Τὸ
ὅλον 7322 ἱερωμένα πρόσωπα.

Ἐν Ἀγγλίᾳ διαπράττεται μία δολοφονία μεταξὺ 178,000 κα-
τοίκων. Ἐν Ὀλλανδίᾳ μία μεταξὺ 163,000. Ἐν Πρωσσίᾳ μία με-
ταξὺ 100,000. Ἐν Αὐστρίᾳ μία μεταξὺ 57,000. Ἐν Ἰσπανίᾳ
μία μεταξὺ 4,113. Ἐν Νεαπόλει μία μεταξὺ 2,750 καὶ ἐν τῇ
Παπικῇ ἐπικρατείᾳ μία μεταξὺ 750.

Σημ. Ἐπικαλούμεθα ἐπὶ τῶν ἀνωθι τὴν προσοχὴν καὶ τὰς σκέψεις ἐκεί-
νων, οἵτινες φρονοῦσιν ὅτι σήμερον περὶ παντὸς ἄλλου πράγματος γρεωστεῖ
νὰ σκέπτηται καὶ νὰ φροντίζη ὁ ἄνθρωπος ἢ περὶ τῆς θρησκείας.

Μνημονικὸν τυφλοῦ.

Ἰπῆρχε κατὰ τὸ 1833 εἰσέτι ἐν Στιρλίγγῃ, πόλει τῆς Σκωτίας ἐν Βρετανίᾳ, γέρον τυφλὸς καὶ ἐπαίτης. εἰς πᾶσαν τὴν χώραν γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα ὁ τυφλὸς Ἀλικ (Blind Alick) καὶ οὕτινος πανταχοῦ ἐξεθεΐαζον τὸ ἐξάισιον μνημονικόν. Ἐκ νηπιότητος ὄρφανὸς καὶ ἠναγκασμένος νὰ ζῆ ἐκ τῆς ἐπαιτείας ὁ Ἀλικ εἶχεν ἀναγνώσει πολλάκις τὴν Ἁγίαν Γραφὴν ὁλόκληρον, πρὶν ἀπολέσῃ τὴν ὄρασίν του· ὅτε δὲ κατέστη τυφλός, εὗρέθη γινώσκων ἐκ στήθους τὴν Παλαιὰν καὶ Νέαν Διαθήκην ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου στίχου. Ἡδυνάτο τις νὰ σταχυκτῆσῃ τὸν Ἀλικ εἰς τὰς ἀγυῖας τῆς Στιρλίγγης καὶ νὰ τῷ προβάλλῃ τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον τι χωρίον τῆς Ἁγίας Γραφῆς· ὁ Ἀλικ τῷ ἔλεγεν, οὐδόλως συγχιζόμενος, ἐν τίνι κεφαλαίῳ εὕρισκετο καὶ ἐπανελάμβανεν ἀπροσκόπτως πάντα τοὺς προηγουμένους καὶ ἐπομένους στίχους.

Ἡμέραν τινὰ εὐπατρίδης τις (gentleman), θέλων νὰ συγχίτῃ τὸν τυφλόν, τῷ ἀνέγνωσε στίχον τινὰ τοῦ Εὐαγγελίου, μεταβάλλων πῶς τὴν ἔννοιαν τῶν λέξεων, καὶ τὸν ἠρώτησεν ἐν τίνι κεφαλαίῳ εὕρισκεται ὁ στίχος. Ὁ Ἀλικ μετὰ μικρὸν δισταγμὸν ὤρισε τὸ κεφάλαιον, ἀλλὰ προσέθεσεν ὅτι ὁ μνημονευθεὶς στίχος δὲν εἶχε καλῶς καὶ διώρθωτε τὸ πρὸς εἰρωνείαν μεταβληθὲν χωρίον ὑπὸ τοῦ εὐπατρίδου. Τότε οὗτος παρεκάλεσε τὸν Ἀλικ νὰ τῷ εἴπῃ τὸν ἐννενηκοστὸν στίχον τοῦ ἐξηκοστοῦ κεφαλαίου τῶν Ἀριθμῶν, οἵτινες Ἀριθμοὶ εἰσι τὸ τέταρτον τεῦχος τῆς Μωσαϊκῆς πεντατεύχου.* Νέος δισταγμὸς· ὁ Ἀλικ μεταβάλλεται τότε· ψελλίζει λέξεις τινὰς μεταξὺ τῶν ὁδόντων αὐτοῦ καὶ μετὰ ζωηρότητος « Μὲ περιπαίζετε, κύριε » εἶπε· « τοιοῦτος στίχος δὲν ὑπάρχει εἰς τοὺς Ἀριθμούς. »

Ὁ Ἀλικ ὑπέστη μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιτυχίας πλῆθος ἄλλων τοιούτων ἐρωτήσεων. Συχνότατα, ἂν ἠρώτα τις αὐτὸν περὶ λόγου ἢ διδακταλίας, ἥτις ἔγινε τὴν προτεραίαν ἐν τῷ Ναῶ, ἐπανελάμβανεν αὐτὴν σχεδὸν ὅπως εἶχεν ἐκφωνηθῆ ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ ἱεροκήρυκος.

* Τὰ τεύχη τῆς Μωσαϊκῆς πεντατεύχου εἰσὶν ἡ Γένεσις, ἡ Ἔξοδος, τὸ Λευιτικόν, οἱ Ἀριθμοὶ καὶ τὸ Δευτερονόμιον.